



Strategia Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030



Opracowanie:

Urząd Gminy Połajewo

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Gminy Połajewo i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).



SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY POŁAJEWO	6
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	7
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	8
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	9
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	11
4.1. <i>Ocena sytuacji Gminy</i>	12
4.2. <i>Pożądane priorytety rozwojowe</i>	14
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	17
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY POŁAJEWO	20
1. Misja i wizja	21
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	22
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Połajewo oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	37
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	41
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	46
7. Ramy finansowe i źródła finansowania	48
ZAŁĄCZNIKI	50
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Połajewo	50
Załącznik 2: Wzór ankiety	104
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	109

Strategia Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030 stanowi kluczowe narzędzie długofalowego zarządzania. Dokument ten wytycza strategiczne kierunki rozwoju Gminy do roku 2030, co pozwoli zapewnić stabilność i ciągłość działań władz lokalnych, niezależnie od zmieniającej się sytuacji politycznej. Strategia umożliwi również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastruktura czy finanse. Ponadto dokument ten stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030 ma status dokumentu nadrzędnego w stosunku do innych planistyczno-strategicznych dokumentów obowiązujących w Gminie. Jest również w pełni zgodna z wyższymi dokumentami, takimi jak:

- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030,
- Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

W rezultacie stanowi ona spójną całość w kontekście strategicznego rozwoju na różnych poziomach administracyjnych.

Dodatkowo, Strategia Rozwoju Gminy Połajewo będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w ciągu jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2024 do 2030 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Połajewo w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Połajewo) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie Strategii Rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania Gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2024-2030.

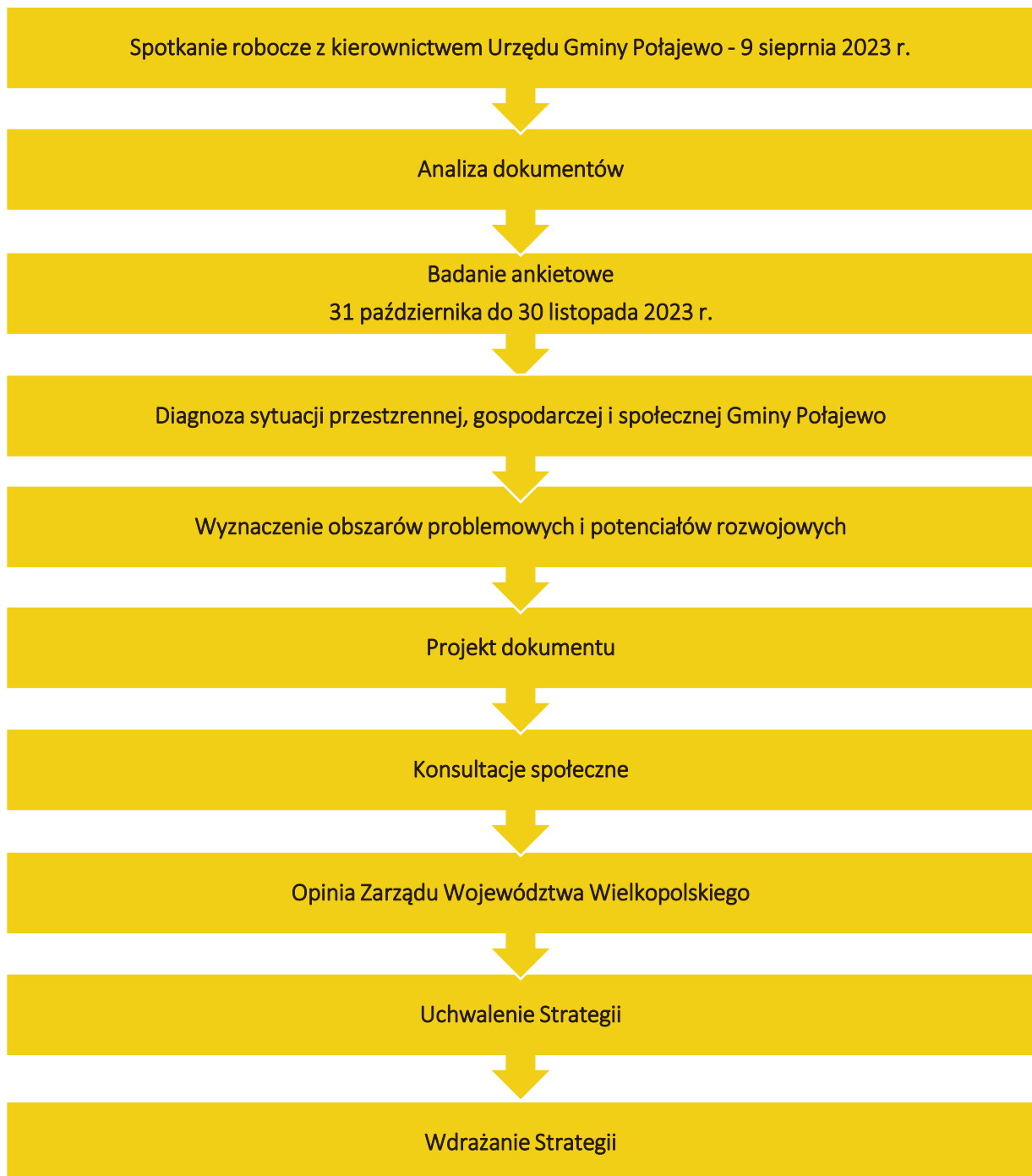
Prace nad Strategią rozpoczęto w sierpniu 2023 roku. W tym czasie Wójt Gminy Połajewo podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem inaugurującym pracę nad dokumentem było podjęcie uchwały nr XXXIV/325/2023 Rady Gminy Połajewo z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030, w tym trybu konsultacji.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią jest **partycypacja społeczna**, dlatego proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, na którą składa się m.in. przeprowadzone wśród mieszkańców i interesariuszy Strategii **badanie ankietowe**. Wnioski z ankietyzacji stanowiły uzupełnienie do głównych obszarów problemowych oraz potencjałów rozwojowych Gminy wynikających z **Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej**. Diagnoza z kolei powstała w oparciu o analizę danych statystycznych oraz informacji pozyskanych z Urzędu Gminy Połajewo i gminnych jednostek organizacyjnych.

Na podstawie zdiagnozowanych obszarów problemowych i potencjałów Gminy określono **cele strategiczne** i **cele szczegółowe** (operacyjne), których osiągnięcie możliwe będzie poprzez realizację zaplanowanych **kierunków działań**.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.



CZĘŚĆ I:
STAN I WYZWANIA ROZWOJU
GMINY POŁAJEWO



Na podstawie przeprowadzonej **Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Połajewo** zidentyfikowane zostały najważniejsze **potencjały rozwojowe** oraz **obszary problemowe** dotyczące Gminy i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera wnioski w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym opracowane w oparciu o Diagnozę. Wnioski stanowią podstawę do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Wnioski z Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Połajewo w wymiarze **przestrzennym**:

- Najśłabsza dostępność komunikacyjna w całym województwie wielkopolskim wynika ze znacznego oddalenia od tras ekspresowych oraz innych ważnych szlaków komunikacyjnych oraz braku dostępu do linii kolejowej z przewozami pasażerskimi. Odległość do starostwa powiatowego w Czarnkowie, ze stolicy Gminy to około 20 km (dojazd samochodem zajmuje około 19 minut), a od stolicy województwa – Poznania jest około 50 km (dojazd zajmuje około 1 godzinę). Do Trzcianki, największego miasta powiatu znajdującego się w odległości ok. 37 km od Połajewa, dojazd trwa ok. 36 minut.
- Gminę charakteryzuje niewystarczająca oraz nierównomiernie rozłożona sieć dróg. W południowej części Gminy występuje ich bardzo niewiele, co może wynikać ze względu na bariery komunikacyjne w postaci cieków wodnych, a także wielu form ochrony przyrody tam też się znajdujących.
- Niewystarczający transport publiczny na terenie Gminy warunkuje trudności mieszkańców bez prawa jazdy w przemieszczaniu w kierunku większych miast.
- Nieczynna stacja kolejowa w Połajewku powoduje konieczność dojazdu na własną rękę do oddalonej o 20 km stacji Rogoźno Wielkopolskie.
- Co pozytywne, planowana jest inwestycja przywrócenia ruchu pociągów pasażerskich na tym odcinku, wraz z odbudową toru łączącego w Goraju, i dalej dzięki połączeniu w Rogoźnie i Wągrowcu z resztą sieci kolejowej (linie kolejowe nr 390 i 236). Kursować miałyby wtedy pociągi łączące Czarnków z Poznaniem. Projekt wchodzi w skład „Rządowego Programu Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej Plus” i ma zostać zakończony w 2029 roku.
- Całkowite pokrycie powierzchni Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, ułatwia planowanie przestrzenne w Gminie, ograniczające wystąpienie chaosu przestrzennego i pojawianie się niekontrolowanej zabudowy (plany częściowo wymagają aktualizacji).
- Gmina wyróżnia się intensywnym rolnictwem (ok. 66% jej powierzchni pokrywają użytki rolne). Wśród użytków rolnych w Gminie Połajewo dominują te pod zasiewami i stanowią one 74% z nich. Z kolei łąki trwałe to 19% wszystkich gruntów rolnych w Gminie, a pastwiska trwałe mają 1% udział.

- Wśród form ochrony przyrody występujących na terenie Gminy wyróżnia się Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka oraz Obszar Specjalnej Ochrony Puszcza Notecka, ciągnące się wzdłuż południowych i zachodnich granic gminy. W skrajnie południowej części gminy wyróżnia się także Specjalny Obszar Ochrony Bagno Chlebowo, a przy południowej granicy, ale już poza terenem samej Gminy, położony jest inny Specjalny Obszar Ochrony Kiszewo. Wszystkie powierzchniowe formy ochrony przyrody obejmują około 36,6 km² Gminy, co stanowi ok. 26% jej obszaru. Mają bezpośredni wpływ na planowanie przestrzenne oraz atrakcyjność turystyczną Gminy Połajewo.
- Gmina Połajewo, w porównaniu do innych rejonów Wielkopolski, posiada niewiele zabytków dawnej architektury. Wsie należące do obecnej Gminy Połajewo nie stanowiły znaczących ośrodków gospodarczych ani politycznych, nie były też głównymi siedzibami rodów szlacheckich. Stąd też brak świeckiej architektury reprezentacyjnej i okazałych kościołów. Zabudowa regionu stanowiła przez stulecia zabudowę najbiedniejszej wiejskiej warstwy społecznej.
- Ciekawostką turystyczną miejscowości Połajewo jest jej układ urbanistyczny z długim prostokątnym rynkiem. Środkową część placu zajmują planty z aleją spacerową. Rynek zamykają kościół katolicki z jednej strony i kościół poewangelicki po drugiej. Rynek posiada potencjał do nadania mu nowych funkcji i może stać się centrum kulturalnym, rekreacyjnym oraz miejscem spotkań dla wszystkich mieszkańców Gminy.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Wnioski z Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Połajewo w wymiarze **gospodarczym**:

- Zauważa się konieczność rozwoju gospodarczego Gminy w oparciu o tworzenie nowych małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez zachęcanie do prowadzenia własnej działalności mieszkańców oraz przyciąganie inwestorów spoza Gminy (w 2022 roku Gmina Połajewo charakteryzowała się jedną z najniższych średnich działających podmiotów gospodarczych spośród wszystkich gmin powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego).
- Widoczne jest zagrożenie wystąpienia braku pracowników i osób prowadzących działalność rolniczą ze względu na brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy i odpływ ludzi młodych z terenu Gminy.
- W Gminie Połajewo w latach 2018-2022 wskaźnik bezrobocia był niższy niż średnia dla powiatu i dla województwa. Osiąga on wartości między 0,8 a 1,7%, podczas gdy wcześniej wspomniane średnie dla województwa i powiatu oscylują między 2,1% do 3%.
- Zgodnie z „Prognozą zapotrzebowania na pracowników w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim w 2023 roku” przeprowadzoną przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie w ramach ogólnopolskiego badania Barometr Zawodów duży deficyt zawodów stwierdzono w następujących grupach: psychologowie i psychoterapeuci, spawacze oraz ślusarze.

- Gmina Połajewo charakteryzuje się wysokim dostępem do sieci wodnej, średnim dostępem do sieci kanalizacyjnej oraz brakiem dostępu do sieci gazowej. W trakcie realizacji są projekty rozbudowy sieci kanalizacyjnej.
- Fragmenty istniejących sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej wymagają podjęcia działań remontowych.
- Nieczystości gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, a za ich odbiór odpowiedzialne są podmioty prywatne. Należy prowadzić inwentaryzację oraz kontrole szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków w zakresie prawidłowości odprowadzania ścieków z terenu Gminy w celu ochrony wód i gleb.
- Podejmowane działania mające służyć edukacji ekologicznej mieszkańców powinny być kontynuowane i rozwijane, w celu dalszego podnoszenia świadomości ekologicznej oraz promocji proekologicznych zachowań.
- Obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Połajewo pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań. W okresie trwania Strategii potencjał inwestycyjny Gminy wyniesie ponad 12,4 mln zł (potencjał wyliczony na podstawie Uchwały Nr XXXIV/320/2023 Rady Gminy w Połajewie z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Połajewo na lata 2023-2035.) Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia szacunkowe wartości.

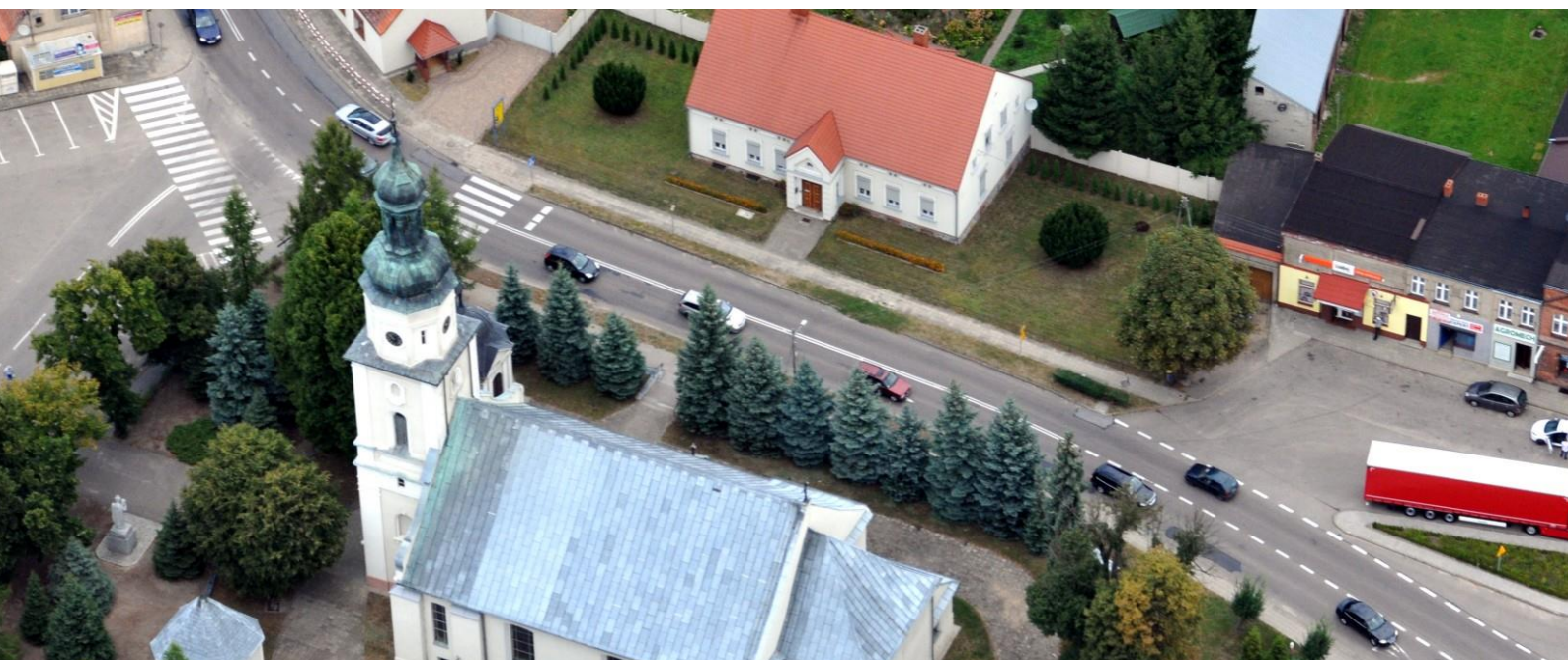
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Wnioski z Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Połajewo w wymiarze społecznym:

- Zauważalne są niekorzystne trendy demograficzne przekładające się na odpływ mieszkańców nie tylko z terenu Gminy Połajewo, ale również całego powiatu czarnkowsko-trzcianieckiego. Ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji, zmniejszający się odsetek mieszkańców w wieku 25-34 lata, czyli osób stanowiących główną siłę rozwoju gospodarczego oraz rosnący udział seniorów w strukturze wiekowej mieszkańców – trendy te stwarzają konieczność zmiany oferowanych usług, w szczególności dostosowania oferty aktywizacji i opieki do potrzeb osób starszych oraz podjęcia działań służących przyciągnięciu nowych mieszkańców i zatrzymaniu w Gminie młodzieży i młodych dorosłych.
- Rosnąca liczba seniorów prowadzić może do różnego rodzaju wyzwań związanych np. z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej i usług opiekuńczych oraz koniecznością rozwoju polityki senioralnej i usług aktywizacji osób starszych, co przeciwdziałać ma wykluczeniu społecznemu seniorów oraz podnoszeniu ich jakości życia.
- Według danych GUS upowszechnienie opieki przedszkolnej na terenie Gminy Połajewo w 2021 roku wynosiło około 76%. Oznacza to, że 3 na 4 dzieci w wieku 3-5 lat zamieszkujących na

terenie Gminy uczęszcza do przedszkoli. Jest to dość niski poziom upowszechnienia i odbiega od średniej dla powiatu (85,9%) i województwa (90,2%).

- Gmina Połajewo nie zapewnia opieki nad dziećmi do lat 3. Dostrzega się jednak potrzebę w organizacji opieki dla najmłodszych mieszkańców Gminy, co pozwoli na szybszy powrót rodzica do pracy, dlatego też już rozpoczęto budowę żłobka.
- Oferta szkół pod względem edukacji podstawowej w Gminie Połajewo jest dobrze rozwinięta i oceniana pozytywnie zarówno pod względem jakości nauczania jak i jakości infrastruktury szkolnej i bazy dydaktycznej. Należy jednak stale podnosić konkurencyjność gminnych szkół i wprowadzać ciekawe, innowacyjne metody nauczania, co przełoży się na napływ uczniów do szkół oraz zapewnienie dzieciom dobrego startu w przyszłość.
- Zauważa się zagrożenie w trudności utrzymania szkół na skutek stopniowego zmniejszania się liczby dzieci na terenie Gminy, co prowadzi do obniżenia stopnia subwencji oświatowej przy jednoczesnym utrzymaniu się wysokich kosztów funkcjonowania placówek i chęci ich rozwoju.
- Zajęcia i wydarzenia kulturalne oferowane są przez Gminny Ośrodek Kultury w Połajewie oraz Bibliotekę Publiczną. Dostrzega się jednak potencjał w rozwoju oferty świetlic wiejskich, których działalność jest nisko oceniana przez mieszkańców.
- Gminę Połajewo charakteryzuje rozwinięta infrastruktura sportowa. Remontu wymagają jedynie Stadion Piłkarski w Połajewie oraz boisko sportowe w Młynkowie.
- Rosnąca aktywność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych na terenie Gminy Połajewo może stać się czynnikiem pozytywnym przekładającym się na wzrost integracji wśród mieszkańców i zwiększenie liczby realizowanych inicjatyw oddolnych, które przyczyniają się do rozwoju Gminy i podniosą jakość życia mieszkańców. Aktualnie Gmina osiąga bardzo niskie wskaźniki obrazujące liczbę działających w Gminie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców na tle pozostałych gmin w powiecie. Jest to sytuacja negatywna, ponieważ stwierdzić można, że mieszkańcy Gminy Połajewo nie są tak aktywni społecznie i nie uczestniczą w działalności organizacji pozarządowych jak mieszkańcy innych gmin powiatu.
- Zmniejszająca się liczba beneficjentów pomocy społecznej świadczyć może o poprawie poziomu życia mieszkańców, zmniejszeniu ubóstwa i występowania problemów społecznych w rodzinach.



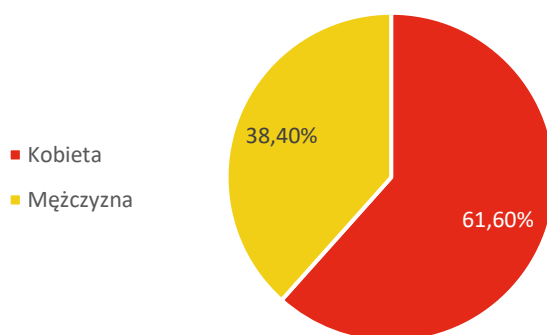
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Połajewo przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz online. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców i interesariuszy Strategii na temat jakości życia w Gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. W każdym ze wskazanych obszarów zadano od kilku do kilkunastu pytań szczegółowych dotyczących poszczególnych aspektów funkcjonowania Gminy.

Respondenci składali odpowiedzi od 31 października do 30 listopada 2023 roku, co przełożyło się na 122 wypełnione ankiety. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik nr 2 do niniejszego opracowania.

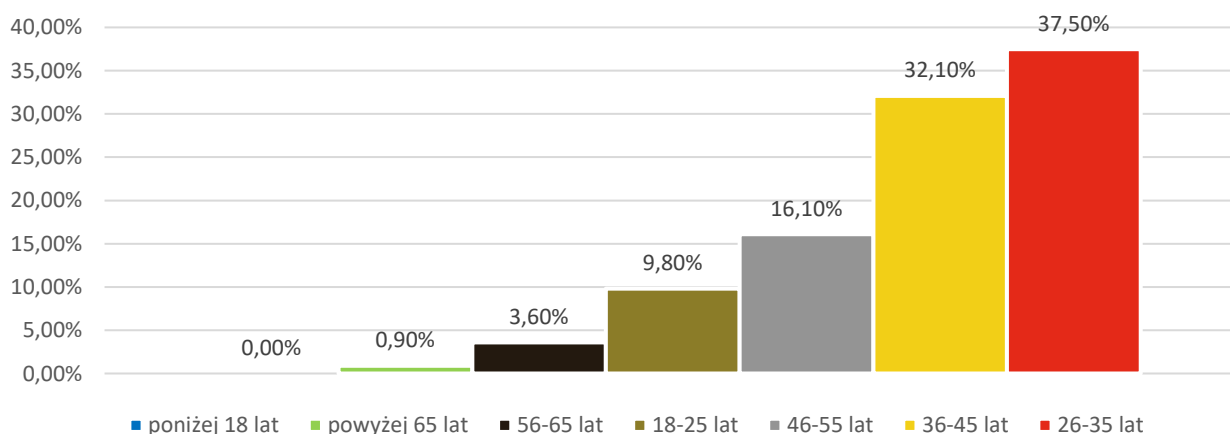
Metryczka respondentów badania ankietowego kształtuje się w następujący sposób:

- podział ze względu na płeć – większość stanowiły kobiety (61,60%),



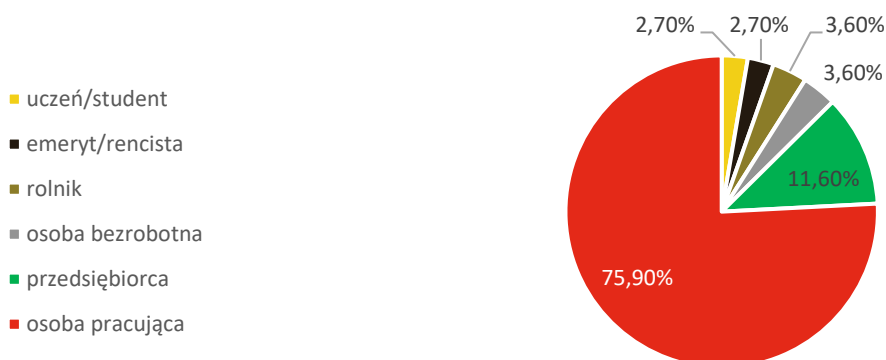
Ryc. 1. Respondenci badania ankietowego według płci
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

- podział ze względu na wiek – największy udział (blisko 40%) respondentów stanowiły osoby pomiędzy 26 a 35 rokiem życia, natomiast nikt w wieku poniżej 18 roku życia nie zdecydował się wypełnić ankiety,



Ryc. 2. Respondenci badania ankietowego według wieku
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

- podział ze względu na sytuację zawodową – ponad 75% ankietowanych to osoby pracujące, a najmniejszy udział stanowili emeryci i renciści (2,70%) oraz uczniowie i studenci (2,70%),



Ryc. 3. Respondenci badania ankietowego według sytuacji zawodowej

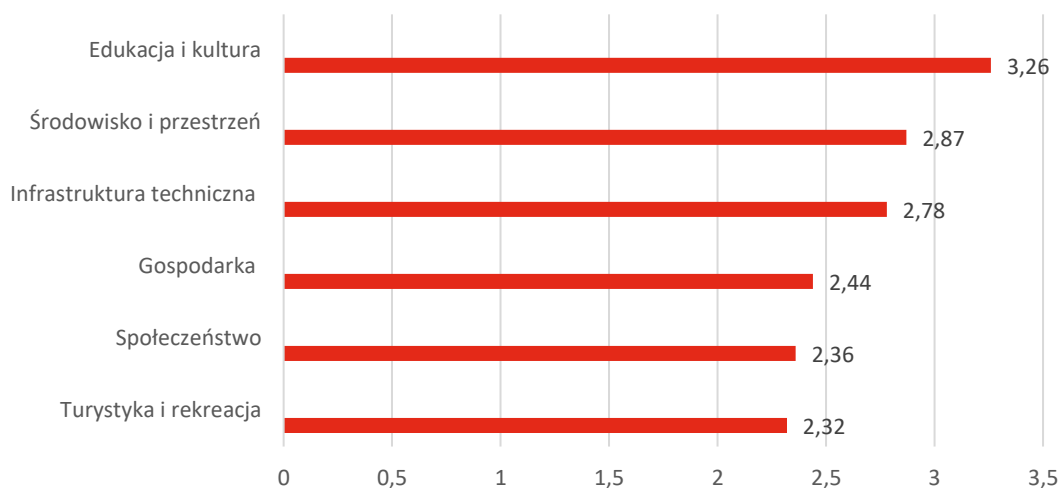
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Połajewo w skali od 0 do 5, gdzie:

- 0 – oznacza „nie mam zdania”,
- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”,

mieszkańcy **najkorzystniej** oceniają działania w zakresie **edukacji i kultury** (średnia ocena wynosiła 3,26), z kolei **najmniej korzystnie** obszar **turystyka i rekreacja** (średnia ocena wynosiła 2,32). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,36 do 2,87. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,67.



Ryc. 4. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

W przeprowadzonym badaniu, najniższe oceny otrzymały: oferta spędzania czasu wolnego na terenie Gminy dla dorosłych i dla młodzieży, poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej, możliwość uzyskania na terenie Gminy, dostęp do specjalistycznej opieki medycznej oraz działania promocyjne mające na celu pozyskania potencjalnych turystów. Wszystkie z nich otrzymały ocenę poniżej 2,00. Najwyżej (powyżej 3,50) oceniono: dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, organizację dowozu dzieci do szkół, jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne), dostęp do edukacji przedszkolnej oraz jakość edukacji w szkołach podstawowych. Szczegóły ukazuje tabela poniżej.

Tab. 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Społeczeństwo	
Funkcjonalność budynków administracji publicznej	2,86
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	2,78
Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy	2,67
Skuteczność działania pomocy społecznej	2,41
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,35
Aktywność mieszkańców na rzecz Gminy	2,30
Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (np. Klub Seniora)	2,20
Wsparcie osób niesamodzielných	2,14
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,57
Średnia:	2,36
Gospodarka	
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie	2,68
Atrakcyjność inwestycyjna obszaru Gminy	2,65
Dostępność usług na terenie Gminy	2,62
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,47
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy	2,45
Konkurencyjność Gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji	2,36
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy	1,88
Średnia:	2,44
Środowisko i przestrzeń	
Walory środowiska przyrodniczego w Gminie	3,33
Jakość powietrza w Gminie	3,30
Estetyka Gminy	3,28
System odbioru odpadów na terenie Gminy	3,24
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)	3,18
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,78
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w Gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,73
Oferta Gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska	2,65
Infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenażowa, przepusty itp.)	2,58
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,36
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy	2,09
Średnia:	2,87
Infrastruktura techniczna	
Dostęp do Internetu w Gminie	3,17
Jakość sieci kanalizacyjnej	2,96
Jakość sieci wodociągowej	2,92

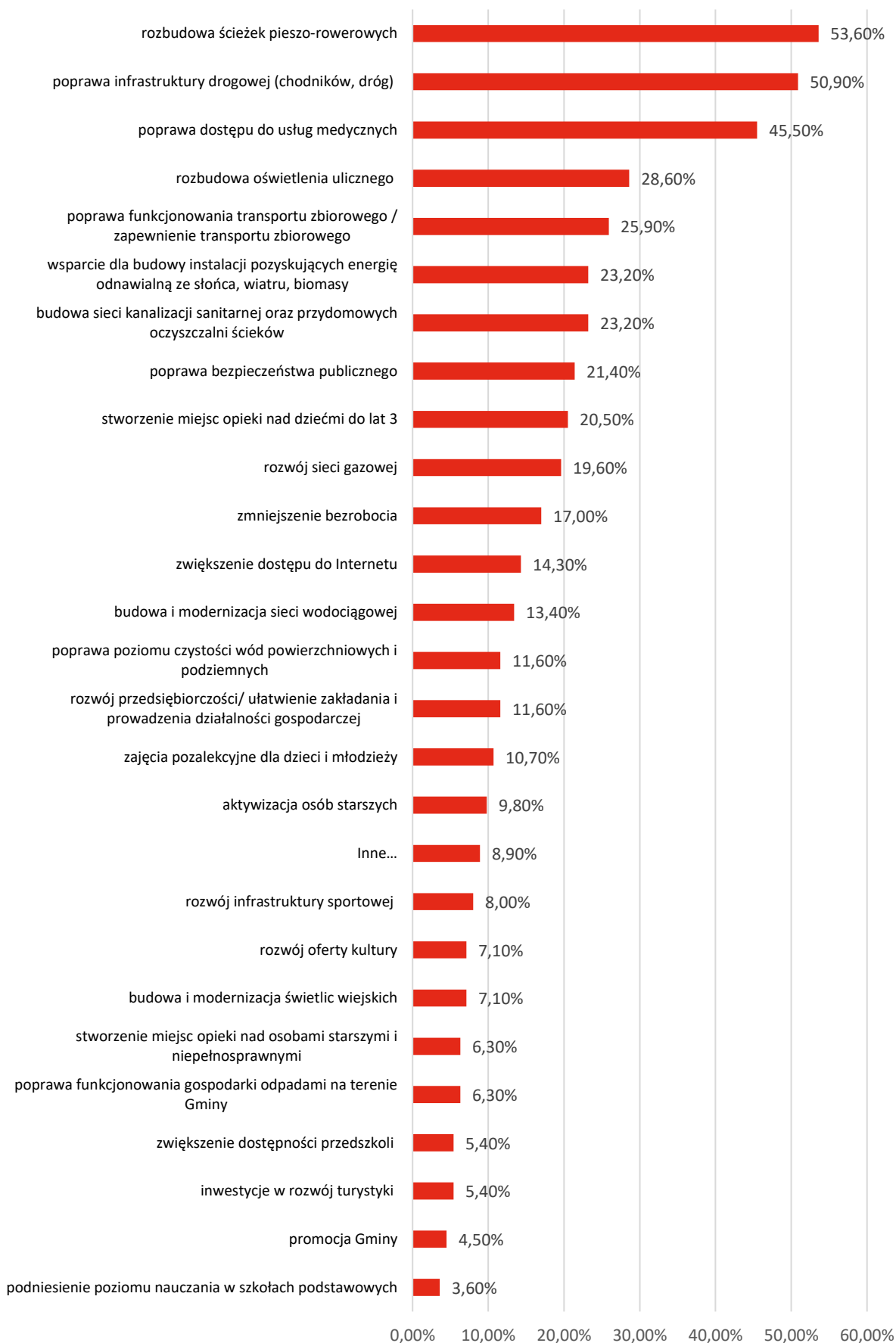
Stan dróg w Gminie	2,58
Mała infrastruktura drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	2,56
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,49
Średnia:	2,78
Turystyka i rekreacja	
Poziom bazy gastronomicznej	3,36
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie	2,78
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2,77
System ścieżek rowerowych	2,53
Atrakcyjność turystyczna Gminy	2,45
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów	2,20
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dzieci	2,14
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dorosłych	1,94
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	1,91
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży	1,87
Działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,56
Średnia:	2,32
Edukacja i kultura	
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,95
Organizacja dowozu dzieci do szkół	3,75
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,67
Dostęp do edukacji przedszkolnej	3,62
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w Gminie	3,50
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy	3,48
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy	3,40
Jakość edukacji przedszkolnej w Gminie	3,31
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie Gminy	3,14
Działalność domu kultury i biblioteki	3,02
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy	3,01
Dostęp do obiektów kulturalnych w Gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)	2,72
Działalność świetlic wiejskich	2,58
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie?	2,52
Średnia:	3,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były: rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych, poprawa infrastruktury drogowej, poprawa dostępu do usług medycznych, rozbudowa oświetlenia ulicznego oraz poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego.

Poniżej zamieszczony został szczegółowy wykres przedstawiający poruszone wyżej aspekty, a także inne elementy, o których ocenę poproszeni zostali respondenci.



Ryc. 5. Główne priorytety rozwoju Gminy Połajewo według ankieterowanych
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Jednym z pytań zadanych w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać **wizytówką** Gminy. Było to pytanie otwarte dzięki czemu respondenci mogli sami zaproponować, co według nich jest lub w przyszłości mogłoby się stać wizytówką Gminy Połajewo. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi wyróżnić można:

- Czystość i ekologię, w tym czyste lasy, zadbane obszary zielone i czyste powietrze,
- Park w Połajewie,
- Walory przyrodnicze i krajobrazowe Gminy oraz rozwiniętą funkcję rekreacyjną i turystyczną w oparciu o te zasoby (w tym w szczególności ścieżki rowerowe),
- Folklor, przywiązanie do tradycji i kultury, w tym Dudziarze.

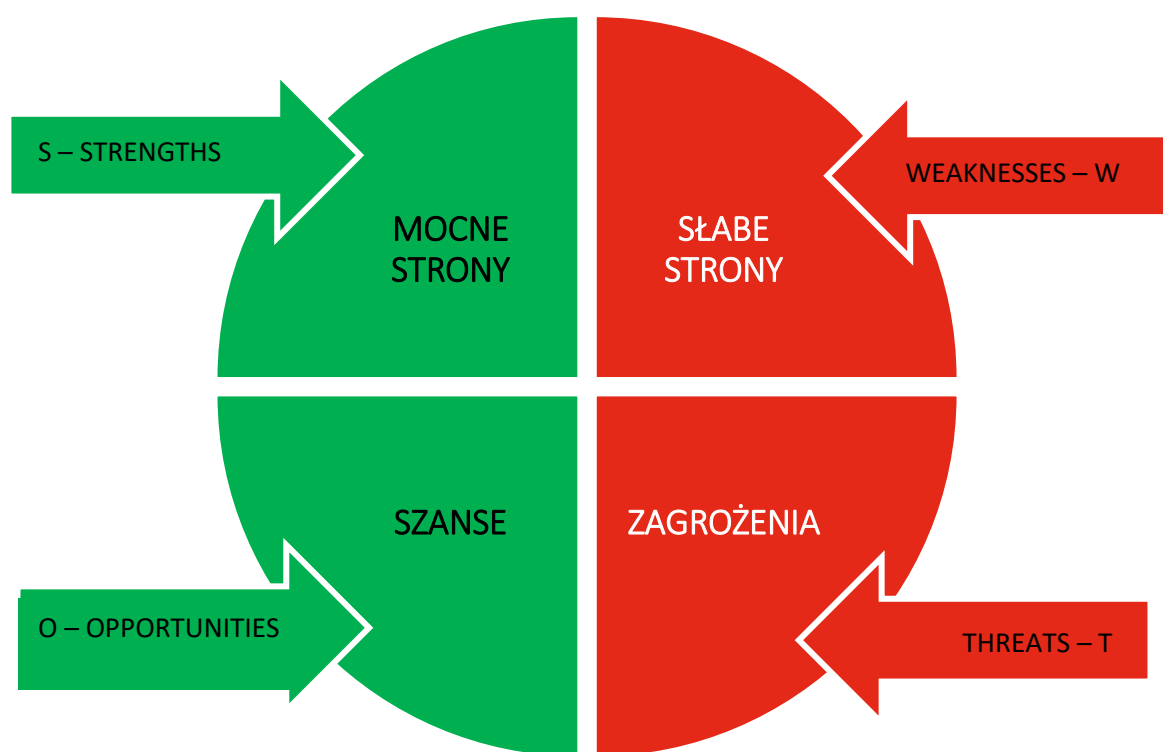


5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych** i **słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego otoczenia** oraz identyfikację **szans** i **zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z **otoczenia zewnętrznego**. Ponadto dzięki analizie SWOT można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Analizę SWOT dla Gminy Połajewo opracowano bazując na:

- Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Połajewo;
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Połajewo, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy oraz interesariuszy Strategii.



Analizę SWOT dla Gminy Połajewo przedstawia zestawienie tabelaryczne umiejscowione na kolejnej stronie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Uregulowana polityka przestrzenna oparta na miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pokrywających 100% powierzchni Gminy i aktualnym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Połajewo; • Sprzyjające warunki dla rolnictwa, m.in. dzięki dobrej jakości gleb, • Prężnie rozwijające się rolnictwo na terenie Gminy (uprawa zbóż, hodowla bydła i trzody chlewnej); • Dobry stan środowiska warunkujący atrakcyjność i bogactwo walorów przyrodniczych; • Działalność Klubu Seniora, Ochotniczych Straż Pożarnych oraz Klubów Gospodyń Wiejskich angażujących się w życie gminne; • Zadowolenie mieszkańców z prowadzonego systemu oświaty na terenie Gminy Połajewo; • Zmniejszająca się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej świadcząca o poprawie jakości życia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona dostępność komunikacyjna – niedostatecznie rozwinięty transport zbiorowy, brak transportu kolejowego i dróg ponadlokalnych wewnątrz Gminy; • Niska atrakcyjność Gminy w oczach turystów i inwestorów, m.in. z uwagi na niekorzystne położenie komunikacyjne (brak dróg krajowych, wojewódzkich, tras kolejowych) oraz niskiej jakości infrastrukturę drogową; • Niekorzystne trendy demograficzne skutkujące zmniejszaniem się liczby mieszkańców Gminy – ujemny przyrost naturalny, odpływ ludzi młodych zakładających rodziny i podejmujących zatrudnienie; • Rosnące obciążenie demograficzne osobami starszymi powodujące nowe wyzwania dla samorządu; • Duże rozdrobnienie zabudowy w związku ze znaczną powierzchnią Gminy oraz jej rolniczym charakterem; • Niski poziom przedsiębiorczości – niewielka liczba działających na terenie Gminy podmiotów gospodarczych wiąże się z małymi wpływami do budżetu z podatków; • Konieczność modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej i urządzeń ją obsługujących; • Braki w sieci kanalizacyjnej i zerowy udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej; • Brak opieki żłobkowej wewnątrz Gminy ograniczający powrót na rynek pracy rodziców małych dzieci lub zmuszający do dowożenia dzieci do ościennych gmin i miast.;

- Brak PSZOK, skutkujący potrzebą wywożenia przez mieszkańców niektórych odpadów poza teren Gminy.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez inwestycję przywrócenia ruchu pociągów pasażerskich; • Wykorzystanie walorów przyrodniczych Gminy do rozwoju turystyczno-rekreacyjnego; • Potencjał społeczny – rosnąca aktywność organizacji pozarządowych; • Duża powierzchnia do zagospodarowania na przestrzenie publiczne; • Perspektywy rozwojowe w zakresie nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa; • Korzyści płynące z przynależności do stowarzyszeń międzygminnych i zawierania partnerstw/porozumień z innymi gminami, organizacjami, firmami; • Proekologiczna zmiana nawyków społeczeństwa dzięki edukacji ekologicznej mieszkańców, a w konsekwencji czystsze środowisko i obniżenie kosztów (np. zużycia wody, prądu, utylizacji odpadów, itp.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne skutkujące odpływem mieszkańców i starzeniem się społeczeństwa, w tym m.in. możliwy brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy, prowadzenia działalności rolniczej; • Rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich w zakresie jakości życia, dostępności usług, wysokości wynagrodzeń, itp. – dalszy odpływ mieszkańców; • Zagrożenia związane z kryzysami międzynarodowymi i globalnymi (epidemia, konflikty, uchodźcy), które mają bezpośredni wpływ na sytuację gospodarczą w kraju; • Pogarszający się stan środowiska naturalnego i zmiany klimatyczne.

CZĘŚĆ II:
STRATEGICZNE KIERUNKI
ROZWOJU
GMINY POŁAJEWO



1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony i szanse, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania.

Na tej podstawie stworzono **misję**, czyli główne cele i wartości, które stanowią przewodnik do określenia celów strategicznych Gminy Połajewo na przyszłość oraz **wizję**, czyli sprecyzowany obraz przyszłości. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element Strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia w procesie strategicznym, wypracowano misję Gminy Połajewo, która brzmi następująco:

GLÓWNYM CELEM GMINY POŁAJEWO JEST ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM BEZPIECZNEGO I KOMFORTOWEGO MIEJSCA DO ŻYCIA I ROZWOJU, JEDNOCZEŚNIE UWZGLĘDNIAJĄC TRADYCJĘ ROLNICTWA ORAZ PIĘKNO OTACZAJĄCEJ PRZYRODY.

Z kolei wizja to obraz Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej Strategii. Wizja ukazuje Gminę Połajewo w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów. Wizja zatem obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku, ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy oraz jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei. Wizja Gminy Połajewo brzmi:

WIZJĄ GMINY POŁAJEWO W 2030 ROKU JEST PRZEKSZTAŁCENIE JEJ W ATRAKCYJNE MIEJSCE DO ŻYCIA I ODWIEDZIN, OFERUJĄCE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUGI DLA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ I ODWIEDZAJĄCYCH. GMINA TA DĄŻY DO CIĄGŁEGO ROZWOJU, OPARTEGO NA DOBRZE PROSPERUJĄCEJ GOSPODARCE, ROZWINIĘTYM ROLNICTWIE, JEDNOCZEŚNI DBAJĄC O CZYSTOŚĆ PRZESTRZENI I ŚRODOWISKA.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Połajewo, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z misją i wizją rozwoju Gminy. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe, nazywane celami operacyjnymi, które stanowią konkretne działania do osiągnięcia.

Wyznaczone dla Gminy Połajewo cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego.

Poniżej zestawiono cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami szczegółowymi (operacyjnymi). Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Gminy Połajewo.

- 1. Cel strategiczny I: Wysokiej jakości przestrzeń i chronione środowisko w Gminie Połajewo**
 - a. Cel operacyjny I.I: Racjonalnie zagospodarowana i bezpieczna przestrzeń
 - b. Cel operacyjny I.II: Rozbudowana i nowoczesna infrastruktura
 - c. Cel operacyjny I.III: Adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska
- 2. Cel strategiczny II: Przedsiębiorcza Gmina Połajewo wspierająca lokalnych wytwórców**
 - a. Cel operacyjny II.I: Zrównoważone i nowoczesne rolnictwo
 - b. Cel operacyjny II.II: Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców
 - c. Cel operacyjny II.III: Zwiększona rozpoznawalność Gminy Połajewo oparta na potencjale turystycznym
- 3. Cel strategiczny III: Gmina Połajewo przyjazna mieszkańcom**
 - a. Cel operacyjny III.I: Wysoka jakość nauczania na terenie Gminy Połajewo
 - b. Cel operacyjny III.II: Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańców
 - c. Cel operacyjny III.II Rozwinięta oferta sportowa oraz kulturalna zapewniająca integrację międzypokoleniową

SFERA PRZESTRZENNA

Wysokiej jakości przestrzeń i chronione środowisko w Gminie Połajewo

Władze Gminy Połajewo priorytetowo traktują bezpieczeństwo i komfort mieszkańców, dążąc do stworzenia harmonijnego oraz przyjaznego miejsca do życia. Planuje się odpowiednie zagospodarowanie dostępnej przestrzeni, przy jednoczesnym uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Przez dostępność rozumie się również dostępność komunikacyjną. Rozszerzenie komunikacji zbiorowej wymaga jednak współpracy i podejmowania skoordynowanych działań przy zaangażowaniu interesariuszy i partnerów.

Kluczową rolę w atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej Gminy odgrywa rozwinięta infrastruktura, obejmująca nowoczesne drogi, bezpieczne ciągi komunikacyjne, sieci wodociągowe, kanalizacyjne i internetowe. Dostęp do zaawansowanych technologii umożliwi wygodne korzystanie z usług i zasobów, co przyciągnie inwestorów i przedsiębiorców, pozytywnie wpływając na rozwój gospodarczy Gminy i regionu.

W celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz reakcji na potencjalne zagrożenia, planuje się rozwój monitoringu na obszarze Gminy. Instalacja nowoczesnych kamer w strategicznych punktach pozwoli Gminie skuteczniej chronić mienie publiczne i prywatne. Ponadto, Gmina będzie kontynuować wsparcie dla Ochotniczych Straży Pożarnych, co zwiększy efektywność działań ratunkowych i pożarniczych.

Gmina Połajewo podejmie także aktywne działania na rzecz ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, inicjując programy i projekty związane z zrównoważonym rozwojem oraz ochroną bioróżnorodności. Poprawa jakości powietrza i ochrona zasobów naturalnych mają na celu zabezpieczenie przyszłych pokoleń przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz odpowiednia edukacja ekologiczna są również kluczowe dla osiągnięcia tych celów.


Dzięki realizacji tych działań, Gmina Połajewo będzie tworzyć przyjazne i zrównoważone środowisko, w którym mieszkańcy będą mogli cieszyć się wysoką jakością życia, dbając jednocześnie o środowisko naturalne dla przyszłych pokoleń.

CEL STRATEGICZNY 1: WYSOKIEJ JAKOŚCI PRZESTRZEŃ I CHRONIONE ŚRODOWISKO W GMINIE POŁAJEWO

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>1.1. Racjonalnie zagospodarowana i bezpieczna przestrzeń</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie Planu ogólnego, który zawierał będzie wytyczne do prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej, odpowiadającej na wyzwania Gminy Połajewo, • Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • Wyznaczenie terenów zwartej zabudowy mieszkaniowej z poszanowaniem rolniczych przestrzeni produkcyjnych • Wyznaczenie terenów pod OZE w miejscach nieuciążliwych dla mieszkańców i na słabych glebach • Dążenie do zwiększenia dostępności przestrzennej, w tym transportu zbiorowego • Poprawa walorów estetycznych przestrzeni publicznej i miejscowości • Stosowanie projektowania uniwersalnego i uwzględnianie zasad dostępności przy budowie i rozbudowie obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni wspólnych na terenie Gminy 	<p>Zagospodarowywanie przestrzeni w sposób tworzący harmonijną całość, uwzględniający w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.</p> <p>Napływ nowych mieszkańców i przedsiębiorców dzięki atrakcyjnym terenom inwestycyjnym.</p> <p>Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni i estetyki Gminy oraz gminnych obiektów. Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk ekstremalnych i adaptacja do zmian klimatu m.in. dzięki ochronie terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem”.</p> <p>Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpożarowego dzięki skutecznym działaniom jednostek OSP oraz monitoringowi gminnemu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • postępy prac nad Planem ogólnym (forma opisowa), • udział powierzchni Gminy objęty zaktualizowanymi dokumentami planistycznymi (%), • powierzchnia terenów wyznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (ha), • powierzchnia terenów wyznaczonych pod zabudowę przemysłową (ha), • powierzchnia terenów wyznaczonych pod OZE (ha), • liczba gminnych obiektów i/lub budynków użyteczności publicznej

	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie działalności jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym budowy i modernizacji remiz strażackich i zapewnieniu odpowiedniego wyposażenia • Zwiększenie punktów monitoringu w przestrzeni gminnej 		<p>dostosowanych do zasad dostępności oraz projektowania uniwersalnego (szt.),</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba wspieranych OSP (szt.), • liczba kamer w przestrzeni publicznej (szt.)
<p>1.2. Rozbudowana i nowoczesna infrastruktura</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z zarządami dróg wszystkich kategorii w sprawach przebudowy i budowy dróg oraz bezpieczeństwa drogowego • Budowa i modernizacja gminnej infrastruktury drogowej, a w miejscach gdzie jest to możliwe rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych • Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz budowa oświetlenia na terenach rozwijającej się zabudowy • Budowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych na terenach rozwijającej się zabudowy • Dążenie do podłączenia wszystkich gminnych miejscowości do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej • Modernizacja istniejącej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej 	<p>Poprawa bezpieczeństwa drogowego i komfortu przemieszczania się wewnątrz Gminy dzięki wysokiej jakości infrastrukturze drogowej i przydrogowej (chodniki, oświetlenie, odpowiednie oznakowanie).</p> <p>Zapewnienie dostępu do bezawaryjnej i wysokiej jakości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wszystkim mieszkańcom Gminy.</p> <p>Poprawa funkcjonowania gospodarki ściekowej na terenie Gminy oraz zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg (km), • długość wybudowanych chodników (km), • długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km), • liczba punktów oświetlenia nowych/wymienionych na ekologiczne (szt.), • długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), • długość wybudowanej/

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków • Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków • Współpraca z operatorami sieci internetowych w celu poprawy jakości Internetu na terenie Gminy. 		<ul style="list-style-type: none"> • zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km), • udział mieszkańców objętych dostępem do sieci wodociągowej (%), • udział mieszkańców objętych dostępem do sieci kanalizacyjnej (%)
<p>1.3. Adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Działania mające na celu utworzenie gminnego PSZOK • Rozwijanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie segregacji odpadów i obiegu zamkniętym • Promowanie nawyków proekologicznych wśród mieszkańców i zachęcanie do zdrowego i ekologicznego życia poprzez konkursy, tematycznie imprezy, upowszechnianie wiedzy • Wspieranie wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji i montażu instalacji OZE przez mieszkańców i przedsiębiorców • Wymiana źródeł ciepła, termomodernizacja i montaż instalacji OZE na gminnych obiektach • Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, krajobrazu oraz różnorodności biologicznej 	<p>Utrzymanie racjonalnej gospodarki odpadami oraz wysokiego poziomu odzysku i segregacji odpadów oraz wprowadzanie elementów gospodarki o obiegu zamkniętym.</p> <p>Zmiana nawyków społecznych na bardziej proekologiczne.</p> <p>Poprawa jakości powietrza dzięki obniżeniu zużycia paliw konwencjonalnych oraz ograniczeniu emisji zanieczyszczeń powietrza.</p> <p>Wysoka efektywność energetyczna i zwiększenie samowystarczalności energetycznej Gminy dzięki pozyskiwaniu energii z odnawialnych źródeł oraz zmniejszenie kosztów ogrzewania budynków i zużycia energii.</p> <p>Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych akcji z zakresu edukacji ekologicznej (szt.), • liczba wymienionych źródeł ciepła (szt.), • poziom zanieczyszczenia pyłami PM10 i PM2,5 (μm), • ilość energii wyprodukowanej przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (J), • liczba zainstalowanych urządzeń OZE w sektorze publicznym (szt.),

- 
- Rozwój i zachowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury
 - Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowolniający odpływ odprowadzanych wód

Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej i zachowanie odpowiednich stosunków wodnych.

- liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.),
- powierzchnia objęta zieloną lub niebieską infrastrukturą (ha).

SFERA GOSPODARCZA

Przedsiębiorcza Gmina Połajewo wspierająca lokalnych wytwórców

Gmina Połajewo wyróżnia się wysokim udziałem rolnictwa w strukturze zagospodarowania gruntów oraz stosunkowo niskim poziomem przedsiębiorczości.

Biorąc pod uwagę dominującą rolę rolnictwa w Gminie Połajewo, zaplanowano działania mające na celu wzmocnienie sektora rolniczego i przemysłu rolno-spożywczego. W kontekście ochrony środowiska i rosnącego zainteresowania żywnością ekologiczną, wspierać będzie się wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie oraz zachęcanie do przejścia na ekologiczne metody upraw. Oczekuje się, że rezultatem tych działań będzie zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska wynikającego z działalności rolniczej oraz wzmocnienie pozycji Gminy Połajewo jako producenta rolniczego na rynku regionalnym.

Celem Gminy Połajewo jest również pobudzenie wzrostu gospodarczego poprzez rozwój przedsiębiorczości. Samorząd Gminy Połajewo dąży do zwiększenia liczby firm działających na jej terenie, zwłaszcza poprzez tworzenie korzystnych warunków dla małych i średnich przedsiębiorstw. Większa liczba działających firm przyczyni się do zwiększenia dochodów Gminy oraz stworzenia nowych miejsc pracy dla mieszkańców. Dodatkowo, celem działań jest wsparcie mieszkańców w znalezieniu satysfakcjonującej pracy poprzez rozwijanie ich umiejętności zawodowych i kwalifikacji.

Walory krajobrazowe i przyrodnicze Gminy Połajewo stanowią potencjał do rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych i turystycznych. Zaplanowano działania mające na celu promocję różnorodnych atrakcji Gminy oraz rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej. To nie tylko przyciągnie turystów, ale także zapewni mieszkańcom możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu na terenie Gminy Połajewo. Rolnicza struktura Gminy także stanowi potencjał dla rozwoju agroturystyki i ekoturystyki. W planowanych działaniach uwzględniono także wypracowanie produktu lokalnego mającego na celu promocje regionu.

CEL STRATEGICZNY 2. PRZEDSIĘBIORCZA GMINA POŁAJEWO WSPIERAJĄCA LOKALNYCH WYTWÓRCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>2.1. Zrównoważone i nowoczesne rolnictwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z lokalnymi rolnikami w zakresie organizacji szkoleń, spotkań i warsztatów dla mieszkańców dotyczących prowadzenia gospodarstw w sposób neutralny dla środowiska i dostosowania produkcji rolniczej do zmian klimatu • Utworzenie lokalnego targowiska, na którym realizowana będzie sprzedaż bezpośrednia od rolników oraz sprzedaż produktów lokalnych • Wsparcie dla rolników indywidualnych w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych • Wsparcie innowacji w rolnictwie oraz wzmacnianie pozycji producentów rolnych działających na terenie Gminy • Wsparcie organizacyjne mieszkańców chcących założyć gospodarstwo agroturystyczne, ekoturystyczne, ekologiczne bądź wsparcie w wypromowaniu produktu lokalnego 	<p>Zwiększenie wykorzystania potencjału surowcowego i przetwórczego oraz opłacalności produkcji rolnej.</p> <p>Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ze źródeł rolniczych dzięki nowoczesnemu rolnictwu i uprawom ekologicznym.</p> <p>Wzmacnianie pozycji konkurencyjnej rolnictwa.</p> <p>Produkcja wysokiej jakości bezpiecznej żywności i ograniczenie strat i marnotrawienia żywności.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych szkoleń, spotkań, warsztatów dla rolników (szt.). • liczba wystawców na lokalnym targowisku (szt.). • liczba gospodarstw agroturystycznych i ekoturystycznych (szt.). • liczba zrealizowanych programów w zakresie gospodarowania odpadami powstałymi w rolnictwie (szt.).

	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów w zakresie odbioru odpadów powstałych w rolnictwie, w tym folii, opakowań po nawozach czy środkach ochrony roślin 		
<p>2.2. Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie stref aktywności gospodarczej zachęcających do lokowania przedsiębiorstw na terenie Gminy • Inicjowanie i promowanie działań na rzecz wzrostu zainteresowania inwestorów i przedsiębiorców terenami inwestycyjnymi w obrębie Gminy • Dążenie do przyciągnięcia dużych inwestorów propagujących działania proekologiczne • Wspieranie podmiotów zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej • Wdrażanie instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji, nabywaniu kompetencji i zdobywaniu doświadczenia zawodowego mieszkańców, w szczególności osób młodych • Wspieranie i aktywizacja mieszkańców pozostających długotrwale bez zatrudnienia 	<p>Wzrost gospodarczy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i czystego środowiska.</p> <p>Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, przyciągającej nowych przedsiębiorców.</p> <p>Zwiększenie liczby miejsc pracy dzięki nowym przedsiębiorstwom działającym na terenie Gminy.</p> <p>Wzrost poziomu przedsiębiorczości na terenie Gminy i tym samym kapitału inwestycyjnego.</p> <p>Trwały rozwój firm oraz wprowadzanie na rynek wysokiej jakości produktów wzrost gospodarczy w wyniku zwiększającej się liczby przedsiębiorstw działających w różnych dziedzinach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha), • liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), • udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w całkowitej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%), • liczba przeprowadzonych akcji/szkoleń/warsztatów wspierających mieszkańców w powrocie na rynek pracy (szt.),

3.2. Zwiększona rozpoznawalność Gminy Połajewo oparta na potencjale turystycznym

- Rozwój zaplecza turystycznego, w tym bazy gastronomicznej i noclegowej
- Wsparcie rozwoju agroturystyki
- Tworzenie oznakowanych i wyposażonych w infrastrukturę szlaku tras pieszych, edukacyjnych i rowerowych
- Promocja miejsc oraz obiektów o znaczeniu kulturowym
- Utworzenie produktu lokalnego i wykorzystanie go do celów promocyjnych
- Opracowanie przewodnika turystycznego zawierającego najciekawsze i najważniejsze miejsca w Gminie oraz informacje o odbywających się wydarzeniach i działających przedsiębiorcach
- Promocja Gminy we współpracy z lokalnymi mediami
- Rozwój współpracy z gminami partnerskimi, w tym zagranicznymi, przedsiębiorcami, stowarzyszeniami

Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze Gminy, w tym odpowiedniej bazy infrastrukturalnej.

Zapewnienie miejsc przyjaznych turystom i rekreantom na terenie Gminy, w tym zadbanych i wyposażonych w infrastrukturę szlaku turystycznego tras i ścieżek rekreacyjno-turystycznych.

Wzrost rozpoznawalności Gminy dzięki wykorzystywaniu jej zasobów do promocji oraz opracowaniu i wykorzystywaniu ciekawych materiałów promocyjnych.

Obopólne korzyści płynące ze zawartych porozumień i współpracy

- liczba obiektów gastronomicznych na terenie Gminy (szt.),
- liczba obiektów noclegowych na terenie Gminy (szt.),
- liczba działających gospodarstw agroturystycznych (szt.),
- długość wytyczonych tras turystycznych (szt.),
- liczba materiałów promocyjnych jakimi dysponuje Gmina (szt.),
- liczba zawartych partnerstw (szt.).

SFERA SPOŁECZNA

Gmina Połajewo przyjazna mieszkańcom

Samorząd Gminy Połajewo podejmie szereg działań mających na celu zwiększenie dobrostanu i jakości życia swoich mieszkańców. Realizując założenia współczesnego zarządzania, Gmina skupi się na rozwijaniu e-usług, partycypacji społecznej, integracji społecznej, wsparciu dla osób niesamodzielnych, ochronie zdrowia mieszkańców, zapewnieniu możliwości edukacji i rozwoju na każdym etapie życia oraz ukulturalnianiu mieszkańców.

W Gminie Połajewo szczególnie dużą uwagę przykładana jest do wartości współpracy samorządu z mieszkańcami i interesariuszami Gminy. Współpraca ta jest istotna, ponieważ sprzyja większej partycypacji obywateli w procesie decyzyjnym, wzmacnia poczucie wspólnoty lokalnej i prowadzi do efektywniejszych rozwiązań, które lepiej odpowiadają potrzebom mieszkańców.

Rozwój nie jest możliwy bez wysokiej jakości edukacji. Jakość kształcenia ma wpływ na przyszłość każdego młodego człowieka, ale również kształtuje rynek pracy i przedsiębiorczość mieszkańców. Poprawa jakości infrastruktury szkolnej, wyposażenia i kompetencji nauczycieli przekłada się na jakość nauczania oraz wyniki osiągnięte przez uczniów. Szkoły na terenie Gminy stanowią będą również miejsce do rozwijania pasji i zainteresowań uczniów poprzez zajęcia pozalekcyjne oraz efektywny system stypendialny.

Gmina Połajewo będzie również dbać o zróżnicowaną ofertę kulturalną i sportową, obejmującą wydarzenia, koncerty, konkursy, turnieje i wiele innych form artystycznych i aktywizacyjnych. Wspierana będzie oferta kulturalno-sportowa dla dzieci, młodzieży i dorosłych, co umożliwi każdemu mieszkańcowi uczestnictwo w wydarzeniach odpowiadających jego zainteresowaniom i preferencjom.

Kultywowanie lokalnych tradycji i krzewienie tożsamości dziedzictwa kulturowego jest istotnym aspektem budowania więzi społecznych, identyfikacji z własnym regionem oraz przekazywania wartości i wiedzy z pokolenia na pokolenie. Gmina Połajewo podejmie zatem szereg działań w celu podtrzymywania lokalnej kultury i dziedzictwa oraz zachęcania mieszkańców do aktywnego uczestnictwa i zrozumienia własnej tożsamości kulturowej.

CEL STRATEGICZNY 3. GMINA POŁAJEWO PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>3.1. Wysoka jakość nauczania na terenie Gminy Połajewo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie i rozwój infrastruktury oraz bazy dydaktycznej i sportowej w szkołach • Wprowadzanie innowacji w sposobie nauczania • Zapewnienie uczniom możliwości uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych wspierających rozwój i zaspokajających ich potrzeby w zakresie hobby • Wsparcie dla uczniów wymagających pomocy w wyrównaniu szans rozwojowych • Zwiększenie częstotliwości uczestnictwa gminnych szkół i ich uczniów w programach rządowych i europejskich oraz konkursach i wydarzeniach ponadgminnych • Wspieranie gminnych szkół w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym unijnych • Wdrożenie systemu stypendialnego • Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla wszystkich uczniów gminnych szkół 	<p>Podniesienie konkurencyjności gminnych szkół i napływ nowych uczniów.</p> <p>Wysoka jakość bazy oświatowej i sportowej, umożliwiająca edukację na wysokim poziomie oraz utrzymanie odpowiedniej kondycji fizycznej i zdrowia psychicznego wśród dzieci.</p> <p>Zapewnienie ciekawej i rozwijającej dodatkowe umiejętności oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży zgodnie z ich zainteresowaniami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych modernizacji/ doposażonych placówek oświatowych (szt.), • liczba nowych/ wyremontowanych obiektów sportowych (szt.), • liczba odbywających się zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży (szt.), • kwota pozyskanych środków zewnętrznych przez szkoły (zł), • liczba stypendystów w szkołach (os.)

3.2. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańców

- Wsparcie rodziców w powrocie na rynek pracy poprzez utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- Dalszy rozwój e-usług oraz usprawnienie kanałów informacyjnych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa cyfrowego i ochrony danych osobowych
- Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez rozwój usług cyfrowych i zwiększenie dostępu do nich, w tym nauka korzystania z Internetu i nowoczesnych technologii
- Integracja społeczna mieszkańców poprzez organizację wydarzeń i spotkań międzypokoleniowych
- Wsparcie osób z niepełnosprawnością i ich rodzin poprzez wprowadzenie opieki wytchnieniowej i asystenta osoby z niepełnosprawnością
- Rozwój świadczenia usług prewencji i rozwiązywania problemów społecznych
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niesamodzielnych, uzależnionych, itp.
- Organizacja mobilnych usług indywidualnych dla osób starszych, w tym opieka pielęgniarstwa, usługi techniczne i naprawcze, itp.
- Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia, w tym organizacja programów profilaktycznych
- Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej i usług rehabilitacyjnych

Zapewnienie możliwości szybkiej kontynuacji aktywności zawodowej dla młodych rodziców.
Poprawa jakości życia społeczeństwa jako całości oraz zintegrowane i aktywne społeczeństwo.

Zwiększenie efektywności, dostępności i wygody usług cyfrowych oferowanych dla interesariuszy Urzędu Gminy oraz innych instytucji.

Skuteczna partycypacja społeczna pozwalająca na lepsze zrozumienie potrzeb i aspiracji mieszkańców oraz umożliwiającą wykorzystanie zasobów i potencjału społeczności lokalnej.

Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom, w tym umożliwienie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, rozwoju i usamodzielnienia.

Zmniejszenie liczby osób uzależnionych wśród

- liczba miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.)
- liczba realizowanych e-usług (szt.),
- liczba odbywających się wydarzeń integracyjnych (szt.),
- liczba rodzin objęta opieką wytchnieniową (szt.),
- liczba realizowanych programów profilaktycznych (szt.),
- liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych (szt.),
- liczba osób korzystających z usług transportu (os.)

	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności opieki zdrowotnej i usług poprzez organizację transportu dla osób starszych i niesamodzielnych 	<p>mieszkańców Gminy i pomoc w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej.</p> <p>Zapewnienie odpowiedniej opieki i wsparcia osobom przewlekle chorym, w tym dostępu do placówek medycznych dla osób niemobilnych.</p> <p>Umożliwienie wczesnego wykrywania chorób dzięki realizacji programów profilaktycznych i podnoszeniu świadomości mieszkańców na temat zdrowego trybu życia</p>	
<p>3.1. Rozwinięta oferta sportowa oraz kulturalna zapewniająca integrację międzypokoleniową</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie oferty kulturalnej odpowiadającej oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców z różnych grup wiekowych • Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne • Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wspieranie ich postrzegania jako centrów aktywności społecznej • Modernizacja, rozbudowa i odpowiednie utrzymanie obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych • Wspieranie działalności lokalnych organizacji pozarządowych 	<p>Wzmocnienie tożsamości lokalnej oraz budowanie spójnej, zintegrowanej i rozwijającej się społeczności.</p> <p>Przyciągnięcie turystów, zachęcenie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach oraz promowanie lokalnej kultury i gospodarki.</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom możliwości aktywności fizycznej, zdrowego stylu życia i rozwoju sportu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba odbywających się w roku wydarzeń kulturalnych (szt.), • liczba odbywających się w roku wydarzeń sportowych (szt.), • liczba wydarzeń odbywających się w świetlicach wiejskich (szt.),

- Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju oferty kulturalnej i sportowej
- Kultywowanie lokalnych tradycji i krzewienie tożsamości dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców
- Wykorzystanie istniejących produktów kulturalnych i ich rozwój w celu przyciągnięcia turystów

Osiągnięcie ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami w zakresie działalności na rzecz dobra mieszkańców Gminy.

Zapewnienie mieszkańców poczucia identyfikacji i silnej przynależności do swojej małej ojczyzny.

- liczba NGO współpracujących z samorządem (szt.),
- liczba przedsiębiorców współpracujących z samorządem (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Połajewo oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Połajewo jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa wielkopolskiego. Stanowi jedną z 8 gmin powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego. Siedzibą Gminy jest Połajewo. W skład gminy wchodzi 8 sołectw: Boruszyn, Krosin, Krosinek, Młynkowo, Połajewo, Przybychowo, Sierakówko, Tarnówko.

Całkowita powierzchnia Gminy Połajewo wynosi prawie 142 km², co stanowi prawie 8% powierzchni powiatu i niecałe 0,5% powierzchni województwa. Według „Klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego” Przemysława Śleszyńskiego i Tomasza Komornickiego z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego, Gmina Połajewo zawiera się w kategorii gmin o intensywnej funkcji rolniczej. Użytki rolne stanowią ok. 66% jej powierzchni, a tereny lasów pokrywają 27,7% terenu Gminy.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy jest uporządkowana, z dość wyraźnym podziałem wiodących w poszczególnych strefach funkcji. Widoczny jest podział między terenami zabudowanymi a otwartymi. Struktura osadnicza gminy ukształtowana jest z podziałem na osady wiejskie o stosunkowo zwartym układzie osadniczym skoncentrowanym wzdłuż ulic, z funkcją wiodącą miejscowości Połajewo. Na terenach położonych poza obszarami zabudowanymi wiodącą rolę odgrywają użytki rolne i trwałe użytki zielone.

Cały obszar gminy pokryty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dzięki temu procesy rozwoju zabudowy są dość dobrze kontrolowane.

Sieć dróg w obrębie Gminy Połajewo tworzą drogi: wojewódzkie (11,4 km) o znaczeniu regionalnym: nr 178 relacji Wałcz – Oborniki, powiatowe (43,27 km), gminne (84,9 km, z czego 39,4 km to drogi nieutwardzone). Sieć dróg jest dość skromna i nierównomiernie rozłożona. W południowej części Gminy występuje ich bardzo niewiele, co może wynikać ze względu na bariery komunikacyjne w postaci cieków wodnych, a także wielu form ochrony przyrody tam też się znajdujących

Wśród form ochrony przyrody występujących na terenie Gminy wyróżnia się Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka oraz Obszar Specjalnej Ochrony Puszcza Notecka, ciągnące się wzdłuż południowych i zachodnich granic gminy. W skrajnie południowej części gminy wyróżnia się także Specjalny Obszar Ochrony Bagno Chlebowo. Wszystkie powierzchniowe formy ochrony przyrody obejmują około 36,6 km² Gminy, co stanowi ok. 26% jej obszaru.

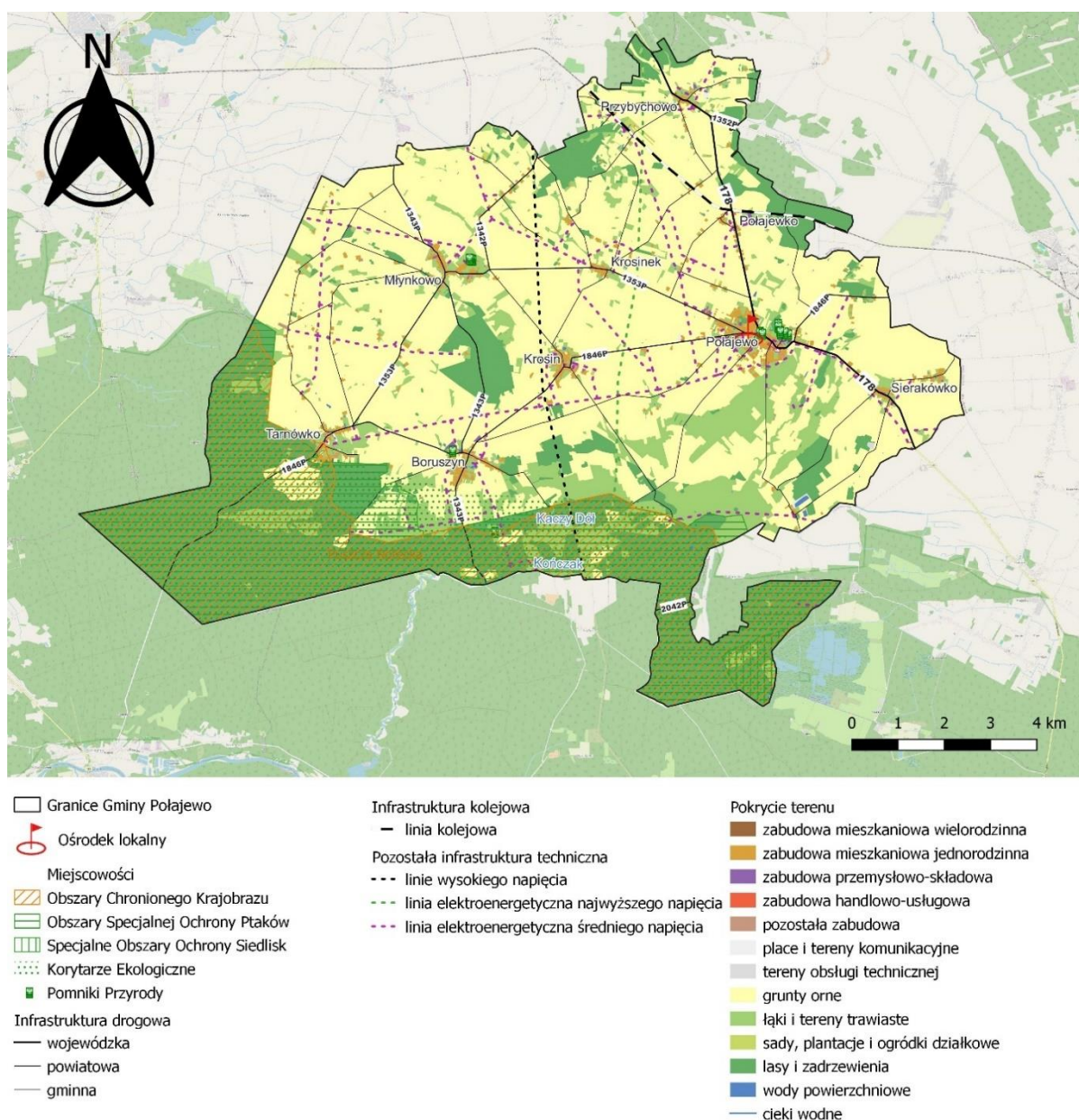
Przez zachodnią część Gminy przebiegają działy wodne trzeciego rzędu oddzielające zlewnie poszczególnych dopływów Warty. Na południu Gminy, dział wodny biegnie wzdłuż wałów wydmych w obrębie kompleksu leśnego, następnie kieruje się na północny wschód w kierunku miejscowości Tarnówko, na wysokości wsi Młynkowo rozdziela się na dwa ramiona, z których jedno biegnie dalej w kierunku zachodnim, a drugie na północ. Południowo-zachodnia część gminy należy do zlewni Smolnicy, północno-zachodnia część do zlewni Gulczanki, wchodzącej w skład zlewni Noteci.. Pozostały obszar gminy zajmuje zlewnia Kanału Połajewskiego. W części wschodniej tej zlewni wyróżniany jest również dział wodny czwartego rzędu, wydzielający zlewnię Kanału Kończak.

Na terenie Gminy Połajewo nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

W kluczowych obszarach rozwojowych wyznaczonych w planach miejscowych wymienia się tereny zabudowy usługowo-produkcyjnej i usługowej. Są one głównie zlokalizowane we wsi Połajewo, ale także w Przybychowie (tereny znajdujące się przy drodze DW178). Mniejsze obszary z takimi terenami

występują także we wsiach Młynkowo, Boruszyn, Krosin i Tarnówko. Tereny z dopuszczeniem rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy przekraczającej 100kW są nieliczne (dwa) i występują na południe od miejscowości Połajewo i Sierakówko. Nieco bardziej na południe od tych miejscowości występują także tereny powierzchniowej eksploatacji surowców, tereny górnicze. Przez środkową część gminy w relacji północ-południe przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 220kV. Projektowana, w nieznaczącej odległości od niej, na wschód od Krosina i Krosinka, jest napowietrzna linia elektroenergetyczna 400kV.

Przez północno-wschodnią część Gminy przebiega linia kolejowa. W zakresie przewozu osób na terenie gminy nie działa publiczny transport zbiorowy, z kolei na przebiegającej przez teren gminy linii kolejowej prowadzony jest jedynie transport towarowy.



Ryc. 6. Pokrycie terenu oraz uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne Gminy Połajewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego WIELKOPOLSKA 2020+ został przyjęty Uchwałą Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 roku. Zgodnie z przyjętym Planem Gmina Połajewo położona jest w zasięgu następujących obszarów terytorializacji polityki rozwoju:

- Wiejski Obszar Funkcjonalny,
- Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny,
- Wiejskie obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
- Obszary cenne przyrodniczo,
- Obszary ochrony krajobrazów kulturowych,
- Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich,
- Obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Wszelkie ustalenia oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie wynikają z rekomendacji wskazanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w Gminie powinno odbywać się w oparciu o szczegółowe wytyczne dokumentów planistycznych nie tylko na poziomie Gminy (m.in. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), ale także wyższych szczebli.

Podstawowe i najważniejsze ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Połajewo dotyczą:

- tworzenia warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy;
- dążenia do wykształcenia przestrzeni publicznych służących kształtowaniu ładu przestrzennego i integracji mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy;
- zachowania racjonalizmu zagospodarowania terenów poprzez ograniczenie rozpraszania zabudowy i uzupełnianie istniejącej zabudowy;
- stosowania tradycyjnych form architektonicznych, materiałów i kolorystyki zharmonizowanej z otaczającą zabudową i krajobrazem, jednak bez wykluczania lokalizacji obiektów o nowoczesnych kształtach i detalu architektonicznym, ale wyłącznie w wybranych, szczególnych rejonach gminy w sposób niekolidujący z istniejącą zabudową;
- realizowania nowych inwestycji w pierwszej kolejności jako uzupełnienia istniejących struktur zurbanizowanych;
- harmonijnego i skoordynowanego rozwoju struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu, w tym zagwarantowaniu terenów dla rozwoju rekreacji, wypoczynku, sportu;
- stałego dążenia do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną, w tym dostępność przestrzennej;
- utrzymania małej ilości reklam i szyldów w przestrzeni;
- ochrony tradycji i kultury regionu;

- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego i realizacji funkcji kulturalnej i turystycznej;
- pozostawienia kompleksów leśnych bez przekształceń i zabudowy;
- pozostawienia dolin rzecznych i ciągów ekologicznych jako terenów otwartych;
- wytwarzanie stref zieleni oddzielających poszczególne elementy zabudowy mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej;
- wyrównania granicy polno-leśnej poprzez dolesienia pomiędzy mniejszymi kompleksami leśnymi, zwłaszcza na glebach niskich klas bonitacyjnych od V i VI, z wyłączeniem zwartych użytków zielonych;
- bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony mienia;
- rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu, w tym transportu zbiorowego.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykać na obszarze Gminy Połajewo. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi o wyższym stopniu rangi na poziomie krajowym i wojewódzkim, takimi jak **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)** oraz **Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku**. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- ✓ **Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,**
- ✓ **Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,**
- ✓ **Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.**

Natomiast w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczone cele strategiczne brzmią następująco:

- ✓ **Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,**
- ✓ **Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,**
- ✓ **Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,**
- ✓ **Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.**

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również **obszary strategicznej interwencji (OSI)**, które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi. **Gminę Połajewo zaklasyfikowano do Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (w skrócie PnZOF).**

Północno-zachodni Obszar Funkcjonalny wyróżnia wysoki udział terenów cennych przyrodniczo na tle województwa. W jego granicach wyodrębnia się rejony o dużych zwartych kompleksach leśnych. Zasoby i walory środowiska odgrywają istotną rolę w kształtowaniu równowagi ekosystemu przyrodniczego nie tylko Wielkopolski, ale i całego kraju. Ze względu na duże walory przyrodnicze i środowiskowe zaleca się, aby rolnictwo na terenie PnZOF miało charakter ekologiczny.

Głównym celem rozwoju przestrzennego Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego według PZPWW Wielkopolska 2020+ będzie wykorzystanie potencjału do rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju. Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano cele polityki przestrzennej oraz zasady zagospodarowania:

Cel 1. Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych

1. Ochrona obszarów o funkcjach środowiskotwórczych pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali kraju

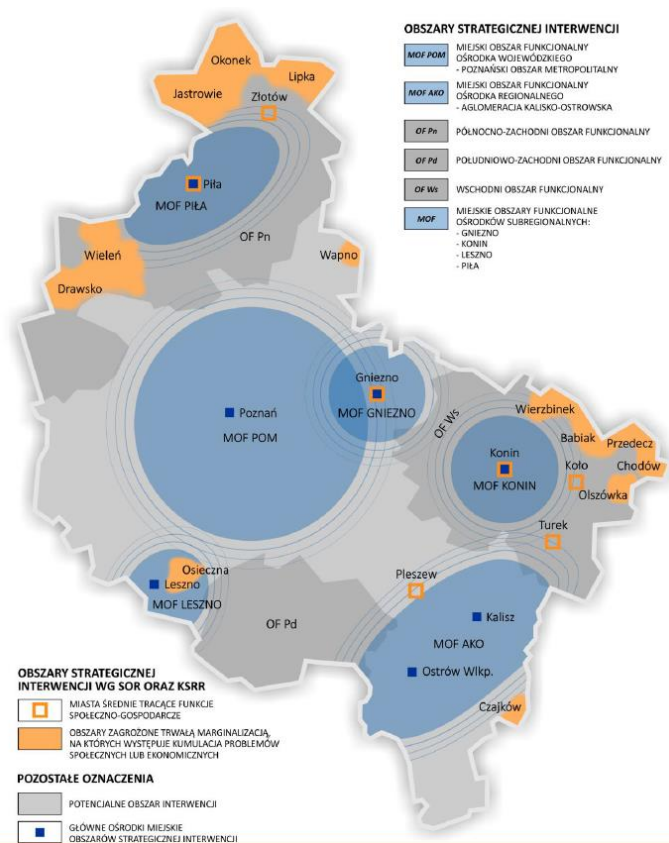
Cel 2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu”

1. Efektywne wykorzystanie przestrzeni
2. Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe
3. Zrównoważone gospodarowanie zasobami leśnymi i wspieranie rozwoju nowoczesnego rolnictwa
4. Rozwój i efektywne wykorzystanie infrastruktury technicznej

Cel 3. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej

1. Rozwój i modernizacja sieci drogowej
2. Poprawa efektywności sieci kolejowej

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz z kluczowymi kierunkami działań wyznaczonymi dla Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku



Ryc. 7. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Spójność Strategii Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Kluczowe kierunki działań dla Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego	Strategia Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030
<p>1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców</p> <p>1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu</p> <p>1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia</p> <p>1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • budowanie wizerunku i marki PnZOF jako terenu atrakcyjnego inwestycyjnie, pozyskiwanie nowych inwestorów; • rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, rozwój specjalizacji rolniczych w szczególności rolnictwa ekologicznego i certyfikowanego, nowoczesnego sadownictwa; • stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na koncepcji „zielonego wzrostu”, w tym ekoinnowacyjności; • rozwój MŚP i zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw; • aktywizowanie osób bezrobotnych, zagrożonych i wykluczonych społecznie; • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego i możliwości przekwalifikowania; • przygotowanie terenów inwestycyjnych wokół ośrodków miejskich jako wsparcie rozwoju przemysłu i przedsiębiorczości na terenie PnZOF; 	<p>Cel strategiczny II:</p> <p>II.I. Zrównoważone i nowoczesne rolnictwo</p> <p>II.II Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny III:</p> <p>III.II. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańców</p>
<p>2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p> <p>2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie</p> <p>2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom</p> <p>2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, usług przeciwdziałających negatywnym skutkom procesów demograficznych (m.in. rozwój usług opiekuńczych, w tym opieki nad dziećmi); • rozwój usług zwiększających atrakcyjność osiedleńczą; • rozwój kapitału społecznego przez wsparcie działalności kulturalnej i sportowo–rekreacyjnej; • wsparcie potencjału turystycznego obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiej Pętli Wielkopolski, modernizacji infrastruktury turystycznej szlaku wodnego Doliny Noteci; • projektowanie nowych szlaków turystycznych, tworzenie sieci tras turystyki krajoobrazowej i kwalifikowanej oraz zaplecza obsługi ruchu turystycznego z uwzględnieniem walorów zabytkowych zespołów urbanistycznych i 	<p>Cel strategiczny I</p> <p>I.I. Racjonalnie zagospodarowana i bezpieczna przestrzeń</p> <p>I.II Rozbudowana i nowoczesna infrastruktura</p> <p>Cel strategiczny II</p> <p>II.III. Zwiększona rozpoznawalność Gminy Połajewo oparta na potencjale turystycznym</p>

	<p>ruralistycznych PnZOF, wspieranie rozwoju bazy wypoczynkowej na terenach wiejskich, w szczególności agroturystyki;</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie walorów przyrodniczych dla poprawy jakości życia, rozwoju usług prozdrowotnych, leczniczych i rehabilitacyjnych; wspieranie aktywności mieszkańców i rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego m.in. przez tworzenie odpowiednich warunków do powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym NGO oraz wykorzystanie już istniejących; 	<p>Cel strategiczny III</p> <p>III.I: Wysoka jakość nauczania na terenie Gminy Połajewo III.II: Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańców III.II Rozwinięta oferta sportowa oraz kulturalna zapewniająca integrację międzypokoleniową</p>
<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa</p> <p>3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> poprawa dostępności komunikacyjnej PnZOF i zwiększenie dostępu do stolicy regionu, m.in. poprzez budowę dróg S10 i S11 oraz rozbudowę i modernizację pozostałych dróg krajowych i wojewódzkich; wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej PnZOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych; rozwój infrastruktury kolejowej (budowa linii kolejowej nr 236 i 390 na trasie Wągrowiec-Rogoźno–Czarnków oraz odtworzenie linii kolejowej w kierunku Międzychodu); wykorzystanie potencjału lotniska w Pile dla wzrostu gospodarczego przez wzmocnienie jego funkcji CARGO i wykorzystanie do użytku cywilnego, w tym turystyki biznesowej (budowa terminala do obsługi małego ruchu lotniczego); ochrona różnorodności i krajobrazu, zapewnienie trwałości i ciągłości systemów leśnych, upowszechnienie edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży; zapobieganie skażeniom wód gruntowych będących efektem działalności rolniczej; kompleksowe wykorzystanie istniejących potencjałów umożliwiających zwiększenie dywersyfikacji źródeł energii, zastosowanie innowacyjnych technologii w energetyce; 	<p>Cel strategiczny I</p> <p>I.I: Racjonalnie zagospodarowana i bezpieczna przestrzeń I.II: Rozbudowana i nowoczesna infrastruktura I.III: Adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery; • poprawa efektywności energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem budynków użyteczności publicznej; 	
<p>4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem</p> <p>4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług</p> <p>4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rewitalizacja obszarów zdegradowanych, nadanie nowych funkcji obszarom zmarginalizowanym położonym przy granicy województwa (skuteczne wykorzystanie krajowego instrumentu OSI); • prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, zapobieganie zmianie sposobu użytkowania gruntów o wysokich walorach rolniczych za pomocą instrumentów programowych i skutecznego systemu ich wdrażania; • rozwój współpracy samorządów lokalnych, partnerów samorządowych i społecznych podnoszącej efektywność i zasadność realizowanych inwestycji, doskonalenie i upowszechnienie metod partycypacji społecznej we współzarządzaniu (wykorzystanie w tym celu aktywnych lokalnych organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej). 	<p>Cel strategiczny I</p> <p>I.I Racjonalnie zagospodarowana i bezpieczna przestrzeń</p> <p>Cel strategiczny III</p> <p>III.II: Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańców</p> <p>III.II Rozwinięta oferta sportowa oraz kulturalna zapewniająca integrację międzypokoleniową</p>

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji **Strategii Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030** będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

WDRAŻANIE STRATEGII

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2024-2030. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu Gminy Połajewo oraz gminnych jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Połajewo, Rada Gminy Połajewo oraz pracownicy Urzędu Gminy Połajewo, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.



Strategia Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych dla Gminy na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych

corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Połajewo będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy Połajewo, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raplocie o stanie Gminy Połajewo, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie Strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

AKTUALIZACJA STRATEGII

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Połajewo będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

Ponadto Gmina na bieżąco będzie aktualizować inne dokumenty wewnątrz według potrzeb.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Połajewo na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027;
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFIS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, 7
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Gminy Połajewo oraz jednostek organizacyjnych Gminy Połajewo.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem czarnkowsko-trzcianeckim oraz województwem wielkopolskim i ich

jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej.

W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Tabela poniżej przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2024-2030 na podstawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Połajewo na lata 2023-2035. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą ponad 240 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych ponad 25 mln zł i podatku od nieruchomości ponad 18 mln zł. Łączne wydatki wyniosą natomiast ponad 236 mld zł.

Tab. 2. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii (zł)

	Dochody ogółem [zł]	w tym:		Wydatki ogółem [zł]
		PIT [zł]	podatek od nieruchomości [zł]	
2024	34 800 140,00	3 335 845,00	2 388 572,00	34 446 649,08
2025	32 296 246,00	3 439 256,00	2 462 618,00	31 798 117,00
2026	32 995 026,00	3 525 237,00	2 524 183,00	32 586 197,00
2027	33 711 776,00	3 627 469,00	2 597 384,00	33 302 947,00
2028	34 689 071,00	3 732 666,00	2 672 708,00	33 885 242,00
2029	35 660 029,00	3 837 181,00	2 747 544,00	34 948 200,00
2030	36 610 525,00	3 940 785,00	2 821 728,00	35 631 696,00
Ogółem	240 762 813,00	25 438 439,00	18 214 737,00	236 599 048,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXXIV/320/2023 Rady Gminy w Połajewie z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Połajewo na lata 2023-2035.

Natomiast potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024-2030 wyniesie prawie 12,4 mln zł. Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia szacunkowe wartości.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Połajewo



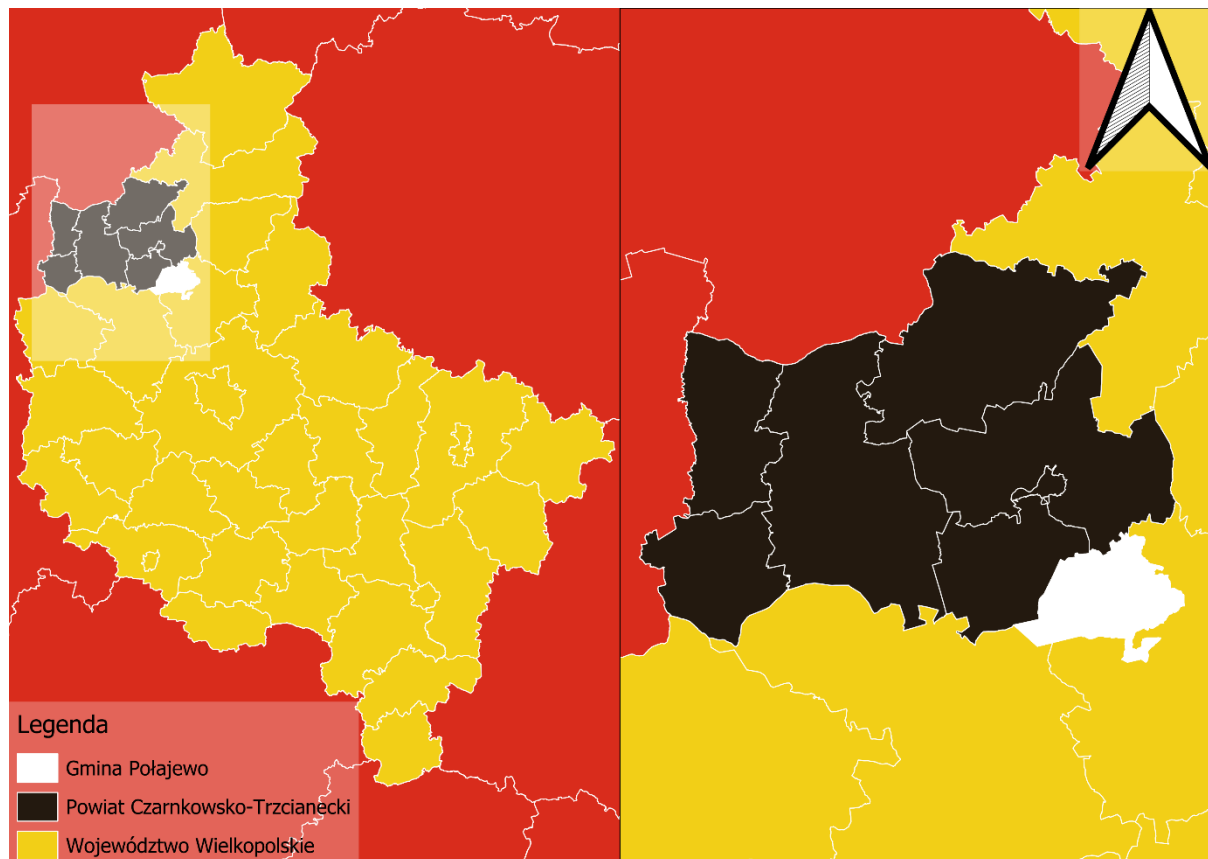
SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	52
1.1. Informacje ogólne.....	52
1.2. Transport i łączność	55
<i>Infrastruktura drogowa</i>	56
<i>Transport Zbiorowy</i>	56
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	58
1.4. Walory przyrodnicze	61
1.5. Walory kulturowe	63
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	65
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy.....	65
2.2. Infrastruktura i środowisko	70
<i>Urządzenia sieciowe</i>	70
<i>Gospodarka odpadami</i>	72
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	74
2.3. Stan finansów samorządowych	75
<i>Wykonanie budżetu</i>	75
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	77
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	83
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	84
3.1. Demografia	84
3.2. Kapitał społeczny	89
<i>Przedszkola</i>	89
<i>Szkoły</i>	91
<i>Kultura i sport</i>	95
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	98
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	99
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	101

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Połajewo jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa wielkopolskiego. Stanowi jedną z 8 gmin powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego. Siedzibą Gminy jest Połajewo. W 2022 roku zamieszkiwało Gminę 6 181 osób, co stanowiło 7% mieszkańców powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego, a gęstość zaludnienia wyniosła 42,5 os./km².

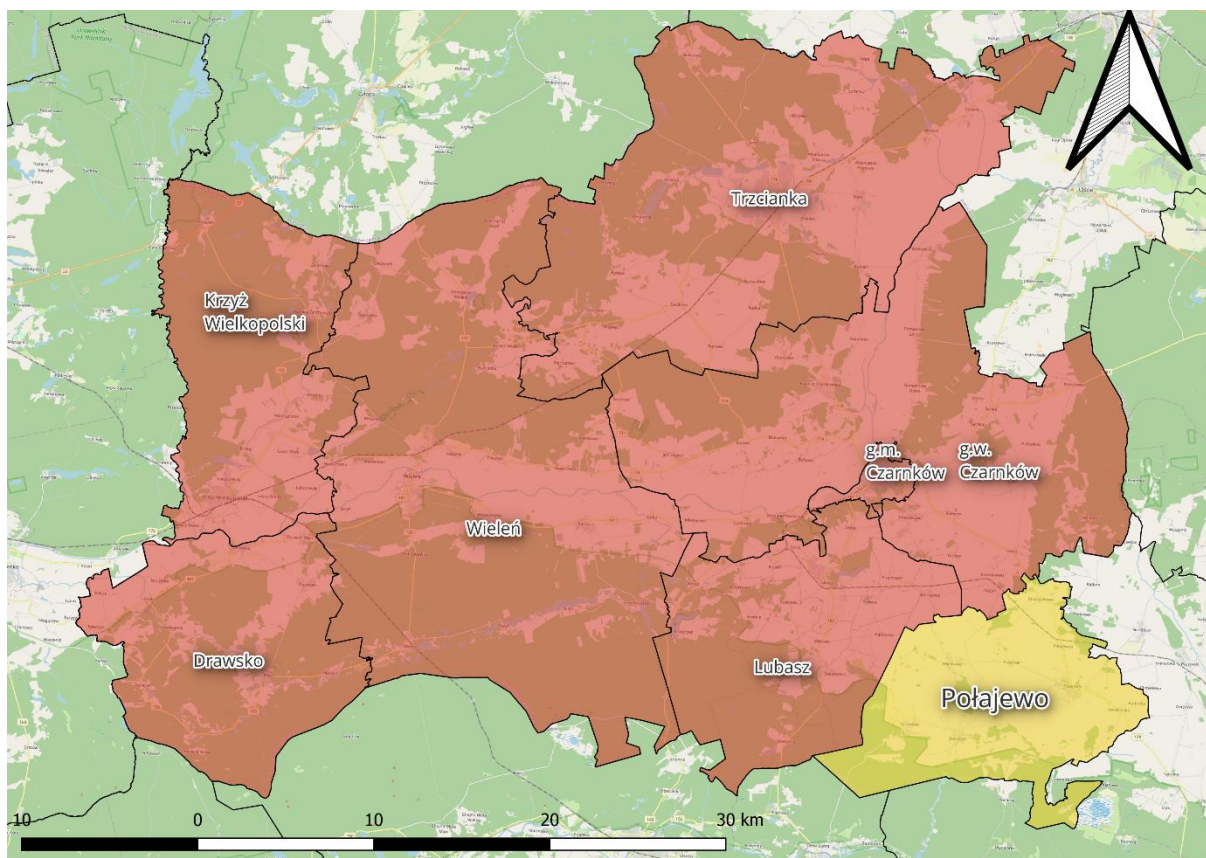


Ryc. 8. Położenie Gminy Połajewo na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina Połajewo graniczy z pięcioma innymi gminami:

- od północy z gminą wiejską Czarnków (powiat czarnkowsko-trzcianecki),
- od wschodu z gminą Ryczywół (powiat obornicki),
- od południa z gminą Oborniki (powiat obornicki),
- od południowego zachodu z gminą Obrzycko (powiat szamotulski),
- od północnego zachodu z gminą Lubasz (powiat czarnkowsko-trzcianecki).



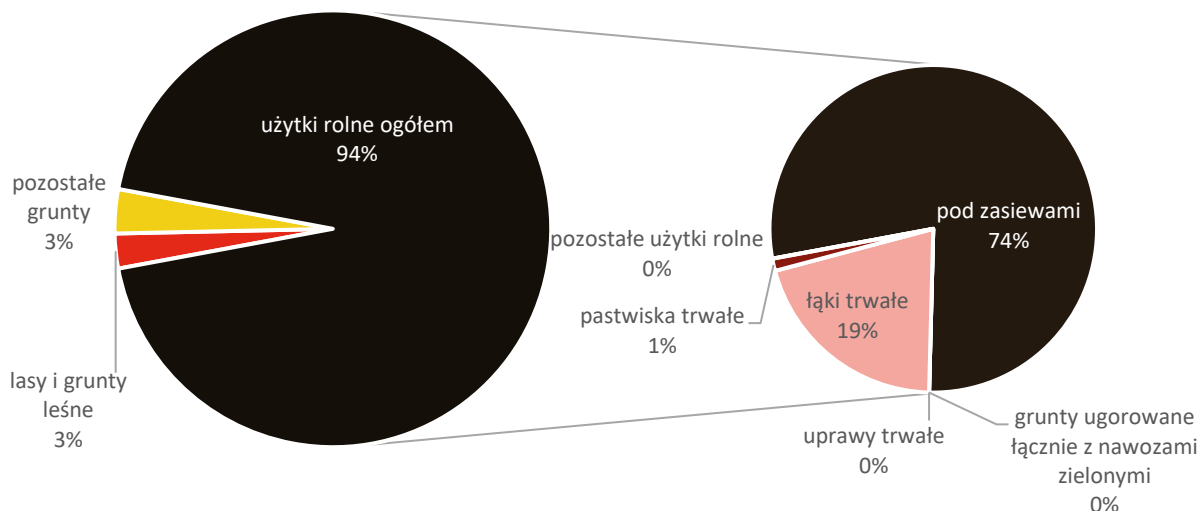
Ryc. 9. Gminy powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W skład gminy wchodzi 8 sołectw: Boruszyn, Krosin, Krosinek, Młynkowo, Połajewo, Przybychowo, Sierakówko, Tarnówko.

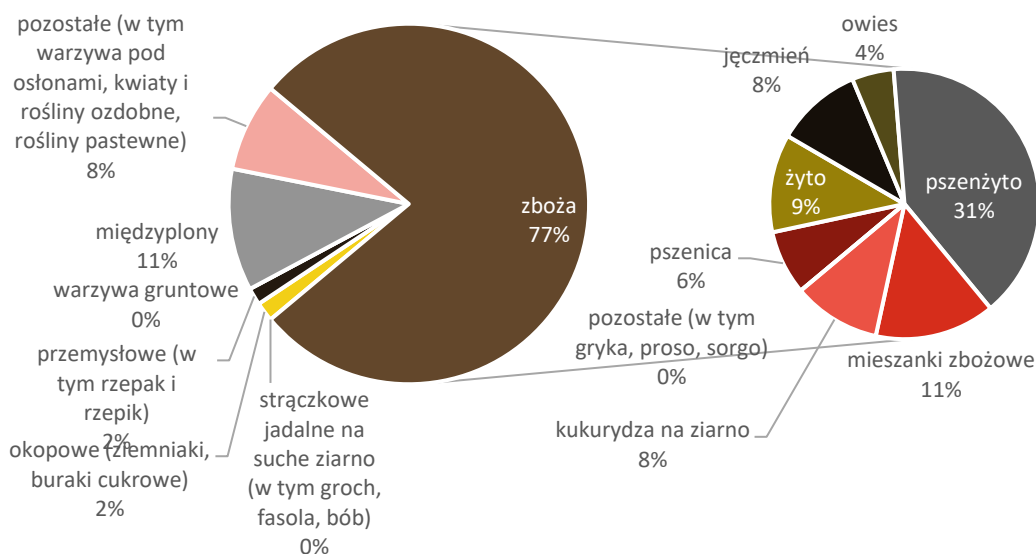
Całkowita powierzchnia Gminy Połajewo wynosi prawie 142 km², co stanowi prawie 8% powierzchni powiatu i niecałe 0,5% powierzchni województwa. Według „Klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego” Przemysława Śleszyńskiego i Tomasza Komornickiego z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego, Gmina Połajewo zawiera się w kategorii gmin o intensywnej funkcji rolniczej. Użytki rolne stanowią ok. 66% jej powierzchni, a tereny lasów pokrywają 27,7% terenu Gminy. Użytki rolne klas bonitacyjnych II-III stanowią ok. 9% powierzchni użytków rolnych w gminie, zaś klasy IV i V-VI odpowiednio 47% i 44%. Obszary Specjalnej Ochrony i Obszary Chronionego Krajobrazu zajmują łącznie około 26% powierzchni Gminy (36,6km²).

Wśród użytków rolnych w Gminie Połajewo dominują te pod zasiewami i stanowią one 74% z nich. Z kolei łąki trwałe to 19% wszystkich gruntów rolnych w Gminie, a pastwiska trwałe mają 1% udział. Pozostałe formy użytkowania gruntów rolnych nie występują. Oprócz użytków rolnych wykazano także lasy i grunty leśne, oraz pozostałe grunty stanowiące każde z nich po 3%.



Ryc. 10. Struktura użytkowanych gruntów w Gminie Połajewo w 2020 roku
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Najwięcej gruntów rolnych przeznaczają się pod zasiew zbóż, bo aż 77%. Dominuje wśród nich pszenżyto z 31% udziałem. W dalszej kolejności są to: mieszanki zbożowe (11%), żyto (9%), kukurydza na ziarno (8%), jęczmień (8%), pszenica (6%) i owies (4%). Oprócz zbóż zasiewa się także powiązane z nimi międzyplony (11%), a także: okopowe (ziemniaki, buraki cukrowe) (2%), przemysłowe (w tym rzepak i rzepik) (2%). W pozostałych 8% znajdują się mogą warzywa pod osłonami, kwiaty i rośliny ozdobne, a także rośliny pastewne.

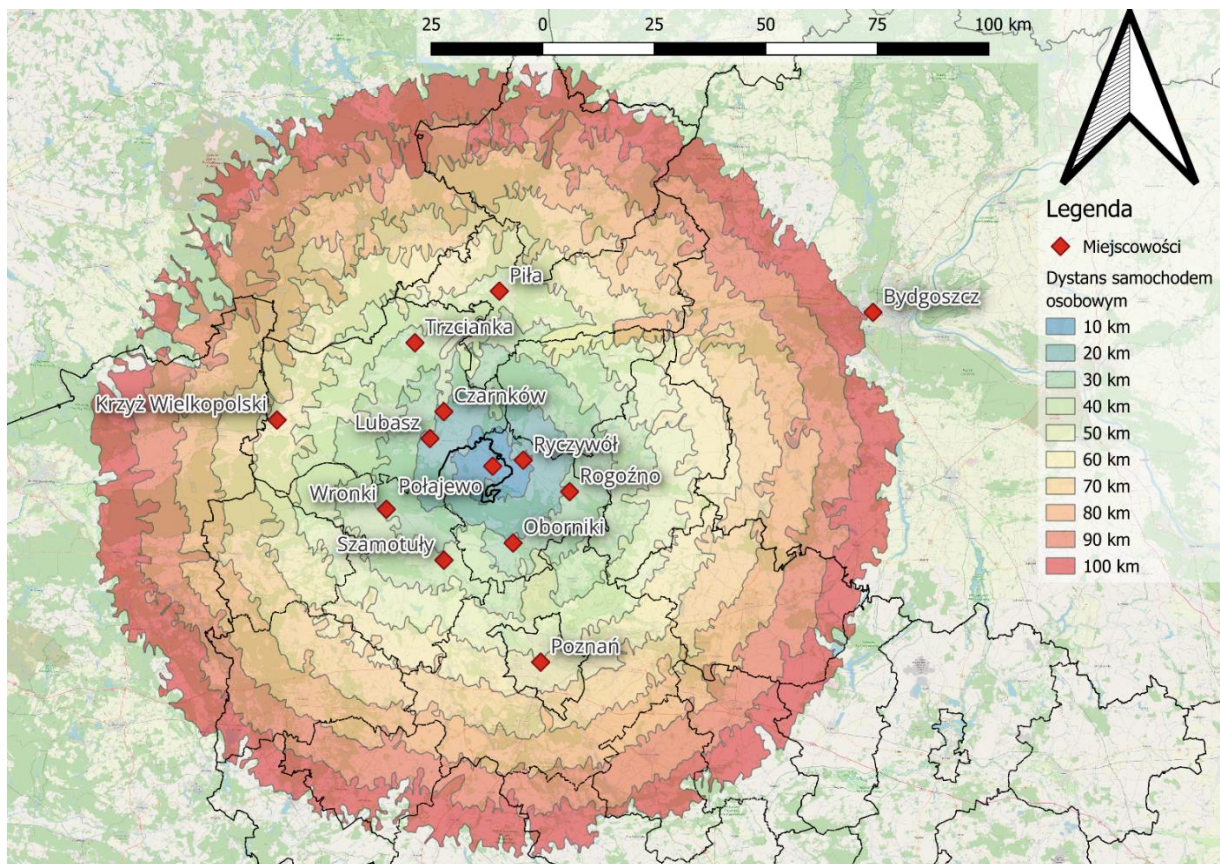


Ryc. 11. Struktura zasiewów wybranych upraw w Gminie Połajewo w 2020 roku
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

1.2. Transport i łączność

Gmina Połajewo należy do obszarów o najniższej dostępności komunikacyjnej w całym województwie wielkopolskim, co wynika m.in. ze znacznego oddalenia od tras ekspresowych oraz innych ważnych szlaków komunikacyjnych oraz braku dostępu do linii kolejowej z przewozami pasażerskimi. Odległość do starostwa powiatowego w Czarnkowie, ze stolicy Gminy to około 20 km (dojazd samochodem zajmuje około 19 minut), a od stolicy województwa – Poznania jest około 50 km (dojazd zajmuje około 1 godzinę). Do Trzciańki, największego miasta powiatu znajdującego się w odległości ok. 37 km od Połajewa, dojazd trwa ok. 36 minut. Trochę dłużej (około 45 minut) zajmuje dojazd do Piły (45 km). Inne miasto wojewódzkie, Bydgoszcz, oddalone jest od Połajewa o ok. 115 km (dojazd zajmuje ok. 1 godzinę i 50 minut). Przez teren Gminy Połajewo przebiegają szlaki komunikacyjne o znaczeniu regionalnym, takie jak np. DW178. Bezpośrednio na terenie Gminy znajduje się nieczynna już dziś stacja kolejowa w Połajewku. Położenie to sprawia, iż Gmina charakteryzuje się słabą dostępnością komunikacyjną.

Najbliższą drogą krajową jest DK11 łącząca Kołobrzeg z Bytomiem przez Koszalin, Szczecinek, Piłę, Rogoźno, Oborniki, Poznań, Środę Wielkopolską, Jarocin, Ostrów Wielkopolski, Kępno i Kluczbork. Najbliższe skrzyżowanie z tą drogą, jadąc od Połajewa, znajduje się w okolicach Rogoźna (w odległości około 17,5 km od siedziby Gminy Połajewo, średnio zajmuje to poniżej 20 minut jazdy samochodem osobowym). Przy węźle Poznań Północ droga krajowa numer 11 staje się drogą ekspresową S11 i w dalszym swym odcinku w okolicach Aglomeracji Poznańskiej łączy się z drogą ekspresową S5 i autostradą A2. Niestety odległość do tego węzła z Połajewa to ponad 35 km, i dojazd samochodem osobowym przez Oborniki zajmuje około 35 minut.



Ryc. 12. Odległości od m. Połajewo pokonywane samochodem osobowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Infrastruktura drogowa

Sieć dróg w obrębie Gminy Połajewo tworzą drogi:

- wojewódzkie (11,4 km) o znaczeniu regionalnym:
 - nr 178 relacji Wątcz – Oborniki,
- powiatowe (43,27 km),
- gminne (84,9 km, z czego 39,4 km to drogi nieutwardzone).

Całościowo patrząc, sieć dróg jest dosyć skromna i nierównomiernie rozłożona. W południowej części Gminy występuje ich bardzo niewiele, co może wynikać ze względu na bariery komunikacyjne w postaci cieków wodnych, a także wielu form ochrony przyrody tam też się znajdujących.

Skala nakładów na utrzymanie oraz inwestycje drogowe w poszczególnych latach była różna i zależała od aktualnych możliwości finansowych Gminy. Łączna kwota przeznaczona na inwestycje w 2022 roku to ok. 1 826 759,69 zł w tym:

- ✓ Profilowanie dróg gminnych. Koszt brutto zadania: 178 056,00 zł.
- ✓ Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Krosinek dz. nr 219 - I część. Koszt brutto zadania: 166 000,00 zł.
- ✓ Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Krosinek dz. nr 219 - II część. Koszt brutto zadania: 69 470,40 zł.
- ✓ Przebudowa drogi dojazdowej do posesji w miejscowości Połajewo ul. Szkolna. Koszt brutto zadania: 599 879,14 zł.
- ✓ Przebudowa drogi dojazdowej do posesji w miejscowości Połajewko. Koszt brutto zadania: 813 354,15 zł.

Inwestycje w 2021 roku (łączna kwota: 1 581 739,64 zł):

- ✓ Profilowanie dróg gminnych przy użyciu równiarki i walca wibracyjnego. Koszt brutto zadania: 193 160,00 zł.
- ✓ Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Krosinek dz. nr 108,218. Koszt brutto zadania: 202 654,80 zł.
- ✓ Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Krosinek dz. nr 219. Koszt brutto zadania: 69 470,40 zł.
- ✓ Przebudowa drogi gminnej w Tarnówku nr 184071 P. Koszt brutto zadania: 436 650,00 zł.
- ✓ Przebudowa drogi gminnej w Młynkowie nr 184076 P. Koszt brutto zadania: 344 400,00 zł.
- ✓ Przebudowa drogi – ul. Parkowa w Połajewie. Koszt brutto zadania: 335 404,44 zł.

Inwestycje w 2020 roku (łączna kwota: 448 040,40 zł):

- ✓ Przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych o długości 1,34 km i szerokości jezdni 4,0 m na działce nr 800 Krosin oraz 855/3 Połajewo. Koszt brutto zadania 153 439,20 zł.
- ✓ Przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych o długości 0,84 km i szerokości jezdni 4,0 m na działce nr 800 Krosin oraz 855/3 Połajewo. Koszt brutto zadania 94 021,20 zł.
- ✓ Profilowanie dróg gminnych przy użyciu równiarki i walca wibracyjnego na powierzchni 250 tys. m², dostawa gruzu kruszonego w ilości 2000 ton z dowozem na miejsce wskazane przez zamawiającego. Koszt brutto zadania 200 580,00 zł.

W dniu 15.09.2022 r. dokonano uroczystego otwarcia ścieżki rowerowej z Połajewa do Połajewka. Budowę rozpoczęto w 2021 roku. Inwestycja powstała w dwóch etapach kosztem 2,3 mln zł. Nowa

ścieżka rowerowa przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa rowerzystów podróżujących pomiędzy Połajewem, a Połajewkiem, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 178. Całkowita jej długość wynosi ok. 2km i stanowi jedyną drogę rowerową na rok 2022.

Według danych Urzędu Gminy Połajewo wszystkie miejscowości gminne mają dostęp do szerokopasmowego Internetu. Głównymi operatorami są ASTA-NET S.A., Orange Polska, INEA Sp. z o. o., Polkomtel Sp. z o. o., P4 Sp. z o. o.

Transport Zbiorowy

Na terenie Gminy Połajewo publiczny transport zbiorowy jest zorganizowany przez powiat czarnkowsko-trzcianecki a realizowany przez przewoźnika PKS Piła Sp. z o.o. Obsługa miejscowości odbywa się na trasach obejmujących więcej niż jedną gminę, np. Czarnków – Połajewo, Czarnków – Połajewo – Ryczywół – Piotrowo, Czarnków – Krosinek. Przystanki PKS zlokalizowane są w miejscowościach Młynkowo, Tarnówko, Boruszyn, Krosin, Jakubowo, Połajewo, Sierakówko, Krosinek, Połajewko, Przybychowo. Z Połajewa do Czarnkowa (siedziby powiatu) odjeżdża 11 autobusów dziennie od 5:54 do 16:01. Ceny biletu wynoszą od 13 zł do 15 zł, w zależności od konkretnej relacji. Do innych miejscowości w Gminie z Połajewa odjeżdża od 4 do 6 autobusów dziennie. Niestety nie ma połączeń w soboty i niedziele oraz w godzinach wieczornych.

Ponadto na terenie Gminy Połajewo zlokalizowana jest nieczynna stacja kolejowa Połajewo, która znajduje się w Połajewku przy linii kolejowej numer 236 łączącej Bzowo-Goraj z Wągrowcem, połączonej z linią do Czarnkowa w Bzowo-Goraju i linią Poznań – Piła. Linia obecnie jest wykorzystywana jedynie w ruchu towarowym do zakładów przemysłowych w Czarnkowie. Ze względu na brak bezpośredniego połączenia torów, kursujące pociągi zmieniają kierunek jazdy w Bzowo-Goraju. Planowana jest inwestycja przywrócenia ruchu pociągów pasażerskich na tym odcinku, wraz z odbudową toru łączącego w Goraju, i dalej dzięki połączeniu w Rogoźnie i Wągrowcu z resztą sieci kolejowej (linie kolejowe nr 390 i 236). Kursować miałyby wtedy pociągi łączące Czarnków z Poznaniem. Projekt wchodzi w skład „Rządowego Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej Plus” i ma zostać zakończony w 2029 roku.

Natomiast najbliższa czynna obecnie stacja kolejowa zlokalizowana jest w Rogoźnie (około 20 km od Połajewa). Ze stacji Rogoźno Wielkopolskie odjeżdżają pociągi do Poznania Głównego (28 połączeń na dobę), Piły Główniej (23 połączenia na dobę), Białogardu, Szczecinka (po 12 połączeń na dobę), Kołobrzegu, Leszna, Wrocławia Głównego (po 7 połączeń na dobę), Koszalina (5 połączeń na dobę), Słupska (4 połączenia na dobę), Gliwic, Katowic, Krakowa Głównego, Opola Głównego (po 3 połączenia na dobę), Brzegu, Ustki, Ostrowa Wielkopolskiego (po 2 połączenia na dobę), Odolanowa, Bielsko-Białej Główniej, Krotoszyna, Wyrzyska Osieki, Przemyśla Głównego, Częstochowy Stradom, Kędzierzyna-Koźle i Rzeszowa Głównego (po 1 połączeniu na dobę). Wymienione połączenia obsługiwane są na długich dystansach przez PKP Intercity, natomiast na krótszych przez Polregio i Koleje Wielkopolskie, też w ramach Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (linia PKM5).

Z siedziby gminy nie jest zapewniony żaden (bezpośredni czy pośredni) dojazd komunikacją zbiorową do Rogoźna. Aby skorzystać z połączeń dalekobieżnych, trzeba najpierw udać się do Czarnkowa. Stamtąd możliwa jest przesiadka do autobusu do Piły, Poznania, Wrocławia i Krzyża Wlkp. Mieszkańcy zmuszeni są więc do korzystania z indywidualnego transportu zbiorowego.

Transport Zbiorowy

Na terenie Gminy Połajewo publiczny transport zbiorowy jest zorganizowany przez powiat czarnkowsko-trzcianecki a realizowany przez przewoźnika PKS Piła Sp. z o.o. Obsługa miejscowości odbywa się na trasach obejmujących więcej niż jedną gminę, np. Czarnków – Połajewo, Czarnków – Połajewo – Ryczywół – Piotrowo, Czarnków – Krosinek. Przystanki PKS zlokalizowane są w miejscowościach Młynkowo, Tarnówko, Boruszyn, Krosin, Jakubowo, Połajewo, Sierakówko, Krosinek, Połajewko, Przybychowo. Z Połajewa do Czarnkowa (siedziby powiatu) odjeżdża 11 autobusów dziennie od 5:54 do 16:01. Ceny biletu wynoszą od 13 zł do 15 zł, w zależności od konkretnej relacji. Do innych miejscowości w Gminie z Połajewa odjeżdża od 4 do 6 autobusów dziennie. Niestety nie ma połączeń w soboty i niedziele oraz w godzinach wieczornych.

Ponadto na terenie Gminy Połajewo zlokalizowana jest nieczynna stacja kolejowa Połajewo, która znajduje się w Połajewku przy linii kolejowej numer 236 łączącej Bzowo-Goraj z Wągrowcem, połączonej z linią do Czarnkowa w Bzowo-Goraju i linią Poznań – Piła. Linia obecnie jest wykorzystywana jedynie w ruchu towarowym do zakładów przemysłowych w Czarnkowie. Ze względu na brak bezpośredniego połączenia torów, kursujące pociągi zmieniają kierunek jazdy w Bzowo-Goraju. Planowana jest inwestycja przywrócenia ruchu pociągów pasażerskich na tym odcinku, wraz z odbudową toru łączącego w Goraju, i dalej dzięki połączeniu w Rogoźnie i Wągrowcu z resztą sieci kolejowej (linie kolejowe nr 390 i 236). Kursować miałyby wtedy pociągi łączące Czarnków z Poznaniem. Projekt wchodzi w skład „Rządowego Programu Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej Plus” i ma zostać zakończony w 2029 roku.

Natomiast najbliższa czynna obecnie stacja kolejowa zlokalizowana jest w Rogoźnie (około 20 km od Połajewa). Ze stacji Rogoźno Wielkopolskie odjeżdżają pociągi do Poznania Głównego (28 połączeń na dobę), Piły Główniej (23 połączenia na dobę), Białogardu, Szczecinka (po 12 połączeń na dobę), Kołobrzegu, Leszna, Wrocławia Głównego (po 7 połączeń na dobę), Koszalina (5 połączeń na dobę), Słupska (4 połączenia na dobę), Gliwic, Katowic, Krakowa Głównego, Opola Głównego (po 3 połączenia na dobę), Brzegu, Ustki, Ostrowa Wielkopolskiego (po 2 połączenia na dobę), Odolanowa, Bielsko-Białej Główniej, Krotoszyna, Wyrzyska Osieki, Przemysła Głównego, Częstochowy Stradom, Kędzierzyna-Koźle i Rzeszowa Głównego (po 1 połączeniu na dobę). Wymienione połączenia obsługiwane są na długich dystansach przez PKP Intercity, natomiast na krótszych przez Polregio i Koleje Wielkopolskie, też w ramach Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (linia PKM5).

Z siedziby gminy nie jest zapewniony żaden (bezpośredni czy pośredni) dojazd komunikacją zbiorową do Rogoźna. Aby skorzystać z połączeń dalekobieżnych, trzeba najpierw udać się do Czarnkowa. Stamtąd możliwa jest przesiadka do autobusu do Piły, Poznania, Wrocławia i Krzyża Wlkp. Mieszkańcy zmuszeni są więc do korzystania z indywidualnego transportu zbiorowego.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r., wyróżnione zostały obszary funkcjonalne.

Gmina Połajewo została zakwalifikowana do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Obejmuje on wszystkie gminy, które położone są poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi w związku z czym znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu. Wymagają zatem wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące. Wsparcie skutkować ma zwiększeniem spójności regionu

i wyeliminowaniem dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, co podniesie atrakcyjność całego województwa. Gminy zakwalifikowane do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego mogą liczyć na preferencyjne wsparcie w procesach ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Wielkopolski FEW 2021-2027.

Ponadto Gmina Połajewo została zaliczona do Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego. Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego będzie wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju.



Ryc. 13. Granice wiejskich obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim
Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Oprócz tego Gmina zalicza się do 5 pozostałych obszarów interwencji przewidzianych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego:

- XI. Wiejskie obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
- XIV. Obszary cenne przyrodniczo,
- XV. Obszary ochrony krajobrazów kulturowych,
- XVI. Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- XIX. Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich,
- XX. Obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Najważniejszym dokumentem planistycznym w Gminie, którego obowiązek posiadania nakłada ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. 2 sierpnia 2022 r. uchwałą nr XXVI/253/2022 Rada

Gminy Połajewo uchwaliła Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Połajewo. Obecnie Gmina planuje aktualizację tego dokumentu. W dniu 24 września 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Ustawa o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw), która wprowadza reformę systemu planowania przestrzennego w Polsce. Do najważniejszych zmian należy zaliczyć wprowadzenie nowego narzędzia planistycznego – planu ogólnego, który zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie miał charakter aktu prawa miejscowego. Oznacza to m.in., że będzie miał charakter wiążący dla planów miejscowych, a także dla decyzji o warunkach zabudowy. Co więcej, czas na przygotowanie i uchwalenie planu ogólnego przez gminy wyznaczony został do 1 stycznia 2026 r. W przypadku, gdy gmina wszczęła i nie zakończyła prac nad strategią przed wejściem w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe (art. 69 ust. 2) tj. w sytuacji prawidłowego wszczęcia procesu opracowania strategii obowiązują dotychczasowe przepisy. Gmina tym samym powinna zakończyć procedurę według przepisów starych.

Aktami prawa miejscowego w zakresie planowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Teren Gminy Połajewo jest w całości pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Do roku 2003 uchwalono 3 takie plany. Aktualizowane są 3 dokumenty. Obecnie przygotowuje się dwa nowe plany miejscowe. Szacuje się, że powierzchnia objęta tymi nowymi planami będzie stanowić około 0,1% całej powierzchni gminy.

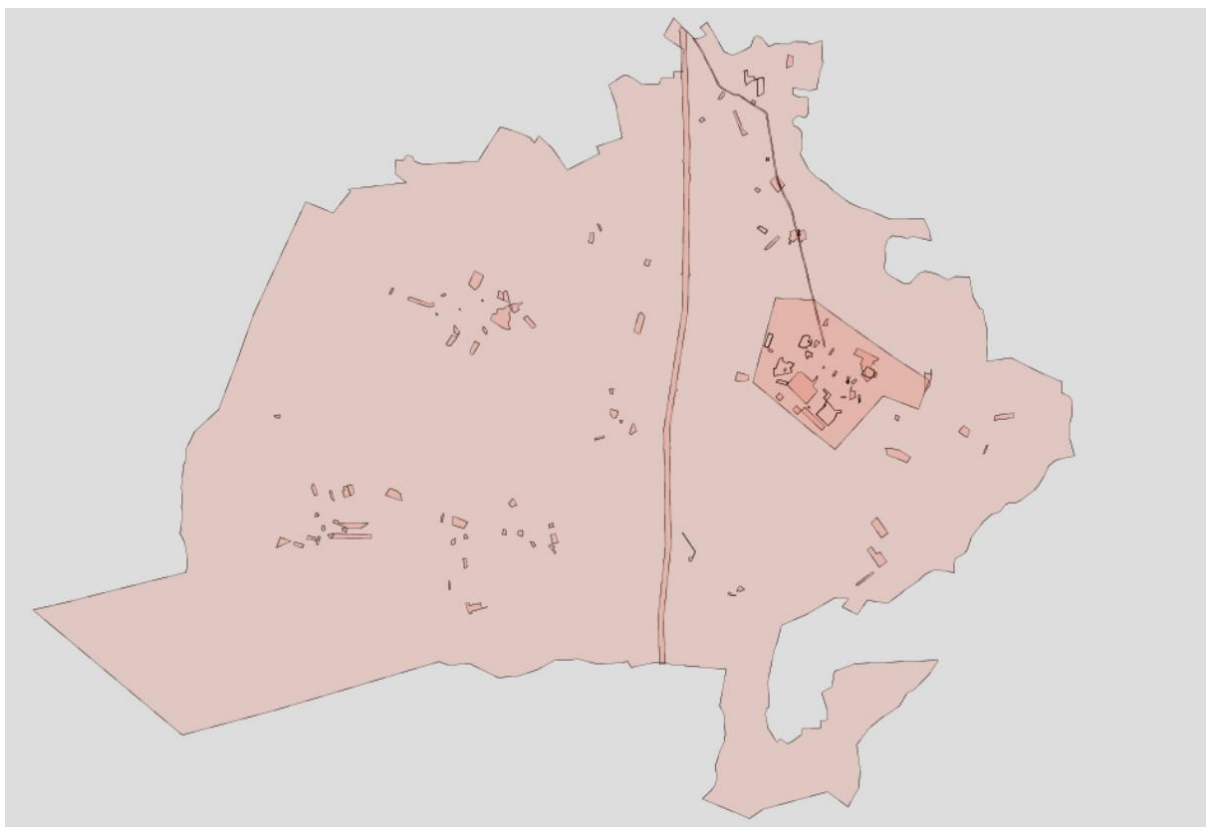
66% całej powierzchni Gminy stanowią użytki rolne, a w 27,7% tereny leśne, co łącznie stanowi blisko 94% obszaru gminy. Dodatkowo tereny leśne w dużej mierze są objęte różnymi formami ochrony przyrody w ramach kompleksu Puszczy Noteckiej. Łącznie ok. 26% terenu gminy objęte jest różnymi formami ochrony przyrody.

W kluczowych obszarach rozwojowych wyznaczonych w planach miejscowych wymienia się tereny zabudowy usługowo-produkcyjnej i usługowej. Są one głównie zlokalizowane we wsi Połajewo, ale także w Przybychowie (tereny znajdujące się przy drodze DW178). Mniejsze obszary z takimi terenami występują także we wsiach Młynkowo, Boruszyn, Krosin i Tarnówko. Tereny z dopuszczeniem rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy przekraczającej 100kW są nieliczne (dwa) i występują na południe od miejscowości Połajewo i Sierakówko. Nieco bardziej na południe od tych miejscowości występują także tereny powierzchniowej eksploatacji surowców, tereny górnicze. Przez środkową część gminy w relacji północ-południe przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 220kV. Projektowana, w nieznaczonej odległości od niej, na wschód od Krosina i Krosinka, jest napowietrzna linia elektroenergetyczna 400kV.

Ośrodkami wielofunkcyjnymi na terenie gminy są wsie Połajewo, Młynkowo i Boruszyn. W nich też zlokalizowane są szkoły, boiska, kościoły i cmentarze. Miejscowością, która koncentruje najwięcej funkcji jest Połajewo, będące siedzibą gminy. Znajdują się tam m.in. GOPS, GOK, przychodnie lekarskie i przedszkole, oraz inne obiekty handlowe i usługowe (dyskonty, kwaciarnie, restauracje itp.).

Ośrodkami konkurencyjnymi dla gminy w obszarach turystyki, zakładów pracy, szkół i migracji mieszkańców są Czarnków, Lubasz, Ryczywół i Oborniki.

Barierami przestrzennymi, które najbardziej różnicują rozwój poszczególnych części Gminy jest struktura własnościowa terenów.



Ryc. 14. Zasięg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębie Gminy Połajewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

<https://sip.gison.pl/polajewo?zoom=12&lat=52.793108829758445&lng=16.669692993164066&l=92783&b=9999>

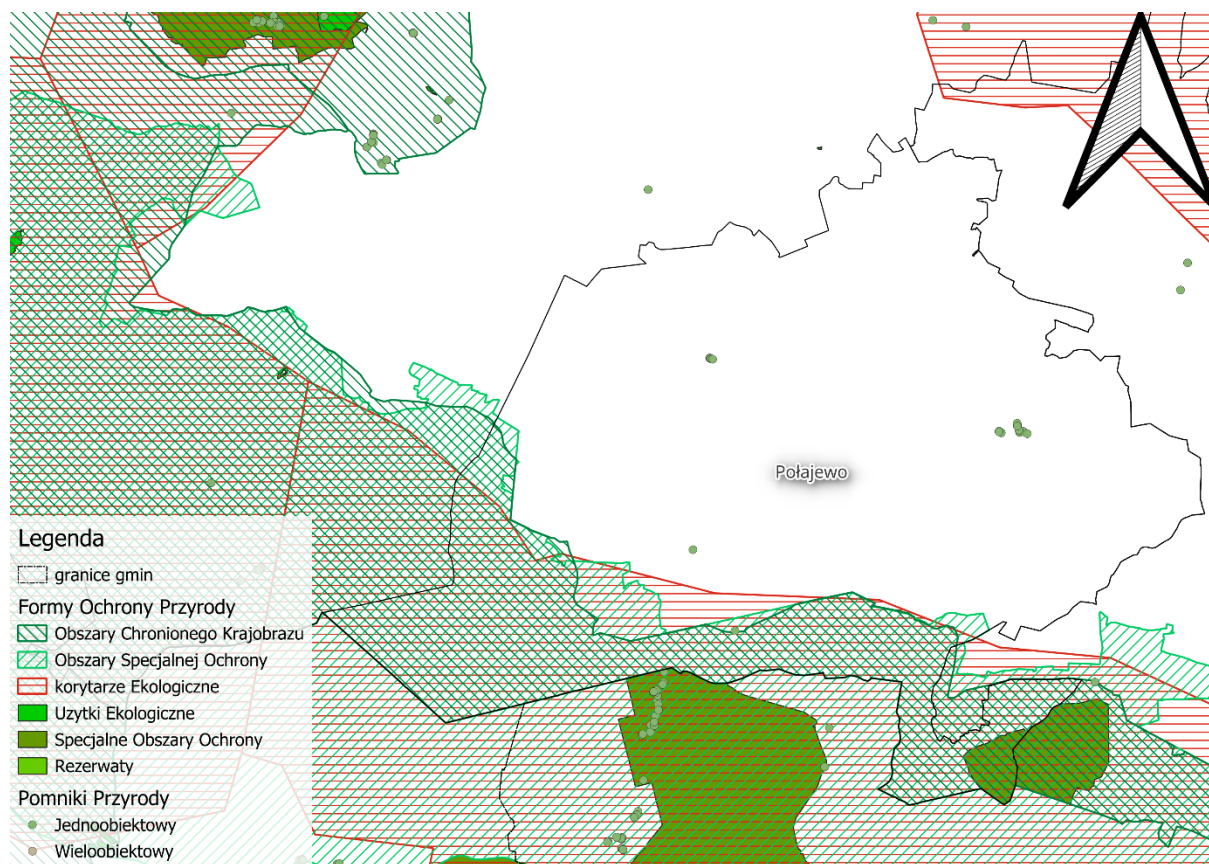
Z uwagi na całkowite pokrycie obszaru gminy Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, polityka przestrzenna gminy jest prowadzona w sposób spójny, konsekwentny i planowy. Gmina nie dopuszcza do niekontrolowanego rozlewania się i rozpraszania zabudowy oraz w pełni kontroluje lokalizację nowych inwestycji.

1.4. Walory przyrodnicze

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną J. Kondrackiego Gmina Połajewo położona jest na obszarze mezoregionów Pojezierza Chodzieskiego i Kotliny Gorzowskiej, będących odpowiednio częścią makroregionów Pojezierza Wielkopolskiego i Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, które to należą do podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego. Ukształtowanie powierzchni obszaru, na którym położona jest Gmina, jest zróżnicowane głównie w jej południowej części, w Puszczy Noteckiej. W pozostałym krajobrazie Gminy wyróżnia się głównie obszary płaskie. Przez jej teren przepływają rzeka Kończak i kanały: Połajewski i Godoski.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody. Wśród form ochrony przyrody występujących na terenie Gminy wyróżnia się Obszar Chronionego Krajobrazu *Puszcza Notecka* oraz Obszar Specjalnej Ochrony *Puszcza Notecka*, ciągnące się wzdłuż południowych i zachodnich granic gminy. W skrajnie południowej części gminy wyróżnia się także Specjalny Obszar Ochrony *Bagno Chlebowo*, a przy południowej granicy, ale już poza terenem samej Gminy, położony jest inny Specjalny Obszar Ochrony *Kiszewo*. Wszystkie

powierzchniowe formy ochrony przyrody obejmują około 36,6 km² Gminy, co stanowi ok. 26% jej obszaru.



Ryc. 15. Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Połajewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Oprócz tego w Gminie wyróżnia się wiele obiektów ochrony indywidualnej (pomników przyrody) do których należą m.in. jesion wyniosły przy Sali Wiejskiej w Boruszynie, pięć kasztanowców zwyczajnych w Młynkowie, trzy lipy drobnolistne wokół Kościoła pw. św. Michała Archanioła w Połajewie i kolejnych 9 drzew w Parku w Połajewie (dwa żywotniki olbrzymie, dwie daglezie zielone, dwie lipy szerokolistne, dąb szypułkowy, platan zachodni i topola biała).

Przez teren Gminy przebiega Transwielkopolska Trasa Rowerowa. Trasa wchodzi w skład Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych. Łączy ze sobą dwie granice województwa wielkopolskiego. Rozpoczyna się w najbardziej wysuniętym na południe punkcie Wielkopolski i prowadzi do punktu najbardziej wysuniętego na północ w tym województwie. Cała trasa liczy ok. 470 km długości, ale jest podzielona na dwa krótsze odcinki, rozpoczynające się w Poznańskim Węźle Rowerowym nad Jeziorem Maltańskim. Odcinek północny ma 200 km i prowadzi do Okonka, natomiast południowy odcinek doprowadzi do Siemianic. Północny odcinek TTR wychodzi ze stolicy Wielkopolski i wiedzie przez Sobotę, Pamiątkowo i Baborówko do Szamotuł, a potem przez Obrzycko, Czarnków i Trzciankę do Piły. Następnie prowadzi przez Jastrowie i Podgaje do Okonka – najdalej na północ wysuniętego miasta Wielkopolski. Podczas takiej wycieczki można zobaczyć pałac w Baborówku z ośrodkiem jeździeckim, Basztę Halszki i Zamek Górków w Szamotułach, kościół i pałac w Obrzycku, świątynię w Trzciance i Czarnkowie oraz pozostałości skoczni narciarskiej. W Pile warto zajrzeć do Domu Staszica, a w Podgajach zobaczyć elektrownię wodną na rzece Gwdzie. Na mecie trasy, kilometr za Okonkiem, można wejść na wieżę widokową znajdującą się na Górze Teclawskiej (191 m n.p.m.). W samej Gminie trasa ma długość ponad 12km i będzie biegła po drogach z Obrzycka przez Tarnówko

i Młynkowo do Jędrzejewa. Poprowadzona jest ona głównie drogami asfaltowymi o mniejszym natężeniu ruchu samochodów.

1.5. Walory kulturowe

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie miejscowości Połajewo to wykopaliska z epoki kamienia i młodszej epoki brązu (kultura łużycka). Na podstawie tych znalezisk można wnioskować, że na terenie Połajewa osiedlano się wtedy w trzech miejscach. Największe z nich obejmowało okolice dzisiejszego kościoła parafialnego, ul. Szamotulską i tzw. Góry. Dwie mniejsze osady to Lisia Góra i Las Piotrowski. Wymienione miejsca znajdują się na wzniesieniach otoczonych kiedyś bagnami, kanałami i lasami.

Według źródeł historycznych już w XII w. istniał w Połajewie kościół św. Michała i Matki Boskiej. Pierwsi wspomniani proboszczowie to Michał - 1408 r. i Paweł - 1419 r. W XIV w. wsią władali Nałęczowie Obrzyccy. Od 1448 r. Połajewo należało do Jana Czarnkowskiego, podkomorzego poznańskiego. W posiadaniu Czarnkowskich dobra połajewskie znajdowały się do 1695 r. Nowym właścicielem Połajewa i okolic został Atanazy Miączyński. Miączyńscy zafundowali obecny kościół zbudowany staraniem ks. Jana Sawickiego w latach 1770 – 1800 oraz majątek Jakubowo dla utrzymania proboszcza i kościoła. W 1778 r. Kajetan i Józef Miączyńscy sprzedali Połajewszczyznę Adamowi Ponińskiemu, podczasem króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Po II rozbiórce Polski Połajewo znalazło się w granicach państwa pruskiego, a majątek połajewski jako własność Banku Pruskiego (a potem: niemieckiego) dostał się w zarząd rodziny Saengerów, którzy dzierżyli majątek do I wojny światowej.

Pod koniec XIX w. Połajewo liczy 1571 osób. Na terenie wsi działała agencja pocztowa z hotelem, komisarz rejonowy, szkoła powszechna (od 1830 r.), pracowały dwa wiatraki, a później młyn parowy i tartak. Przy dworze czynna była gorzelnia i browar, sad i gospodarstwo ogrodnicze oraz zadbane park krajobrazowy. Jeszcze w roku 1763 dokumenty wspominają o istnieniu zamku w Połajewie. Parafia ewangelicko-augsburska powstała w 1851 roku, a w 1859 roku poświęcony zostaje neogotycki zbór. Połączenie kolejowe Połajewo otrzymało w 1896 roku.

W okresie międzywojennym Połajewo rozwija się gospodarczo i kulturalnie. Różnorakie sklepy i warsztaty rzemieślnicze zaspokajały materialne potrzeby mieszkańców, a liczne organizacje społeczne kształtowały umysły i serca umiejące służyć Ojczyźnie. Najstarszą organizacją działającą od 1895 roku do dziś jest Towarzystwo Śpiewu im. Św. Cecylii. W 1905 roku organizuje się Kółko Rolnicze a w następnych latach Koło Włościanek, Towarzystwo Przemysłowe, Katolickie Towarzystwo Robotników Polskich, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej i Żeńskiej, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, „Młode Polki”, Ochotnicza Straż Pożarna, Spółdzielnia Handlowo-Rolnicza „Rolnik”. Biblioteka we dworze H. Przyborowskiego wypożyczała mieszkańcom książki do czytania.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1918 r. majątkiem (domena państwowa) zarządzał Edmund Kruppik do czasu parcelacji (1928). „Resztówkę” wraz z dworkiem i folwarkiem po parcelacji kupił Henryk „Sulima” Przyborowski, żołnierz I pułku ułanów Beliny- Prażmowskiego, pisarz historyczny. Po II wojnie światowej majątek Połajewo i Jakubowo upaństwowiono. Ziemią i folwarkiem zarządzał PGR – Jakubowo, a w pałacu siedzibę miał najpierw wojskowy komisarz radziecki, potem swoją siedzibę miały tu biura GS – „SCh” i wreszcie mieszkania dla członków spółdzielni produkcyjnej. Zdewastowany i nieremontowany dworek został rozebrany przez ostatniego właściciela – Kombinat PGR Brzezno w 1972 roku. Do dziś zachowały się jedynie budynki gospodarcze folwarku jako własność prywatna.

Mieszkańcy Połajewa uczestniczyli w powstaniach narodowych: listopadowym, styczniowym, wielkopolskim; w strajku szkolnym 1906 r. Walczyli z bolszewikami w 1920, z Niemcami w 1939 na Westerplatte i pod Monte Cassino w 1944 roku. Ginęli na froncie oraz w obozach niemieckich

i sowieckich. W czasie okupacji niemieckiej na terenie Połajewa działała podziemna organizacja AK. Pomordowanych i poległych mieszkańców upamiętnia tablica pamiątkowa na kaplicy przy kościele.

Z Połajewa wywodzą się tacy znani ludzie jak: Jan Kabaciński – artysta malarz, Czesław Surma – dowódca „Związku Odwetu” AK, Edward Dylawerski – dziennikarz, ks. Walenty Dymek – Arcybiskup Metropolita Poznański.

Gmina Połajewo, w porównaniu do innych rejonów Wielkopolski, posiada niewiele zabytków dawnej architektury. Wsie należące do obecnej Gminy Połajewo nie stanowiły znaczących ośrodków gospodarczych ani politycznych, nie były też głównymi siedzibami rodów szlacheckich. Stąd też brak świeckiej architektury reprezentacyjnej i okazałych kościołów. Zabudowa regionu stanowiła przez stulecia zabudowę najbiedniejszej wiejskiej warstwy społecznej. Obecny wizerunek wsi odbiega znacznie od dawnych tradycyjnych wzorców, zwłaszcza, że pod koniec XVII w. obowiązywał wydany przez pruską administrację zakaz wznoszenia budowli całkowicie z drewna. Najważniejsze z zabytków to:

- ✓ Kościół ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki filialny pw. Matki Boskiej Szkaplerznej w Tarnówku – neoromański kościół wybudowany w latach 1900-1909. Budowniczości kościoła i pastorówki pozostawili w tynku przewodów rysunki i monogramy,
- ✓ Kościół parafialny pw. św. Andrzeja w Boruszynie – klasycystyczny budynek wybudowany z cegły w 1822 roku,
- ✓ Kościół poewangelicki w Połajewie – zbudowany ok. 1860 r. Po 1945 r. użytkowany jako magazyn, obecnie opuszczony,
- ✓ Kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła – późnobarokowy kościół wybudowany w latach 1773-1780 z wysoką wieżą z pocz. XX wieku i dwiema kaplicami, oraz zabytkową plebanią,
- ✓ Park wiejski w Połajewie – został założony już w XVIII wieku jako park krajobrazowy w pobliżu istniejącego do 1976 roku pałacu. Cały park obejmuje około 7 hektarów powierzchni.

W jeden weekend stycznia organizowane są corocznie Międzynarodowe Spotkania Kolędników - Dudziarzy. W dniach 21-22.01.2023 odbyła się już XXIII edycja spotkań. Uczestniczyli w nim lokalni muzycy, ale także goście z innych rejonów Polski oraz takich krajów jak Białoruś, Bułgaria, Irlandia, Portugalia i Słowacja.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego w latach 2018 i 2022. Największą zmianę na terenie powiatu obserwuje się w Gminie Trzcianka, która już w 2018 roku charakteryzowała się największą liczbą podmiotów z analizowanych gmin. W Gminie Połajewo liczba podmiotów zwiększyła się z 453 do 556 (przyrost o 103 podmioty). Warto zauważyć też, że zwiększył się odsetek podmiotów połajewskich w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w powiecie z 6,1% do 6,7%, czyli o 0,6%.

Tab. 3. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim w latach 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
pow. czarnkowsko-trzcianecki	7 386	100,0%	8 246	100,0%	860
Czarnków (miasto)	1 152	15,6%	1 169	14,2%	17
Czarnków (gmina)	852	11,5%	1 006	12,2%	154
Drawsko	361	4,9%	412	5,0%	51
Krzyż Wielkopolski	720	9,7%	764	9,3%	44
Lubasz	650	8,8%	761	9,2%	111
Połajewo	453	6,1%	556	6,7%	103
Trzcianka	2 270	30,7%	2 516	30,5%	246
Wieleń	928	12,6%	1 062	12,9%	134

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Połajewo, największa część z nich działa w budownictwie (206 podmiotów, stanowiących aż 37% wszystkich), w handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych (105 podmiotów, stanowiących 19% wszystkich) oraz w przetwórstwie przemysłowym (70 podmiotów, 13%). W pozostałych sekcjach udział podmiotów nie przekracza 5%.

Tab. 4. Podmioty działające na terenie Gminy Połajewo w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	28	5%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	4	1%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	70	13%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	0%
SEKCJA F Budownictwo	206	37%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	105	19%

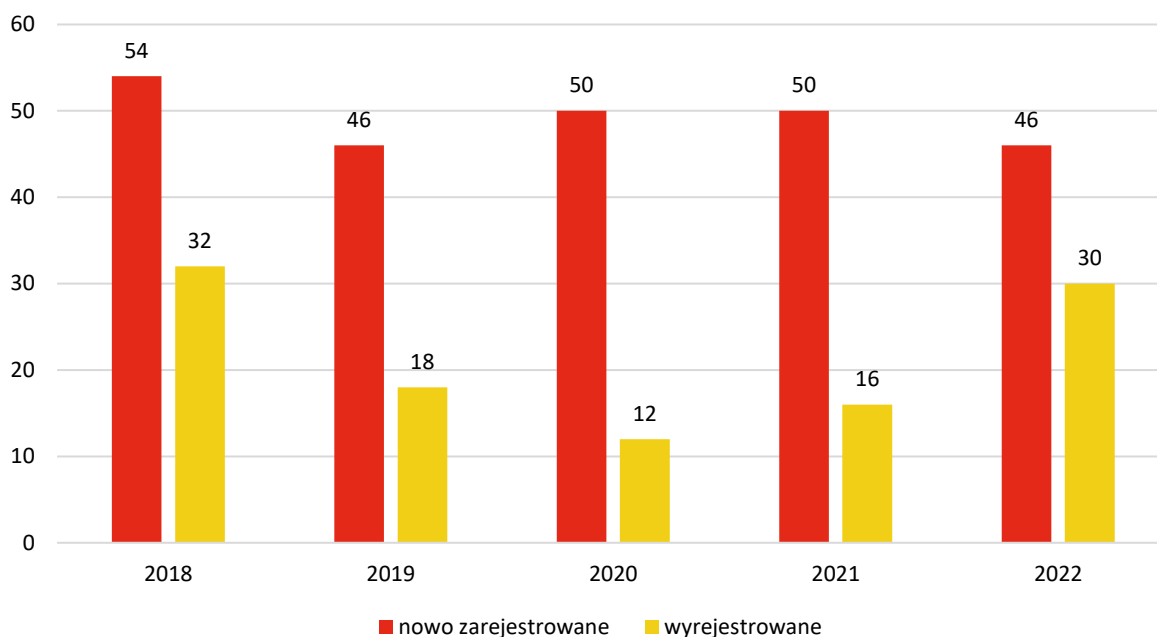
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	26	5%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	1%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	6	1%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4	1%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24	4%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	1%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	2%
SEKCJA P Edukacja	8	1%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10	2%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	1%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	29	5%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Połajewo wyróżnia się m.in.:

- Danline Sp. z o.o. – Połajewo, producent zaston i rolet,
- Zakład Rzeźniczo-Wędliniarski Edmund Koczorowski – Połajewo, przetwórstwo mięsne,
- Producent Kebabu Ali Baba – Połajewo, produkcja mięsa kebab,
- Kraft S. ZPH. Masarstwo, wędliniarstwo – Połajewo, przetwórstwo mięsne,
- Efekt Sp. z o. o. – produkcja niewielkich obiektów (pawilony),
- TIMRET Sp. z o.o. – Boruszyn, producent palet.

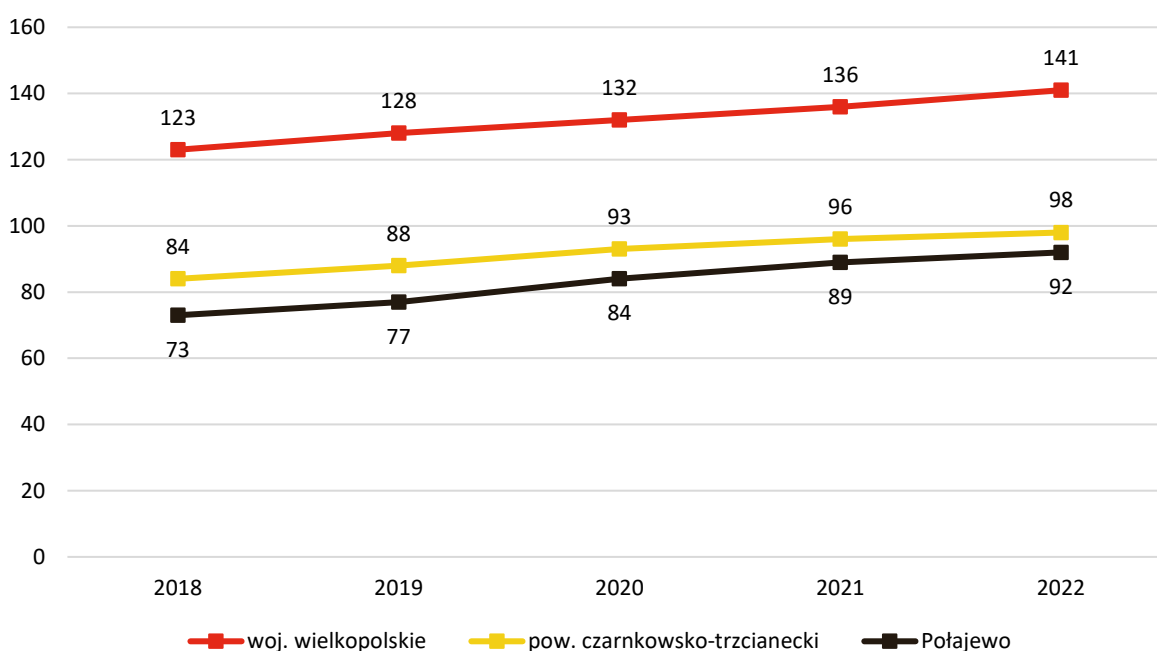
Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Połajewo. Analiza dotyczy zmian w latach 2018-2022. Corocznie liczba nowo zarejestrowanych podmiotów przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Jest to pozytywne zjawisko, ponieważ świadczyć może o sprzyjających warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie oraz o wysokim poziomie przedsiębiorczości mieszkańców. Warto jednak zwrócić uwagę na zwiększającą się liczbę podmiotów wyrejestrowywanych w ostatnich dwóch latach, która zbliża się do najwyższego poziomu z roku 2018 (wyrejestrowano wtedy 32 podmioty, co stanowi 59% zarejestrowanych nowych firm). W 2022 wyrejestrowano 30 podmiotów, podczas gdy w 2020 było to tylko 12. Liczba nowo zarejestrowanych firm waha się w analizowanym okresie od 46 do 50 i jest względnie stała.



Ryc. 16. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Połajewo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

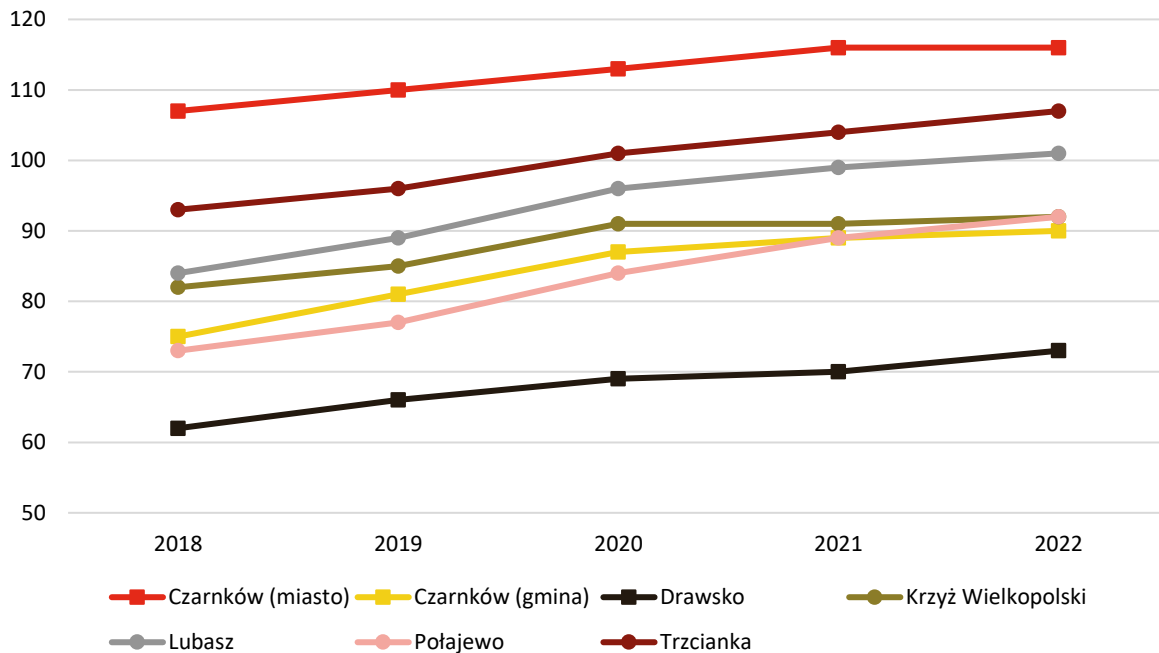
Na poniższej rycinie przedstawione zostało kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Połajewo na tle powiatu i województwa. W latach 2018-2022 wartość wskaźnika dla Gminy utrzymuje się na poziomie zbliżonym do powiatu, jednakże nadal jest poniżej jego średniej. Obydwa wskaźniki we wszystkich analizowanych latach były znacznie poniżej średnich dla województwa wielkopolskiego (średnio o ok.40 mniej podmiotów na 1 tys. mieszkańców). Dla wszystkich jednostek obserwuje się systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat.



Ryc. 17. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Połajewo na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

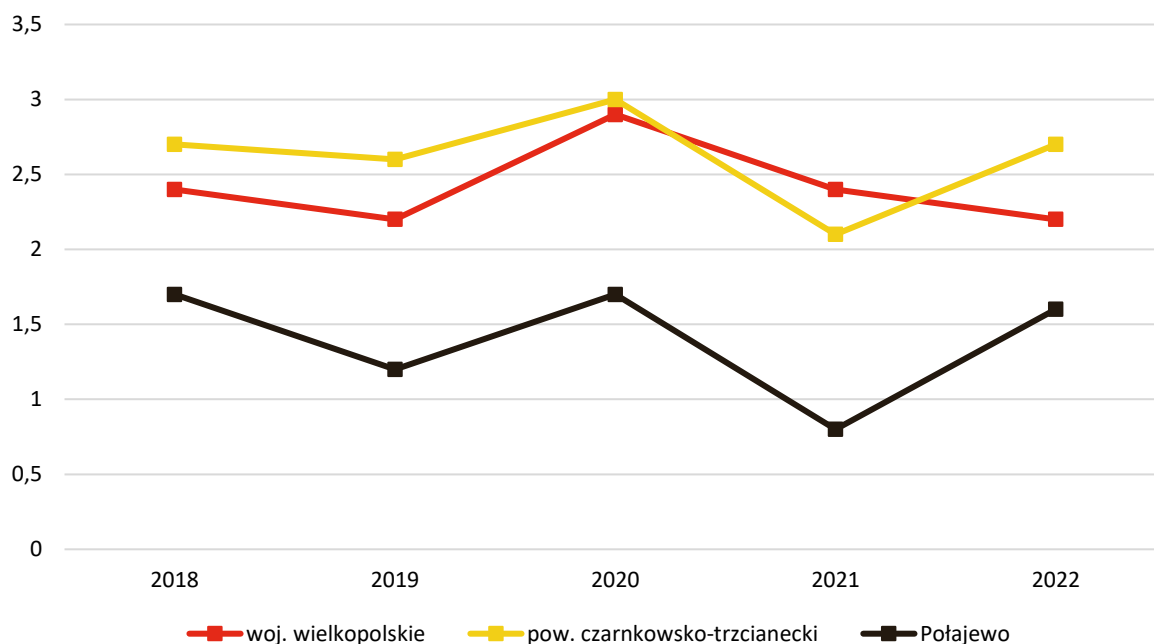
Analizując poziom przedsiębiorczości w Gminie Połajewo w oparciu o wskaźnik liczby podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w porównaniu z gminami powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego, uwagę zwraca słaba, lecz powoli poprawiająca się sytuacja Połajewa. Gmina zajmuje 5 miejsce wśród 7 gmin powiatu z wynikiem 92 podmiotów na 1 tys. mieszkańców. W 2018 roku Gmina znajdowała się na 6 miejscu z wynikiem 73 podmiotów na 1 tys. mieszkańców. Najwyższe wskaźniki osiągała gmina miejska Czarnków (od 107 w 2018 roku do 116 w 2022 roku), a najniższe gmina Drawsko (od 62 w 2018 roku do 73 w 2022 roku).



Ryc. 18. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminach powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

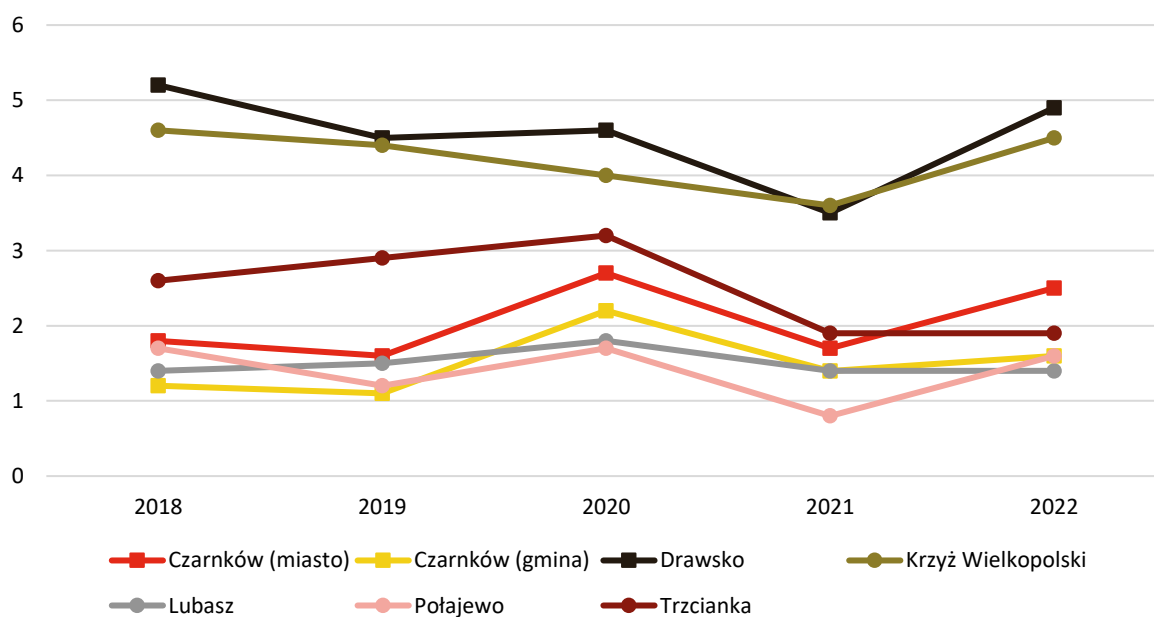
Sytuacja gospodarcza Gminy oraz poziom przedsiębiorczości i działające podmioty gospodarcze, wraz z sytuacją makroekonomiczną, kształtują poziom bezrobocia. Na poniższej rycinie przedstawiono liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Połajewo. Dane te zostały zestawione ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa w latach 2018-2022. Wyraźnie widoczny jest wzrost bezrobocia w 2020 roku, co spowodowane mogło być pandemią SARS-CoV-2. Ten wzrost wskaźnika z roku 2020 został znacznie obniżony w roku 2021, ale w kolejnym 2022 roku dla Gminy Połajewo i powiatu zaobserwowano wzrost powyżej wartości wskaźnika z 2019 roku. W Gminie Połajewo przez wszystkie lata wskaźnik bezrobocia jest niższy niż średnia dla powiatu i dla województwa. Osiąga on wartości między 0,8 a 1,7%, podczas gdy wcześniej wspomniane średnie dla województwa i powiatu oscylują między 2,1% do 3%.



Ryc. 19. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Połajewo na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W zestawieniu z gminami powiatu widać podobną dynamikę i trendy dla tych samych lat. Przez wszystkie badane lata Gmina Połajewo odnotowuje bardzo niskie wskaźniki dot. bezrobocia, a w latach 2020 i 2021 najniższe spośród badanych gmin. Tak samo Gmina Połajewo osiągnęła jako jedyna wskaźnik poniżej 1%. Wynik ten nie musi jednak oznaczać wyłącznie pozytywnych konsekwencji. Bardzo niskie wartości w zakresie bezrobocia mogą hamować rozwój lokalnych przedsiębiorstw ze względu na deficyt pracowników i tym samym negatywnie wpływać na lokowanie nowych i rozwój istniejących działalności gospodarczych.



Ryc. 20. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w grupie porównawczej w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zgodnie z „Prognozą zapotrzebowania na pracowników w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim w 2023 roku” przeprowadzoną przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie w ramach ogólnopolskiego badania Barometr Zawodów duży deficyt zawodów stwierdzono w następujących grupach:

- psychologdy i psychoterapeuci,
- spawacze,
- ślusarze.

Wg stanu na koniec stycznia 2023 roku w Gminie Połajewo zarejestrowanych było 67 bezrobotnych, w tym 33 kobiety. Znaczny odsetek bezrobotnych stanowiły osoby do 30 roku życia (26 osób, tj. 39%), a osoby w wieku powyżej 50 roku życia (19 osób) 28%. Długotrwale bezrobotni stanowili poniżej 15% ogółu. Wśród osób bezrobotnych zaledwie 3 osoby korzystały ze świadczeń z pomocy społecznej.

Tab. 5. Struktura bezrobotnych w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim na koniec stycznia 2023 roku

	Osoby
bezrobotni zarejestrowani ogółem	67
w tym kobiety	33
W tym osoby do 30 roku życia	26
W tym osoby powyżej 50 roku życia	19
W tym długotrwale bezrobotni	10
w tym korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	3

Źródło: Sprawozdanie o Rynku Pracy, Powiatowy Urząd Pracy w Czarnkowie

Według danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim w roku 2022 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 5 808,58 złotych, co wynosiło z kolei 86,6% w relacji do średniej krajowej (Polska=100%) i 96,5% średniej dla województwa wielkopolskiego.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

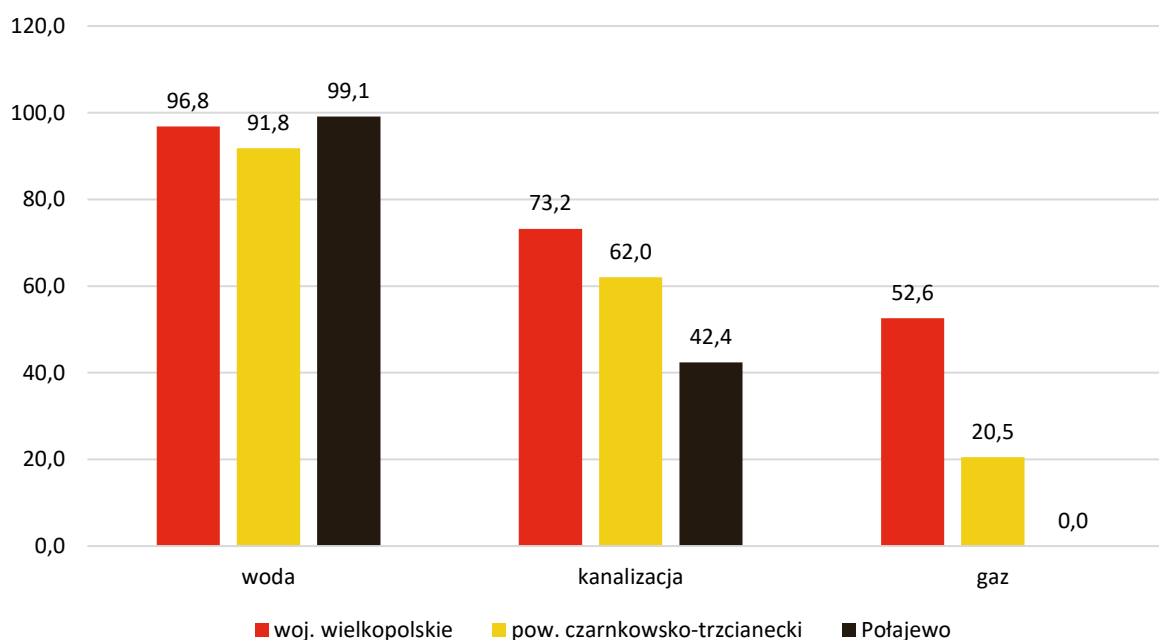
Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę oraz za odprowadzanie ścieków komunalnych z terenu gminy jest sama Gmina Połajewo (nie jest powołana żadna spółka). Według danych Urzędu Gminy w 2022 roku udział mieszkańców Gminy mających dostęp do sieci wodociągowej wynosił 99%. Najważniejszym działaniem w zakresie planowanego rozwoju sieci wodociągowej na terenie Gminy jest wymiana odcinków sieci wodociągowej w Połajewie i Boruszynie. Z kolei zauważalnym problemem jest z pewnością rozproszona zabudowa, utrudniająca inwestycje w tym zakresie.

Udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej w Gminie Połajewo w 2022 roku wynosił 48%. Na terenie gminy znajduje się jedna oczyszczalnia ścieków w Połajewie na dz. 551 i 552, przy ul. Łąkowej. Starosta powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego wydał 30.01.2013 r. pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków z oczyszczalni do środowiska. Typ oczyszczalni określono jako B – oczyszczalnia biologiczna spełniająca standardy odprowadzanych ścieków. Za jej utrzymanie odpowiada Gmina Połajewo. Jej przepustowość wynosi 300m³/dobę i posiada jeszcze możliwość podłączenia nowych podmiotów w związku z rozbudową sieci kanalizacyjnej. Raz w roku prowadzona jest inwentaryzacja szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz działania kontrolne w zakresie wywozu nieczystości. Ostatnia kontrola przeprowadzona była w I kwartale 2023 roku. W trakcie realizacji są projekty rozbudowy sieci kanalizacyjnej.

Aktualizacja planu aglomeracji dla gminy Połajewo z listopada 2020 roku zakłada wielkość RLM (Równoważnej Liczby Mieszkańców) planowanej do wyznaczenia jako 5900, a wielkość RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem/uchwałą wynosi 2447. Miejscowości należące do tej aglomeracji to Połajewo i Krosin. Istniejąca sieć sanitarna grawitacyjna jest długa na 18,2 km, a sieć sanitarna tłoczna na 5,5 km, co łącznie wynosi 23,7 km długości. Sumaryczna liczba osób korzystającej z istniejącej kanalizacji wynosi 2335.

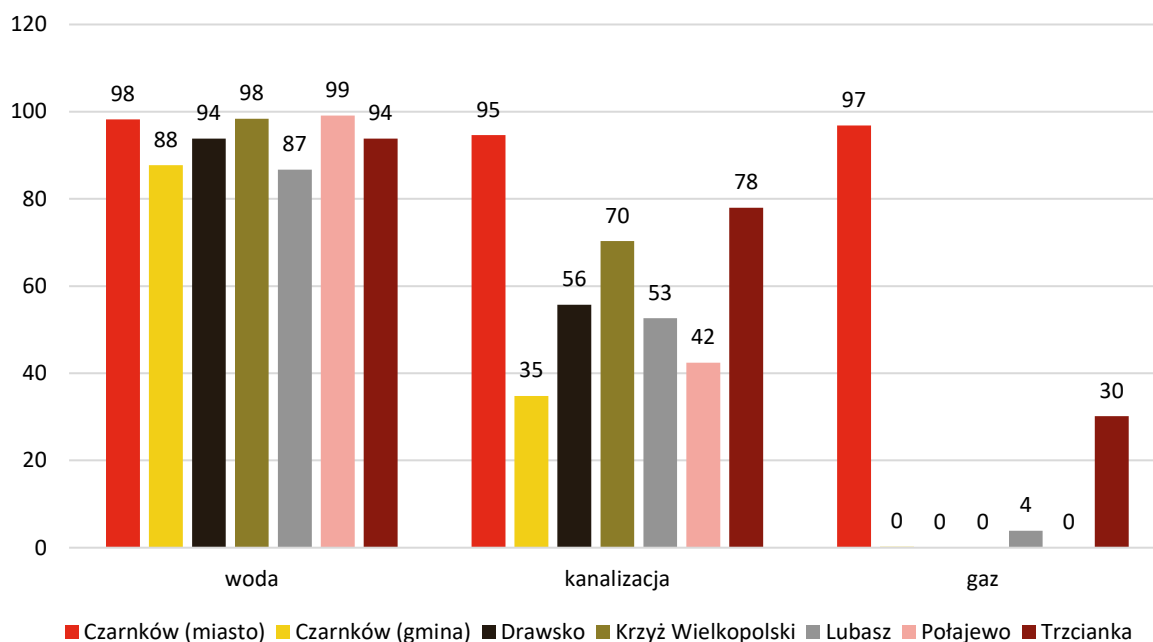
Gmina Połajewo obecnie nie ma dostępu do sieci gazowej.

Na wykresie poniżej przedstawiono kształtowanie się dostępu do urządzeń sieciowych w Gminie Połajewo w 2021 roku w porównaniu do średniej dla gmin powiatu i województwa według danych GUS. W każdej badanej sferze, poza dostępem do wody, Gmina Połajewo wypada gorzej od średniej dla powiatu, jak i dla województwa. Dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej posiada mniej niż połowa mieszkańców, a do sieci gazowej nie ma w ogóle dostępu, co bezpośrednio przyczynia się do ograniczenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.



Ryc. 21. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Połajewo w 2021 roku na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizy porównawczej dokonano również zestawiając Gminę Połajewo z gminami powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego. W 2021 roku udział mieszkańców z dostępem do sieci wodociągowej w Gminie Połajewo był wyższy od wyniku we wszystkich innych gminach powiatu. W zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej Gmina Połajewo wypadła gorzej w porównaniu do innych gmin z grupy porównawczej (5 gmin z 7 zestawionych miało wyższy wynik). Z kolei w przypadku sieci gazowej Gmina Połajewo jest jedną z 4 gmin bez dostępu do niej.



Ryc. 22. Udział korzystających z instalacji sieciowych w grupie porównawczej w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

W Gminie Połajewo podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych jest LS-PLUS Sp. z o. o. z Poznania. Odbiór odpadów odbywa się w podziale na 12 frakcji. Odpady komunalne odbierane są 2 razy w miesiącu, a odpady segregowane 1 raz w miesiącu. Opłaty za gospodarowanie odpadami wynoszą w 2023 roku 38,00 zł/os./m-c przy zbiórce selektywnej. Przy niezbiórce odpadów komunalnych w sposób selektywny ta opłata wzrasta do 76,00 zł/os./m-c. Istnieje także zwolnienie z części opłaty w wysokości 6,00 zł/os./m-c przy własnym kompostowaniu bioodpadów. W roku 2022 podstawowa opłata wynosiła 35,00 zł/os./m-c (podniesiona 70,00 zł/os./m-c, ze zwolnieniem 28,00 zł/os./m-c), w roku 2021 wyniosła 29,00 zł/os./m-c (podniesiona 87,00 zł/os./m-c, ze zwolnieniem 25,00 zł/os./m-c), a w 2020 roku (od 1 marca), 33,00 (podniesiona 66,00 zł/os./m-c, ze zwolnieniem 32,00 zł/os./m-c).

Na terenie Gminy Połajewo nie funkcjonuje żaden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Istnieje za to porozumienie z Gminą Lubasz, w sprawie obsługiwanego przez jej PSZOK w Sławienku także mieszkańców Gminy Połajewo. Można tam nieodpłatnie dostarczyć następujące rodzaje odpadów:

- ✓ odpady selektywnie zebrane (papier, szkło, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe), odpady zielone i odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- ✓ popiół,
- ✓ przeterminowane leki,
- ✓ opakowania po substancjach niebezpiecznych (farbach, klejach),

- ✓ zużyte baterie i akumulatory.
- ✓ zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- ✓ odpady wielkogabarytowe,
- ✓ odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z prowadzenia drobnych prac nie wymagających pozwolenia na budowę, ani zgłoszenia zamiaru prowadzenia robót do starosty (niezanieczyszczone odpady betonowe oraz gruz betonowy i ceglany) w ilości 2,5 tony od nieruchomości/rok,
- ✓ zużyte opony samochodowe dla pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony (samochody osobowe oraz pojazdy jednośladowe) w ilości 4 sztuki od nieruchomości/rok.

W poniższej tabeli przedstawiono stan gospodarki odpadami w Gminie Połajewo w latach 2018-2022. Na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów odbieranych z terenu Gminy spadła. Początkowo wzrosło z 2112,90 Mg w roku 2018 do 2485,80 Mg w roku 2019. W kolejnych latach nastąpił spadek do 1933,50 Mg w roku 2022. Spadek dotyczył przede wszystkim odpadów zmieszanych. Ilość odpadów segregowanych spadła jedynie w roku 2022, ale nadal jest wielokrotnie wyższa niż w roku 2018. Udział odpadów segregowanych w ogóle odpadów w latach 2020-2021 przekraczał 40%, a w roku 2022 było to już 36%. Spada także od roku 2019 liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, jednak jest porównywalne to ze spadającą liczbą mieszkańców gminy ogółem. Ilość zebranych odpadów na mieszkańca poza rokiem 2019 utrzymuje się na stałym poziomie pomiędzy 0,35 a 0,38 Mg.

Analizie poddano poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Pozytywnym trendem jest to, iż w Gminie corocznie (poza rokiem 2018) osiągnięty był wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia zarówno papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, jak i odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Tab. 6. Stan gospodarki odpadami w Gminie Połajewo w latach 2018-2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		5 512	5 562	5 524	5 506	5 445
łącznie ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		2 112,90	2 485,80	1 930,50	2 070,60	1 933,50
<i>zmieszane</i>		1 885,00	1 806,40	1 111,80	1 172,60	1 292,40
<i>segregowane</i>		227,90	679,40	818,70	892,00	691,40
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		11%	27%	42%	43%	36%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,38	0,45	0,35	0,38	0,36
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	31,79	49,75	61,26	x	x
	wymagany	30	40	50	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	0	100	90,3	101,3	x
	wymagany	50	60	70	70	x

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	x	0	0	15,84	42,35
	wymagany	<40	<40	<35	<35	x
poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	gmina	x	x	x	29,6	25
	wymagany	x	x	x	>20	>25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego komponentów. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Gminna ewidencja źródeł ciepła prowadzona jest na podstawie złożonych deklaracji (CEEB). Ostatnio przeprowadzane badania ewidencji były 31.12.2022 r. Najpopularniejsze źródło ciepła w Gminie Połajewo to paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek), a w dalszej kolejności OZE oraz energia elektryczna. W 7 miejscach wykorzystuje się jako źródło ogrzewania gaz, chociaż nie ma dostępu do sieci gazowej (indywidualne zbiorniki przydomowe). Zastanawiające jest bardzo wysoka ilość innych źródeł ciepła (piece kaflowe, kozy, piecyki żeliwne), będących całościowo drugą największą grupą. Są to najczęściej dodatkowe źródła ciepła w gospodarstwach domowych.

Tab. 7. Ewidencja źródeł ciepła w Gminie Połajewo według stanu na 2022 rok

Wyszczególnienie źródeł ciepła na podstawie przeprowadzonej ewidencji:	Liczba źródeł ciepła w gminie, w tym:	Osoby fizyczne	Administracja publiczna	Przedsiębiorcy
Stale (węgiel, miał, ekogroszek)	1223	1170	18	35
Gaz	7	6	0	1
Energia elektryczna	26	25	0	1
Sieć ciepła	0	0	0	0
OZE	194	190	1	3
inne	1014	989	5	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

W Gminie Połajewo są wyznaczone w studium i planach miejscowych tereny dla rozwoju OZE (fotowoltaika i elektrownie wiatrowe) w trzech miejscowościach: Połajewo, Tarnówko i Boruszyn. Gmina nie planuje obecnie dalszego rozwoju OZE na swoim terenie.

Gmina Połajewo planuje także termomodernizację Gminnego Ośrodka Kultury w Połajewie. Obecnie ten budynek posiada węglowy system grzewczy.

Gmina Połajewo nie posiada ważniejszych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych w latach 2015-2020. Dla lat 2020-2032 uchwalono Program usuwania azbestu oraz materiałów zawierających azbest. Celami programu jest usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu, oraz likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko. Przyjęte cele mają być osiągnięte poprzez realizację zadań pogrupowanych w trzy grupy:

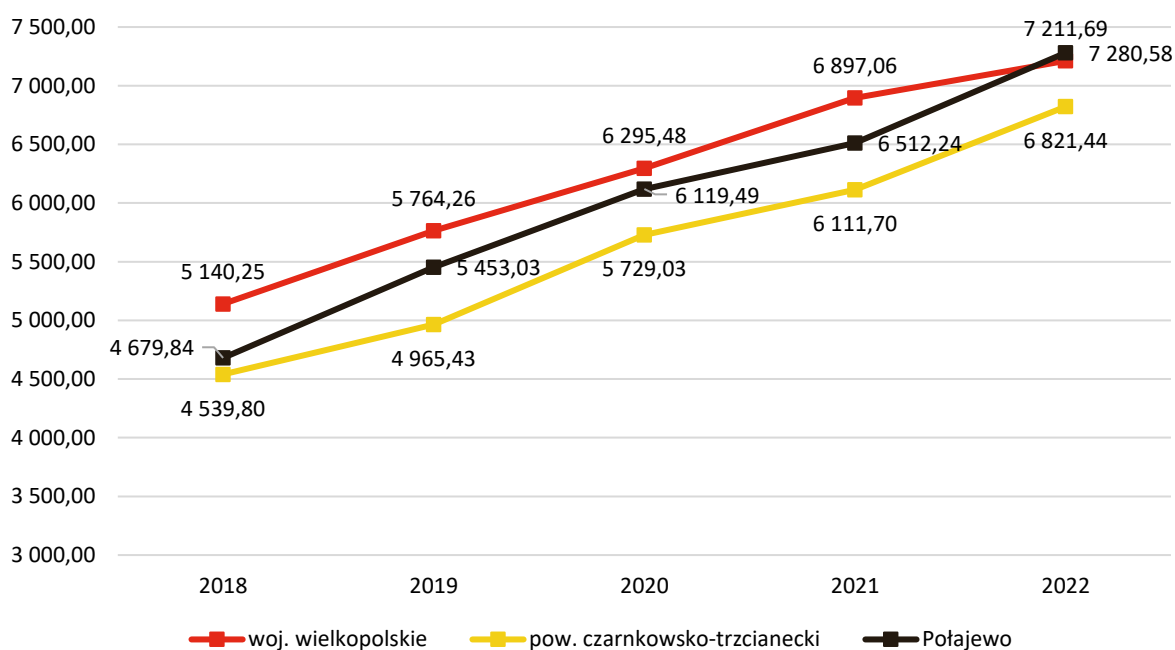
działania edukacyjno-informacyjne, zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest i monitoring realizacji programu.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Dochody budżetu Gminy Połajewo na przestrzeni lat 2017-2022 uległy znacznemu wzrostowi: z 27,85 mln zł w 2017 roku do ponad 43,96 mln zł w 2022, a więc wzrosły o 16,11 mln zł w analizowanym okresie (tj. 63,3%).

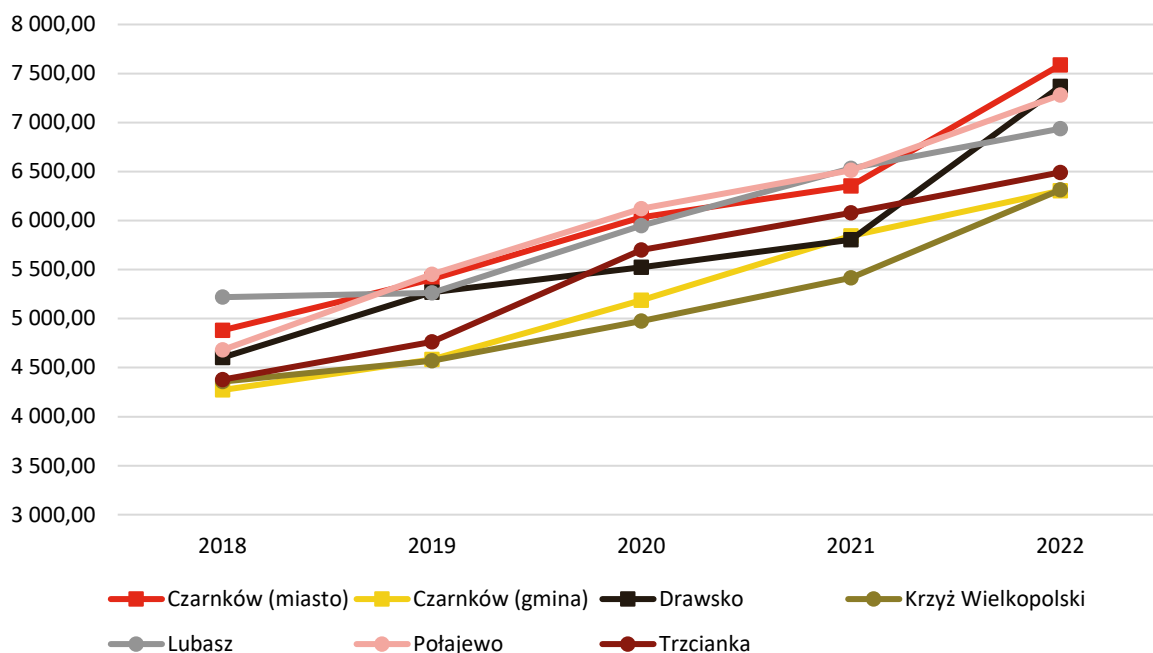
Poniższy wykres przedstawia dochody ogółem w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Gminie Połajewo na tle średniego wyniku gmin powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego i gmin województwa wielkopolskiego w latach 2018-2022. Na przestrzeni badanego okresu wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca corocznie wzrastał, zarówno w Gminie, jak i w powiecie i województwie. Trend w Gminie był bardziej pozytywny niż średnia dla gmin powiatu i województwa w latach 2018-2022. W 2018 roku dochód na jednego mieszkańca w Gminie Połajewo wynosił 4 679,84 zł, natomiast w 2022 była to już kwota 7 280,58 zł. Przyrost skumulowany wyniósł więc 2 600,74 zł, tj. około 55%. Przez wszystkie badane lata wskaźnik dla Gminy był wyższy od średniej dla powiatu, a w roku 2022 także od średniej dla województwa.



Ryc. 23. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Połajewo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

We wszystkich analizowanych latach Gmina Połajewo znajduje się powyżej średniej dla badanych jednostek, a w latach 2019-2020 osiągała najwyższy wynik spośród badanych. Porównując z innymi jednostkami, widać podobne trendy i stabilne przyrosty w każdej z badanych jednostek, poza wyjątkiem z gwałtownym przyrostem w 2022 roku dla niektórych gmin, który mógł być spowodowany dotacjami z rządowego programu „Polski Ład”. Najbardziej widoczne wspomniane przyrosty były dla gminy miejskiej Czarnków i gminy Drawsko.



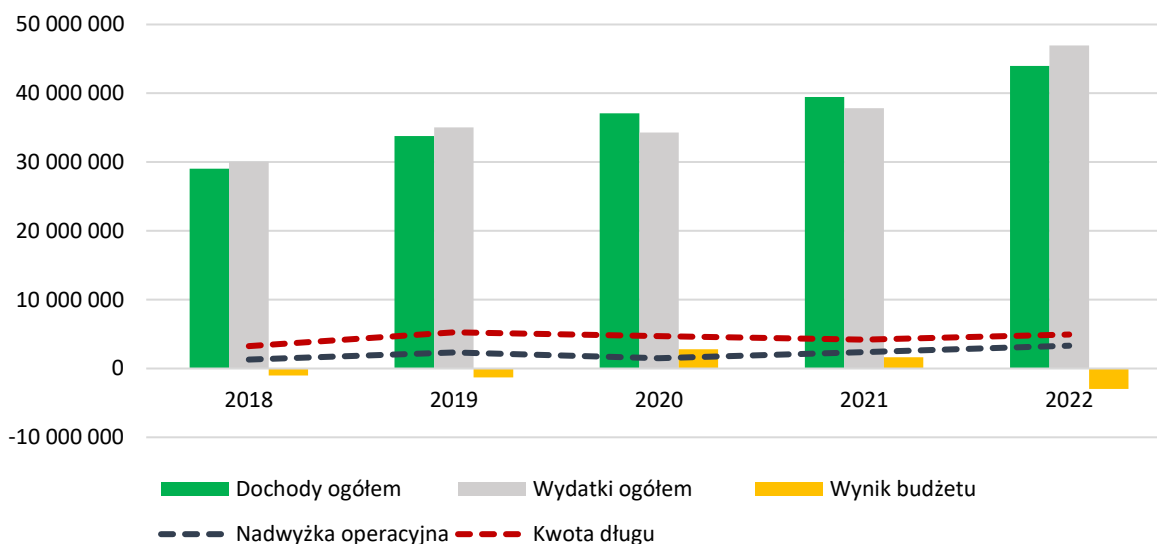
Ryc. 24. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w grupie porównawczej w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (od 91% udziału w dochodach ogółem w 2021 roku do 99% w 2018 roku). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma stopniowe zwiększanie się kwot pochodzących z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (z kwoty 2,5 mln zł w 2017 roku do 6,2 mln zł w 2022 roku, zmiana udziału w dochodach ogółem z 8,6% do 13,8%), subwencji (wzrost z kwoty 10,4 mln zł do 12,9 mln zł, zmiana udziału w dochodach ogółem z 3,7% do 2,9%) dochodów z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące (wzrost dochodów z 10,0 mln zł do 14,3 mln zł, zmiana udziału w dochodach ogółem z 3,6% do 3,2%). Dodatkowo widoczny jest bardzo duży wzrost dochodów majątkowych w latach 2017-2021 (0,6 mln zł do 3,5 mln zł), i ich spadek w roku 2022 (1,5 mln zł), wywołany dotacjami inwestycyjnymi, najprawdopodobniej z rządowego programu „Polski Ład”.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy Połajewo. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 26,5 mln zł i do 2022 roku wzrosły o ponad 12 mln zł, osiągając kwotę 39,1 mln zł (udział w wydatkach ogółem w latach 2017 i 2022 był identyczny i wynosił 83,3%).

Na poniższym wykresie przedstawiono wykonanie budżetu Gminy Połajewo w latach 2018-2022. Analizując dane przedstawione na wykresie można zauważyć nie tylko stopniowy wzrost dochodów Gminy, ale także jej wydatków. W latach 2018, 2019 i 2022 ogólne wydatki Gminy przewyższały jej dochody, czego efektem był ujemny wynik budżetu. Nadwyżka operacyjna budżetu (różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi) w latach 2018-2022 zwiększyła się z poziomu 1,3 mln zł do kwoty 3,3 mln zł. Kwota długu na przestrzeni analizowanych lat oscyluje między 3,2 mln zł w 2018 roku a 5,3 mln zł w 2019 roku. Na koniec roku 2022 wyniosła 4,9 mln zł.

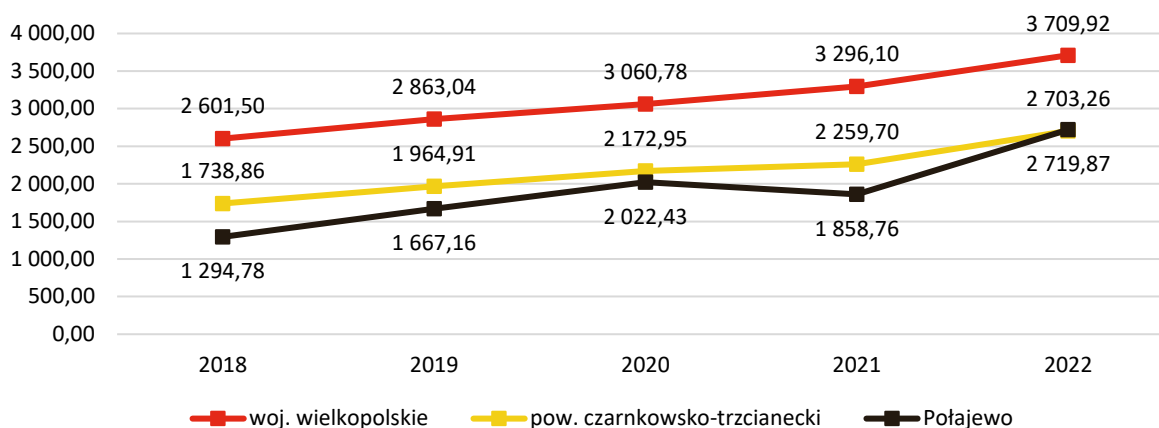


Ryc. 25. Wykonanie budżetu Gminy Połajewo w latach 2018-2022
 Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa, oraz podatki centralne PIT i CIT. Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy: może ona wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może kształtować wysokość swoich dochodów oraz oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

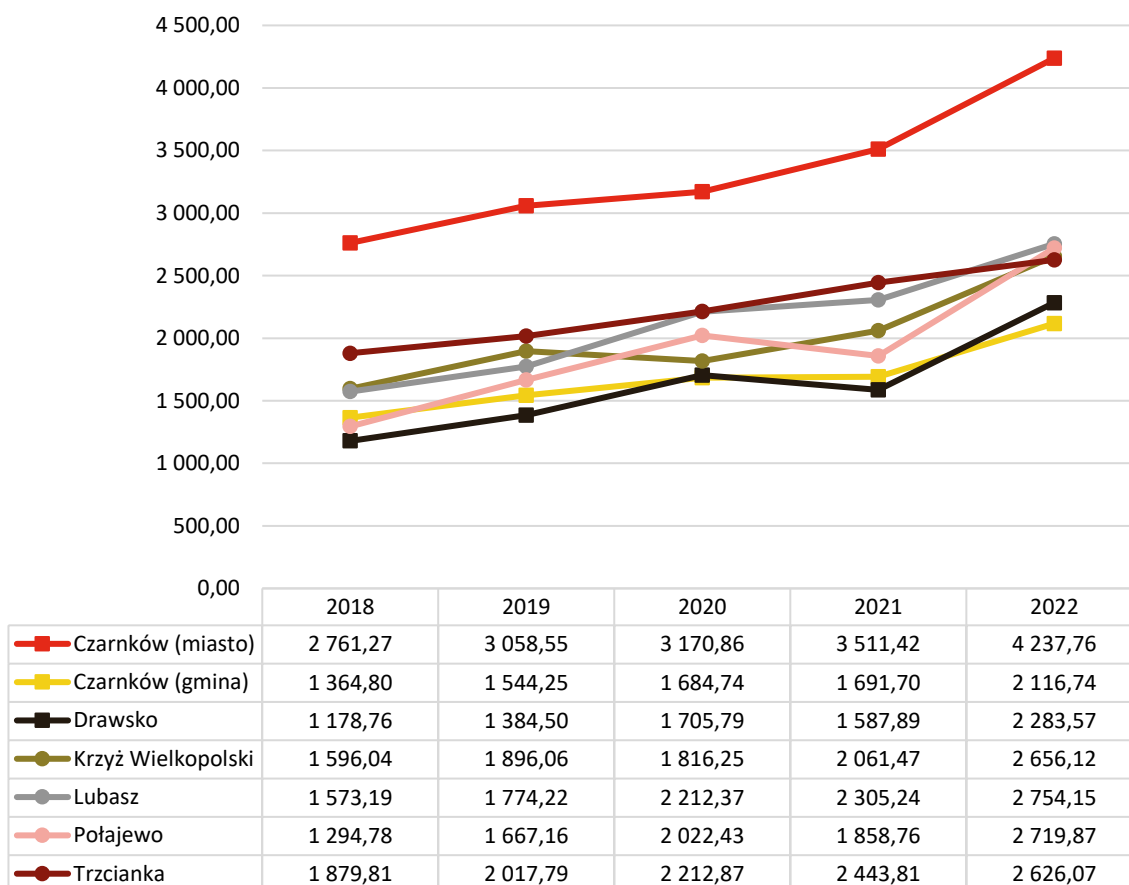
Poniższy wykres przedstawia dochody własne w Gminie Połajewo w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2018-2022 na tle powiatu oraz województwa. Przez wszystkie badane lata Gmina Połajewo osiągała niższy badany wskaźnik niż średnia gmin powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego i gmin województwa wielkopolskiego, poza rokiem 2022, kiedy to ten wskaźnik zrównał się z tym dla gmin powiatu. W 2021 roku Gmina jako jedyna odnotowała spadek dochodów własnych, ale był on zrekomensowany gwałtownym przyrostem z roku 2022. Możliwe, że przy zachowaniu obecnej dynamiki wskaźnik dla Gminy w następnych latach zacznie być zdecydowanie wyższy niż wskaźnik dla powiatu, a w dalszej perspektywie jego krzywa przetnie się z krzywą wskaźnika dla województwa. Warto zauważyć, że wyniki Gminy Połajewo w dochodach własnych na mieszkańca są gorsze niż w dochodach ogółem, które były wcześniej omawiane. Wskazuje to na większe uzależnienie budżetu Gminy od subwencji i dotacji w porównaniu z innymi gminami powiatu i województwa.



Ryc. 26. Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Połajewo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W porównaniu do grupy porównawczej, Gmina Połajewo wyraźnie prezentuje coraz lepszą pozycję. W 2018 roku osiągała ona jeden z niższych wskaźników, tak w 2022 lepsze osiągnęły wyłącznie gmina miejska Czarnków i gmina Lubasz. Dla wielu gmin z tej grupy trendy wzrostowe występowały w podobnych okresach, co może wskazywać na ich wzajemne na siebie oddziaływanie i powiązania.

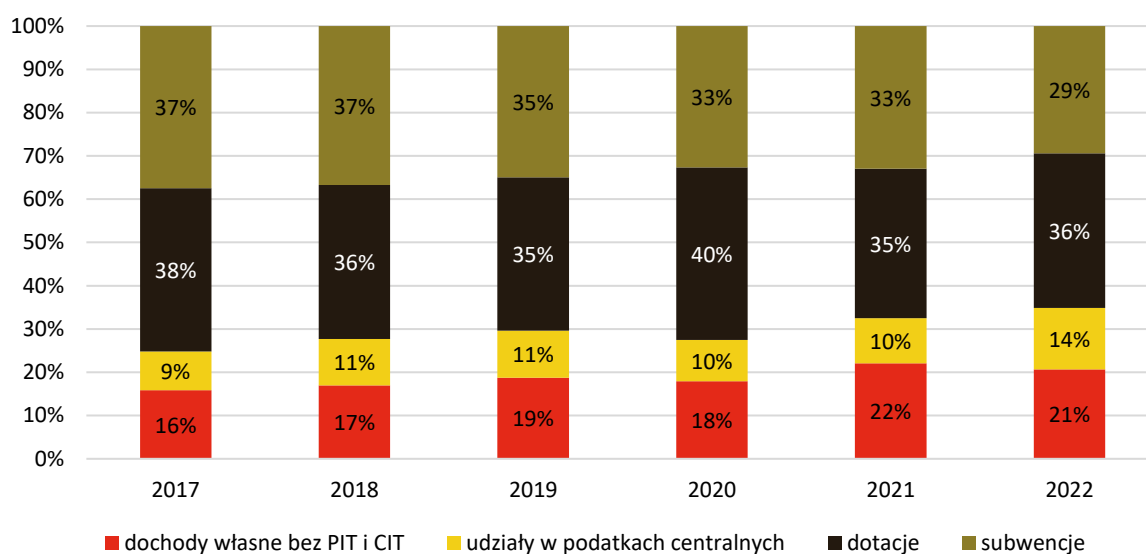


Ryc. 27. Dochody własne na 1 mieszkańca w grupie porównawczej w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu Gminy Połajewo w latach 2017-2022. Przez większość analizowanego okresu największy udział w strukturze dochodów, poza rokiem 2018, posiadają dotacje (między 35% a 40%). Drugim co do wielkości źródłem dochodów budżetowych w tym

okresie były subwencje (przedział między 29% a 37%) i widać trend ich coraz mniejszego udziału na przestrzeni badanych lat. Kolejnym źródłem dochodów były dochody własne bez PIT i CIT. Widoczny jest wzrost ich udziału z 16% w 2017 roku do 22% w 2021 roku i 21% w 2022 roku. Mniejszy udział w strukturze dochodów Gminy posiadały udziały w podatkach centralnych, oscylujące na poziomie 9-14%, i znowu ich udział w roku 2022 (14%) jest zdecydowanie wyższy od tego z roku 2017 (9%). W tym przypadku wzrost nie był stopniowy, ponieważ w latach 2018-2019 ich udział wynosił 11%, z kolei w latach 2020 i 2021 - 10%. Dochody własne Gminy wraz z udziałem w podatkach centralnych corocznie wzrastały, jednak ich udział w dochodach ogółem wahał się od zaledwie 25 do 35%. Dotychczasowe niskie udziały własnych dochodów wzrastają, co jest pozytywnym zjawiskiem, ponieważ w przyszłości może to oznaczać łatwiejsze kreowanie własnej polityki finansowej, pozostają jednak na niskim poziomie, co świadczy o niewielkiej samodzielności finansowej gminy.



Ryc. 28. Struktura dochodów Gminy Połajewo w latach 2017-2022
 Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Pogłębiając analizę dochodów budżetu Gminy Połajewo, największy udział w dochodach własnych miał podatek od osób fizycznych (PIT), którego kwota wzrosła z 2,5 mln zł w 2017 roku do 6,2 mln zł w 2022 roku oraz podatek od nieruchomości, którego kwota wzrosła z prawie 1 mln zł w 2017 roku do 2,0 mln zł w 2022 roku. Wśród pozostałych dochodów własnych warto wyróżnić także wpływy z podatku rolnego, które kształtowały się na poziomie od 387 tys. zł do 511 tys. zł. Przy rolniczym charakterze gminy są to niskie wartości na poziomie 10% wpływów z udziału w podatku PIT (płaconych przez osoby pracujące poza rolnictwem). Kolejnym podatkiem mającym znaczący wpływ na dochody własne gminy jest podatek od czynności cywilnoprawnych, który w latach 2018-2022 wzrósł prawie czterokrotnie: z 113 tys. zł do 414 tys. zł. Podatek leśny dawał wpływy corocznie na poziomie 130-140 tys. zł. Pozostałe podatki nie przekraczały w dochodach kwoty 100 tys. zł. Są to udział w podatku CIT, podatek od środków transportowych, wpływy z tytułu karty podatkowej, opłata skarbową oraz opłata eksploatacyjna. Szczegółowe kwoty przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tab. 8. Dochody podatkowe Gminy Połajewo w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	2 474 984,00	3 094 094,00	3 626 015,00	3 480 021,00	4 023 243,00	6 189 754,57
CIT	12 765,42	11 593,66	43 741,69	53 509,76	77 351,69	58 703,71
podatek rolny	387 287,05	403 032,28	434 870,31	459 488,82	454 987,43	511 822,57
podatek od nieruchomości	993 142,48	1 086 057,73	1 207 445,36	1 358 426,66	1 400 708,40	2 056 038,06
podatek leśny	131 501,12	133 766,24	130 389,51	129 618,43	129 838,00	140 403,55
podatek od środków transportowych	35 501,00	39 958,00	40 103,00	43 963,00	46 940,00	50 023,00
karta podatkowa	9 462,02	7 119,40	8 148,57	7 802,71	3 945,91	15 697,67
podatek od czynności cywilnoprawnych	113 801,62	158 382,85	204 924,62	163 226,84	230 014,86	414 515,52
wpływy z opłaty skarbowej	19 448,00	20 337,00	20 204,00	17 594,50	22 602,00	17 548,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	19 160,50	18 582,60	19 856,60	17 916,00	23 898,00	23 243,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

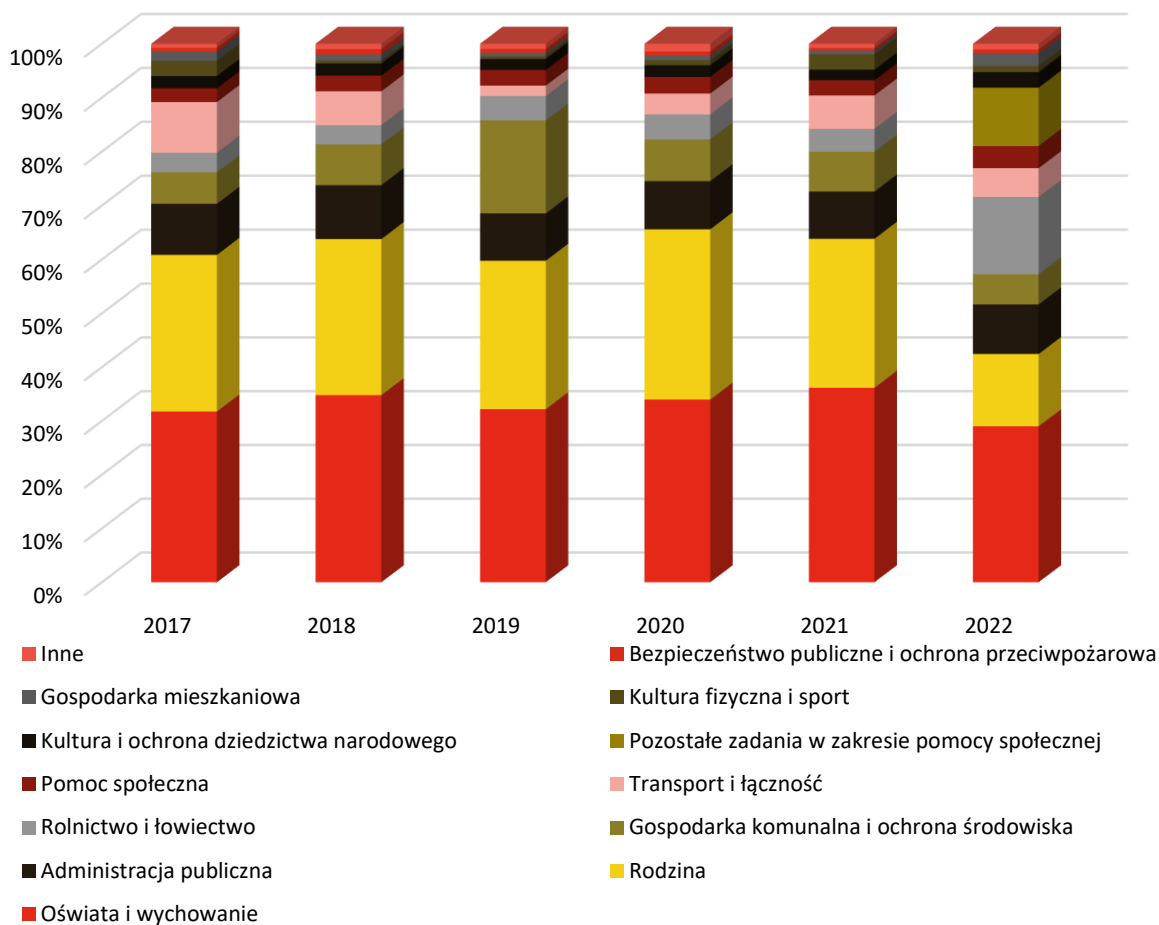
Warto mieć jednak na uwadze, że potencjał finansowy Gminy Połajewo w zakresie podatku rolnego, podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych jest wyższy niż osiągnięty. Wynika to z faktu, iż Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2017-2022 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku rolnego wynosiła 1,3 mln zł, z tytułu podatku od nieruchomości ponad 4,3 mln zł, a z tytułu podatku od środków transportowych ponad 315 tys. zł.

Tab. 9. Kwoty stawek oraz ulg i zwolnień podatkowych Gminie Połajewo w latach 2017-2022 (zł)

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
podatek rolny	skutki obniżenia górnych stawek podatków	222 154,83	209 909,67	206 038,14	236 409,45	234 520,46	201 451,49
podatek od nieruchomości	skutki obniżenia górnych stawek podatków	623 263,93	684 660,03	742 912,81	824 411,59	844 327,89	406 486,12
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	44 434,80	45 608,82	22 917,52	22 811,05	39 568,40	57 141,02
podatek od środków transportowych	skutki obniżenia górnych stawek podatków	37 579,61	45 880,18	48 729,07	52 555,27	60 470,99	70 466,43

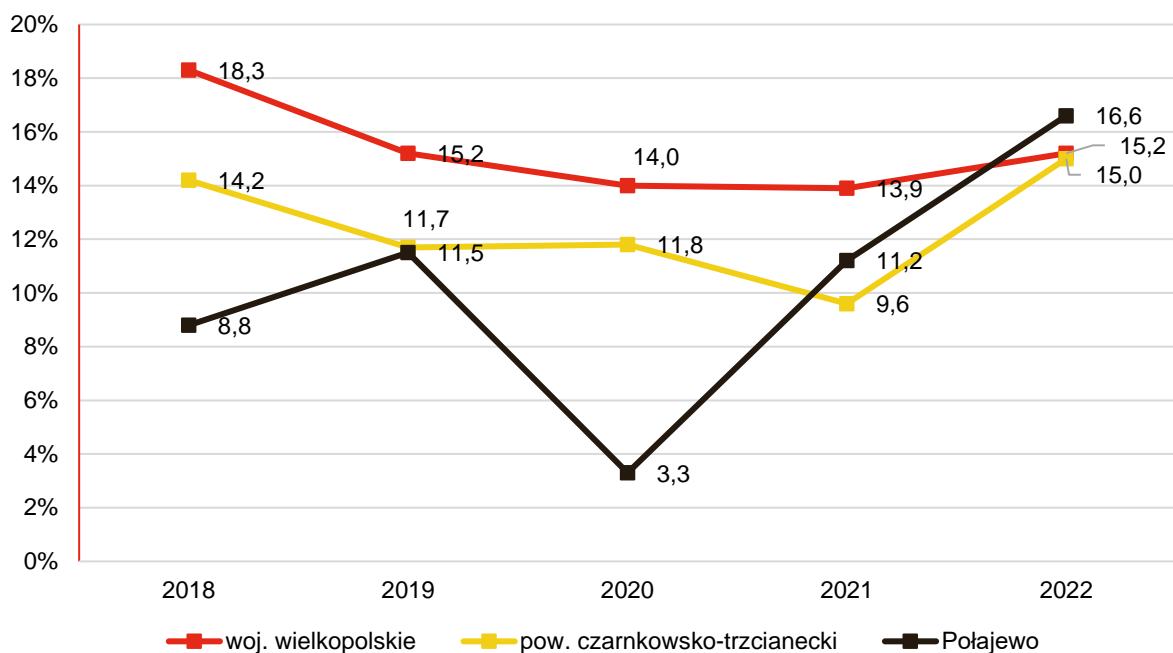
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Biorąc pod uwagę wydatki, które corocznie wzrastały z ponad 30 mln zł w 2017 roku do prawie 47 mln zł w 2022 roku, największy udział przypadał w działach: oświata i wychowanie i rodzina, a więc generują one największe wydatki w strukturze średnich wydatków w Gminie. Następnie wyróżniły się działy: administracja publiczna, gospodarka komunalna i ochrona środowiska, rolnictwo i łowiectwo, transport i łączność oraz pomoc społeczna. Najbardziej wyróżnia się struktura wydatków z roku 2022. Widać o wiele mniejsze udziały w wydatkach dla działu rodzina, a o wiele większy dla działu rolnictwo i łowiectwo, a także działu pozostałych zadań w zakresie pomocy społecznej. Możliwe jest, że część zadań z działu rodzina została przeniesiona do tych pozostałych zadań w zakresie pomocy społecznej. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska uzyskała największy swój udział w wydatkach w roku 2019. W pozostałych latach udziały i stosunki między poszczególnymi działami nie ulegały znacznym różnicom.



Ryc. 29. Struktura wydatków Gminy Połajewo w latach 2017-2022
 Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

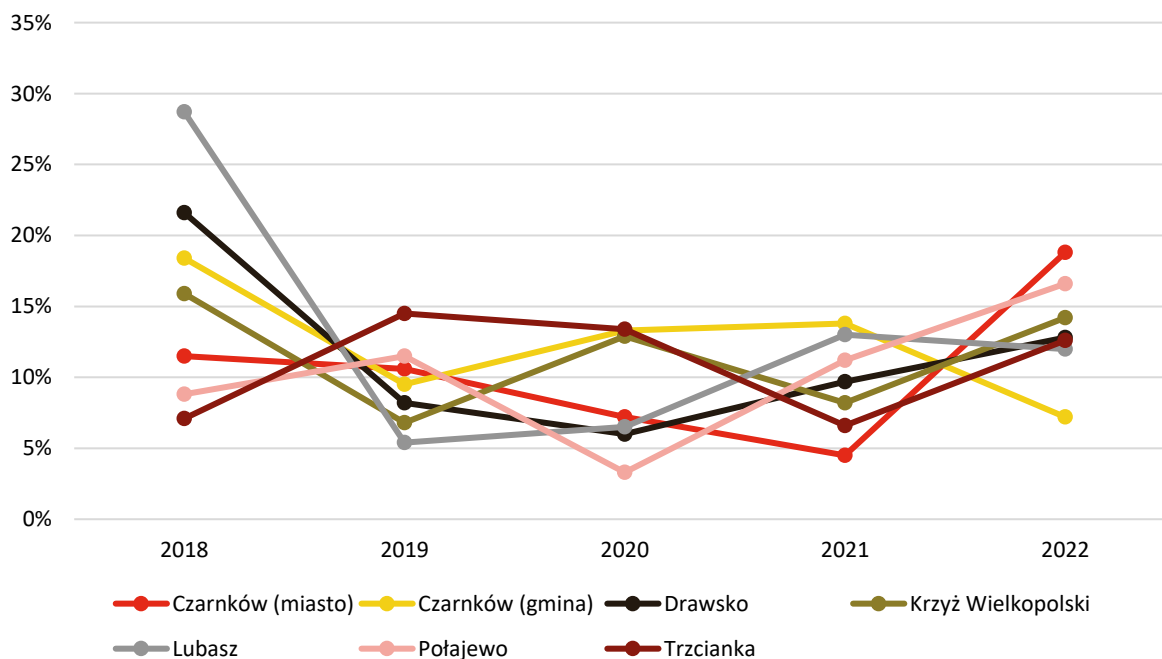
Poniżej przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w całkowitych wydatkach Gminy Połajewo na tle powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2022. Z analizy wynika, że największy udział nakładów inwestycyjnych w wydatkach ogółem miał miejsce w roku 2022 roku – wydatki inwestycyjne stanowiły w tym roku ok. 16,6% wydatków ogółem. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w gminie Połajewo był niższy od średniej dla gmin powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego i średniej dla gmin w województwie wielkopolskim (z wyjątkiem roku 2022). Najniższy udział wydatków majątkowych w wydatkach gminy ogółem był w roku 2020 roku i wyniósł zaledwie 3,3%. Przeznaczona na wydatki majątkowe kwota w 2022 wyniosła prawie 7,8 mln zł.



Ryc. 30. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Połajewo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na tle gmin powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego Gmina Połajewo zdaje się wpasowywać w ich średnią. Jedynym rokiem, kiedy było inaczej to był 2020, kiedy Gmina Połajewo osiągnęła najniższy udział na poziomie 3,3%, będący też, najniższym wśród wszystkich gmin powiatu. W roku 2018 Gmina Połajewo, także osiągała niższy udział (8,8%) w porównaniu z innymi gminami powiatu (7,1%-28,7%), które to osiągały o wiele wyższe wartości niż w innych latach. W pozostałych latach, Gmina osiągała wyniki wyższe niż co najmniej połowa badanych gmin (od 11,2% w 2021 roku do 16,6% w 2022 roku).



Ryc. 31. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w grupie porównawczej w latach 2018-2022

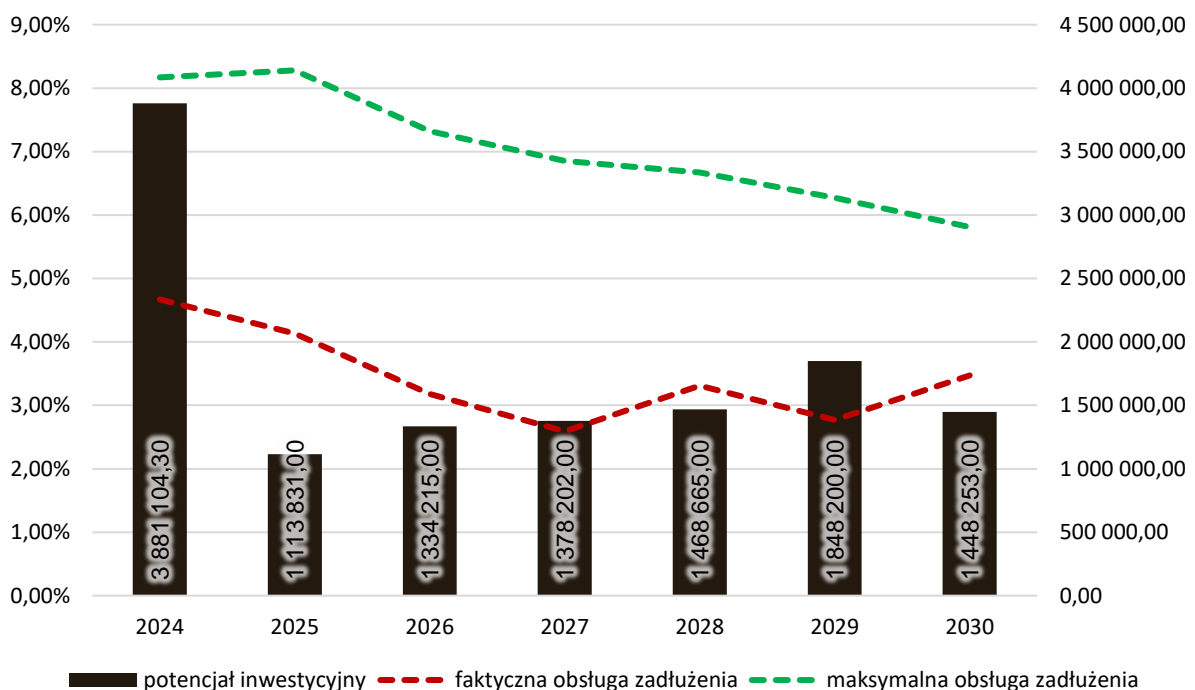
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Połajewo na lata 2024-2030 na podstawie Uchwały Nr XXXIV/320/2023 Rady Gminy w Połajewie z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Połajewo na lata 2023-2035. Pozwala ona na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Połajewo pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Wykres przedstawia także potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024-2030. Wynika z tego, że w okresie przedstawionym na rycinie zsumowany potencjał inwestycyjny Gminy wyniesie ponad 12,4 mln zł. Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia szacunkowe wartości.



Ryc. 32. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Połajewo na lata 2024-2030

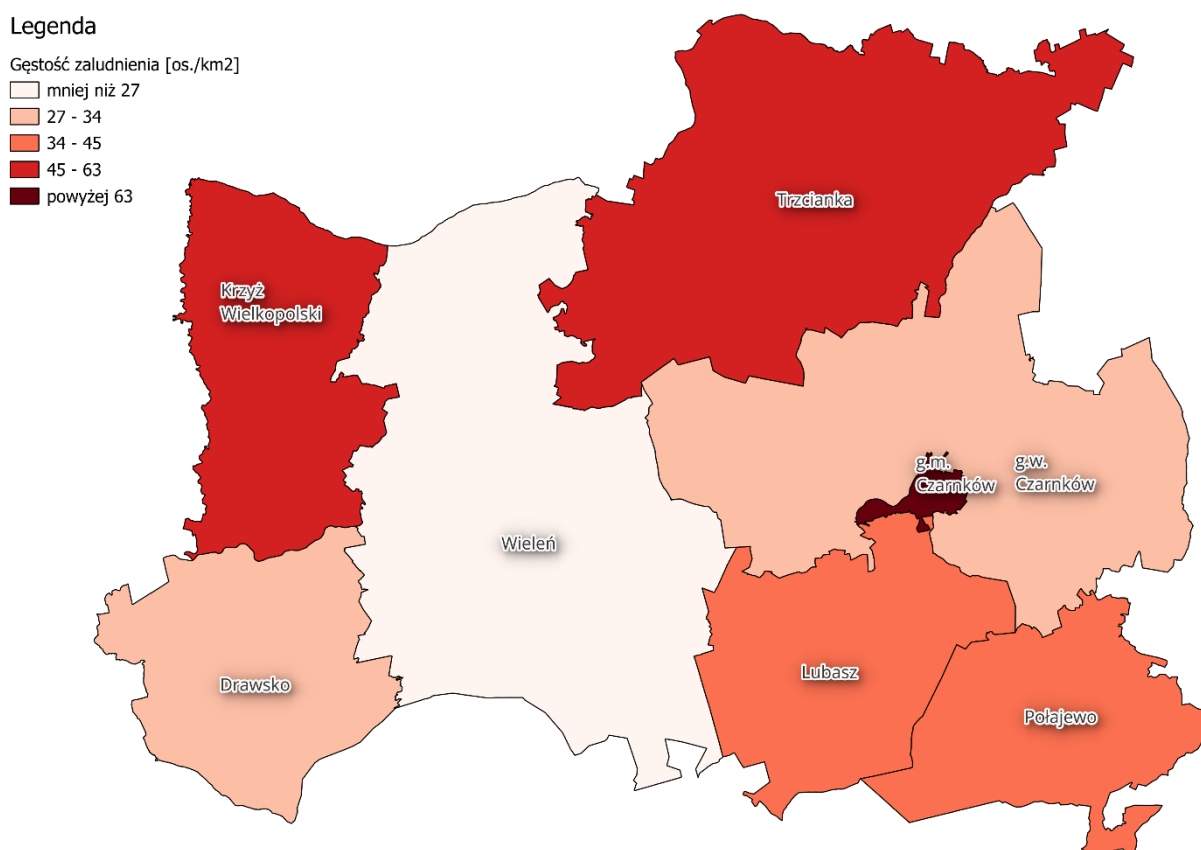
Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr LXXIV/420/2023 Rady Gminy w Połajewie z dnia 28 września 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Połajewo na lata 2023-2030

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Analiza demograficzna przeprowadzona została na podstawie danych uzyskanych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>), które różnić się mogą od danych gminnej ewidencji ludności ze względu na stosowanie innej metodyki obliczeń. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza danych pozwala na zbadanie trendów i prognozowanych zmian w strukturze demograficznej.

Według danych GUS Gmina Połajewo w 2022 roku liczyła 6 014 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię dało gęstość zaludnienia wynoszącą 42,5 os./km². Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się gęstości zaludnienia w poszczególnych gminach w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim.



Ryc. 33. Gęstość zaludnienia w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli umieszczone zostały dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim oraz w poszczególnych jego gminach w latach 2018-2022 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na

przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w powiecie utrzymywała się na podobnym poziomie (średnia dynamika zmian kształtowała się na poziomie 99,0%, co oznacza spadek liczby ludności w powiecie). Analizując zmiany liczby mieszkańców w poszczególnych gminach w powiecie zaobserwować można, iż sytuacja jest mało zróżnicowana (rozbieżność 1 punktu procentowego). W każdej gminie doszło do spadku liczby ludności, a średnia dynamika wahała się od 98,5% w gminie miejskiej Czarnków do 99,5% w gminie wiejskiej Czarnków.

Średnia dynamika zmian liczby ludności w Gminie Połajewo wynosi 99,3% – na tle gmin w powiecie jest to jeden z korzystniejszych wyników. Zaobserwować można, iż dynamika ta jest wyższa niż w większości jednostek i przekracza 99%, co oznacza, że w Gminie Połajewo mieszkańców ubywa wolniej niż w większości pozostałych gmin. Inne gminy o lepszej lub podobnej dynamice w powiecie to gmina Lubasz i gmina wiejska Czarnków.

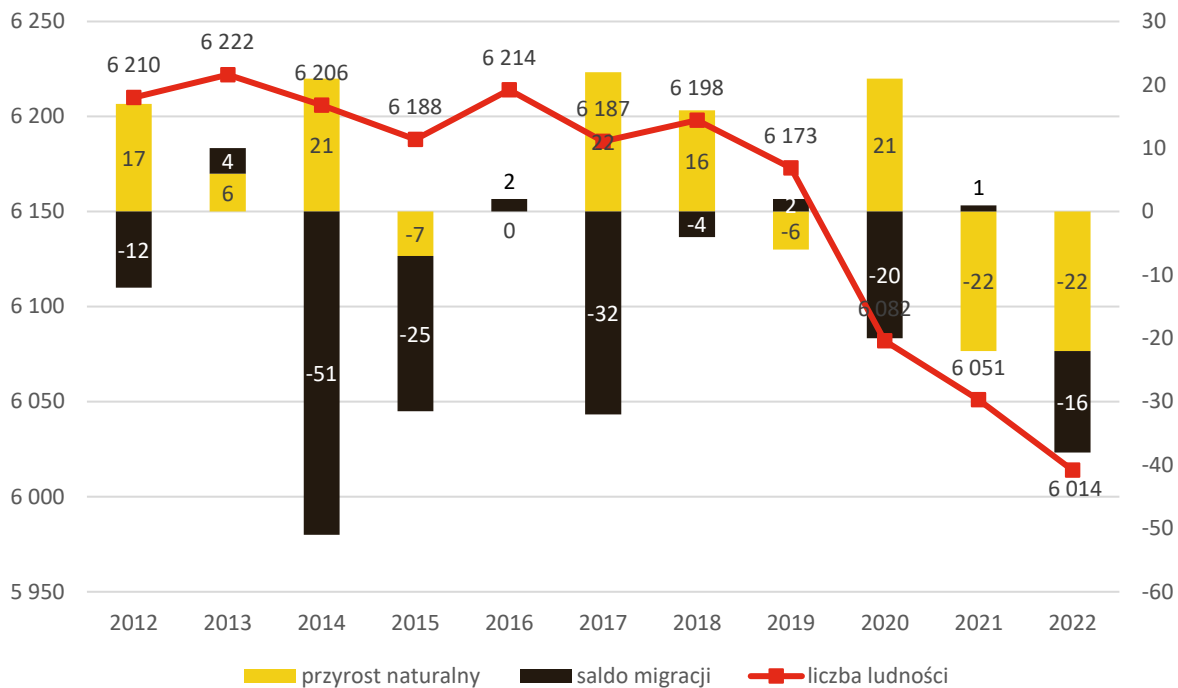
Ponadto mieszkańcy Gminy Połajewo, w liczbie 6 014, stanowią 7% wszystkich mieszkańców powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego. Jest to jedna z najmniejszych gmin w powiecie, obok gminy Drawsko. Pozostałe gminy powiatu są większe pod względem ludności i zamieszkuje od 7 518 osób do 23 506 osób.

Tab. 10. Zmiany liczby ludności w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
pow. czarnkowsko-trzcianecki	87 420	86 990	85 319	84 585	84 020	100%	99,0%
Czarnków (miasto)	10 735	10 607	10 401	10 218	10 097	12%	98,5%
Czarnków (gmina)	11 414	11 419	11 153	11 134	11 168	13%	99,5%
Drawsko	5 844	5 775	5 720	5 624	5 606	7%	99,0%
Krzyż Wielkopolski	8 749	8 693	8 453	8 375	8 313	10%	98,7%
Lubasz	7 733	7 701	7 574	7 558	7 518	9%	99,3%
Połajewo	6 198	6 173	6 082	6 051	6 014	7%	99,3%
Trzcianka	24 354	24 318	23 863	23 705	23 506	28%	99,1%
Wieleń	12 393	12 304	12 073	11 920	11 798	14%	98,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Również w szerszej, dziesięcioletniej, perspektywie, w Gminie widoczny jest systematyczny spadek liczby mieszkańców. Od 2012 do 2018 roku nie obserwowano dużych zmian liczby ludności i wynosiła ona między 6 187 a 6 222. W 2019 roku doszło do zmiany sytuacji i liczba mieszkańców zaczęła spadać. W roku 2019 różnice w liczbie ludności były nieznaczne i doszło do spadku do 6 173 osób. W 2020 roku doszło już do gwałtownego spadku do poziomu 6 082 osób. W kolejnych 2 analizowanych latach liczba ludności systematycznie spada, średnio o 34 osoby rocznie. Głównym czynnikiem, który wpływał na liczbę ludności, było saldo migracji, które przez większość analizowanego okresu było ujemne. Przyrost naturalny do 2020 roku cechował się dodatnimi wartościami (z wyjątkiem roku 2015 i 2019). W latach 2021-2022 widać znaczący spadek przyrostu naturalnego.



Ryc. 34. Liczba ludności, przyrost naturalny i saldo migracji w Gminie Połajewo w latach 2012-2022
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w gminach procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od dwóch czynników: przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Jak wynika z tabeli zamieszczonej poniżej, wskaźnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców w województwie wielkopolskim w 2022 roku kształtował się na poziomie ujemnym, podobnie zarejestrowano zarówno dla powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego, jak i wszystkich gmin powiatu, poza gminą wiejską Czarnków (0,45). Ujemny przyrost naturalny w gminach oscylował w przedziale od -2,49 (Drawsko) do -8,18 (Wieleń). Gmina Połajewo charakteryzuje się przyrostem naturalnym na poziomie -3,64, który to jest zbliżony do wskaźnika dla województwa (-2,16), jak i średniej wartości dla gmin powiatu (-5,03). W każdej gminie w porównaniu z rokiem 2018 zmiana wskaźnika była negatywna (poza Gminą Drawsko).

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w poniższej tabeli jest wskaźnik salda migracji. Oznacza przyrost/ubytek ludności danej jednostki administracyjnej na skutek migracji przypadający na 1000 mieszkańców tej jednostki. Wartości tego wskaźnika są zróżnicowane w badanych jednostkach. W gminach w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim saldo migracji jest ujemne, co oznacza, że więcej osób wyprowadza się z terenu powiatu niż do niego przyjeżdża. Dodatni wskaźnik salda migracji na 1000 mieszkańców obserwuje się w gminie wiejskiej Czarnków, a w gminie Krzyż Wielkopolski wartość wskaźnika wynosiła 0. W Gminie Połajewo wskaźnik ten wynosił -2,65. Najniższy wskaźnik zaobserwowano w gminie miejskiej Czarnków: -5,13.

Tab. 11. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Połajewo w latach 2018-2022 na tle województwa, powiatu i jego gmin

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
woj. wielkopolskie	-2,16	-0,80	0,40	0,01
pow. czarnkowsko-trzcianecki	-5,03	-1,22	-1,93	0,12
Czarnków (miasto)	-6,11	-0,85	-5,13	-0,47
Czarnków (gmina)	0,45	-0,39	1,88	1,13
Drawsko	-2,49	0,40	-2,32	0,57
Krzyż Wielkopolski	-6,70	-1,36	0,00	-0,09
Lubasz	-3,85	-1,94	-1,86	-0,89
Połajewo	-3,64	-1,56	-2,65	-0,50
Trzcianka	-6,32	-1,81	-2,25	-0,09
Wieleń	-8,18	-1,22	-3,03	0,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Połajewo oraz powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego i jego gmin, zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa, czyli wzrost udziału liczby osób starszych, w wieku poprodukcyjnym (seniorów 60/65+) w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. W Gminie Połajewo dynamika tej zmiany wynosi 114% i postępuje wolniej niż w innych jednostkach w powiecie. Średnia dynamika badanego zjawiska w województwie wielkopolskim wynosi 114%, a w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim 122%. Oznacza to, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy rośnie, jest to jednak wzrost wolniejszy niż w porównywanych jednostkach. Należy mieć zatem na uwadze, iż zwiększająca się liczba osób starszych i ich udział w ogóle mieszkańców stwarza nowe wyzwania związane, np. z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej i usług opiekuńczych wraz ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na nie. Przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym na terenie Gminy zmieni się może również zapotrzebowanie na inne usługi – coraz mniej pożądane będą te skierowane do dzieci i młodzieży (takie jak opieka żłobkowa, przedszkolna), a zwiększy się popyt na usługi dla osób starszych. Jednocześnie prognozowany jest spadek dochodów gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych.

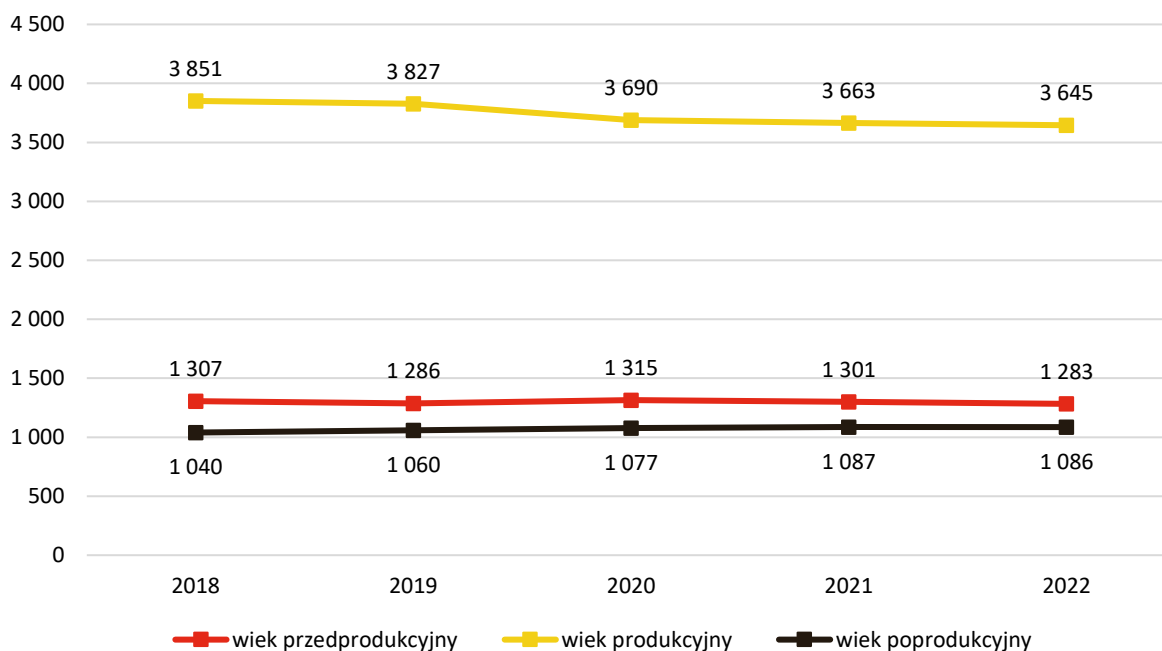
Jednym ze wskaźników pozwalających ocenić sytuację demograficzną gminy jest udział osób w wieku 25-34 lata w ogólnej liczbie mieszkańców. Osoby te stanowią główną siłę rozwoju gospodarczego: osoby w tym wieku najczęściej zakładają rodziny, wybierają miejsce zamieszkania, podejmują zatrudnienie, otwierają własną działalność gospodarczą, itp. W Gminie Połajewo spadek ludności w tym wieku postępuje szybciej niż w grupie porównawczej. Sytuacja ta jest niekorzystna, dynamika zmian wynosi 83%. Rodzi to konieczność podjęcia działań, które przyczynią się do zatrzymania w Gminie ludzi młodych.

Tab. 12. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Połajewo w 2018 i 2022 roku na tle innych jednostek

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
woj. wielkopolskie	14,53	13,13	90%	24,20	27,70	114%
pow. czarnkowsko-trzcianecki	14,63	12,39	85%	23,10	28,10	122%
Czarnków (miasto)	14,53	13,13	90%	28,90	37,20	129%
Czarnków (gmina)	14,63	12,39	85%	18,50	22,80	123%
Drawsko	13,57	11,71	86%	21,90	27,10	124%
Krzyż Wielkopolski	14,90	12,80	86%	24,20	28,90	119%
Lubasz	15,69	13,50	86%	19,20	23,30	121%
Połajewo	15,88	13,19	83%	20,50	23,40	114%
Trzcianka	15,98	13,60	85%	23,80	28,40	119%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potwierdzeniem powyżej sformułowanych wniosków jest przedstawiona na poniższym wykresie struktura ludności w Gminie Połajewo w latach 2018-2022 w postaci danych bezwzględnych. Ukazuje ona stopniowy wzrost udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy wraz z jednoczesnym, powolnym zmniejszaniem się udziału osób w wieku produkcyjnym. Warto zauważyć, iż przy zmniejszającej się liczbie osób w wieku produkcyjnym i powolnego spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczba seniorów i ich udział w ogólnej liczbie ludności nadal będzie wzrastać. W chwili obecnej liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest większa od liczby seniorów, jednak w perspektywie kilku lat linie te mogą się przeciąć.



Ryc. 35. Struktura ludności w Gminie Połajewo w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z uwagi na widoczne stopniowe starzenie się społeczeństwa, w związku z zauważalnym ubytkiem osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, sytuację demograficzną w Gminie można ocenić jako

niekorzystną. Najważniejszym czynnikiem wpływającym na tę sytuację w ostatnich 10 latach jest migracja osób poza Gminę Połajewo. Najbardziej widoczny jest ubytek osób w wieku produkcyjnym (Ryc. 26.). Trzeba bacznie obserwować czy te niepokojące trendy będą nadal postępowały, i powziąć odpowiednie kroki, które by zachęciły do pozostawania mieszkańców, a nawet zmierzające do pozyskania nowych mieszkańców.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

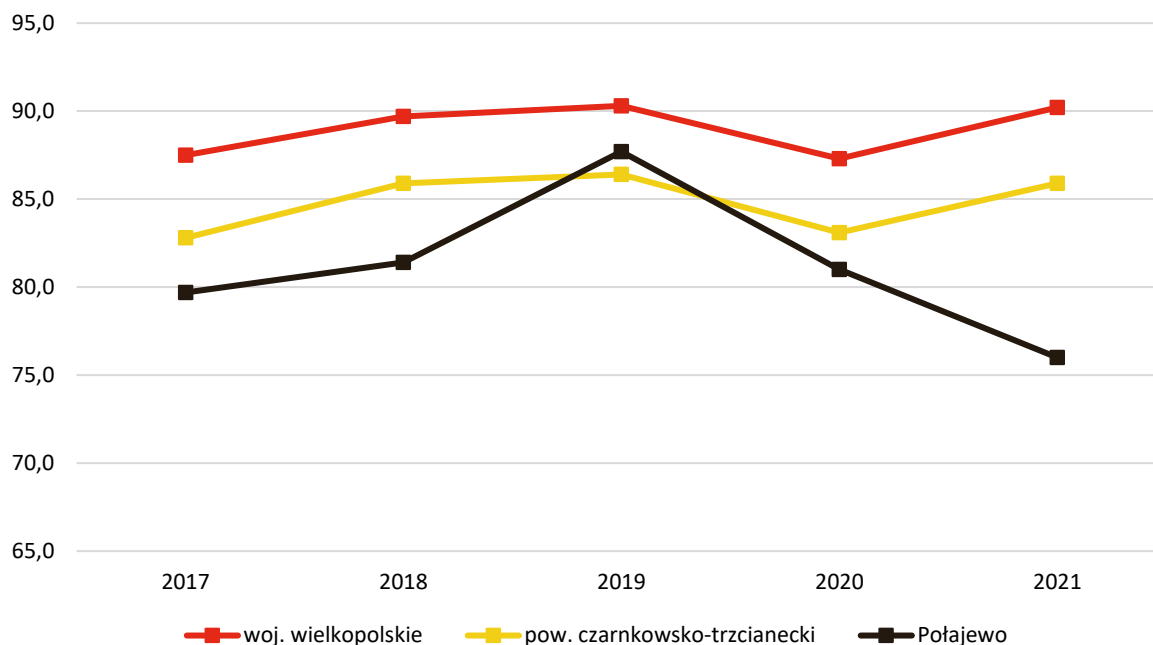
Opiekę przedszkolną na terenie Gminy zapewnia Publiczne Przedszkole „Baśniowa kraina” w Połajewie. Pod opieką tej placówki jest 250 dzieci w 10 grupach, co daje średnio 25 dzieci w jednej grupie. Przedszkole jest otwarte w godzinach od 6:45 do 15:30.

Tab. 13. Przedszkole na terenie Gminy Połajewo

Lp.	Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
1.	Publiczne Przedszkole "Baśniowa kraina" w Połajewie	250	10	25	6:45-15:30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Połajewo

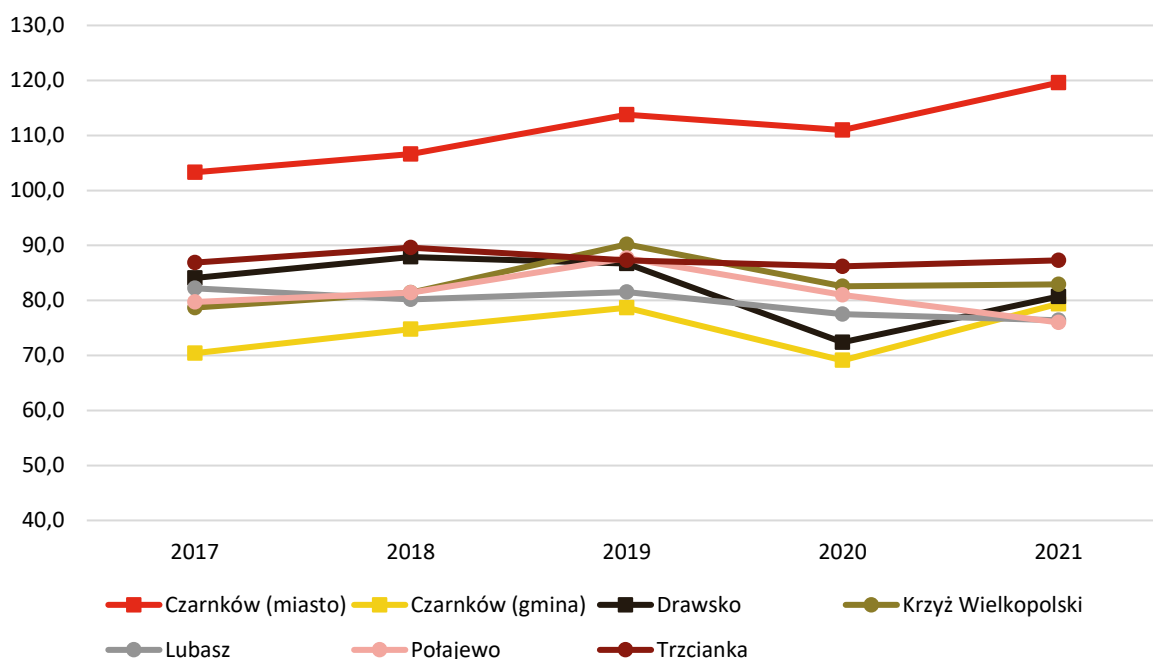
Według danych GUS upowszechnienie opieki przedszkolnej na terenie Gminy Połajewo w 2021 roku wynosiło około 76%. Oznacza to, że 3 na 4 dzieci w wieku 3-5 lat zamieszkujących na terenie Gminy uczęszcza do przedszkoli. Jest to dość niski poziom upowszechnienia i odbiega od średniej dla powiatu (85,9%) i województwa (90,2%). Mocno zauważalny jest spadek wskaźnika dla gminy od roku 2019, kiedy opieką przedszkolną objętych było 87,7% dzieci w wieku przedszkolnym.



Ryc. 36. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Połajewo w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W porównaniu z gminami powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego, Gmina Połajewo osiągała do 2021 roku wskaźniki zbliżone do średniej. W 2022 roku Gmina uzyskała najniższy wskaźnik spośród wszystkich gmin powiatu. Gmina Miejska Czarnków charakteryzuje się wskaźnikami powyżej 100%, co wynika z faktu, że dzieci z innych gmin powiatu uczęszczają do przedszkoli w tym mieście.



Ryc. 37. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Połajewo i grupie porównawczej w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Z kolei według danych Urzędu Gminy Połajewo udział dzieci objętych opieką przedszkolną w 2022 roku wynosił ok. 85%.

Z roku na rok liczba dzieci z gminy Połajewo uczęszczających do przedszkoli na terenie innych gmin wzrasta i w 2022 roku wynosiła 24. Z kolei do przedszkola w Połajewie uczęszczało 1 dziecko spoza terenu Gminy. Znacznemu zwiększeniu uległ w ostatnich latach miesięczny koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym. Na przestrzeni lat 2018-2022 kwota ta zwiększyła się z 854,78 zł do 1 195,30 zł na jedno dziecko.

Tab. 14. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Połajewo

	2018	2019	2020	2021	2022
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	89%	94%	88%	84%	85%
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	5	5	11	19	24
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	2	2	1	1	1
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	854,78	919,98	916,28	1 141,93	1 195,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Połajewo

Szkoły

Na terenie Gminy Połajewo funkcjonują trzy szkoły podstawowe: w Boruszynie, Młynkowie i Połajewie. Największą z placówek jest Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Połajewie, do której uczęszcza 328 uczniów, uczących się w 17 oddziałach o średniej wielkości wynoszącej 19,29 ucznia. Pozostałe szkoły są mniejsze pod względem ilości uczniów i liczba ich oddziałów waha się od 8 do 9. Średnia wielkość oddziału wynosi między 13,62 a 17 uczniów. W żadnej z gminnych szkół nie ma potrzeby organizacji zmianowego systemu pracy.

Tab. 15. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Połajewo

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Młynkowie	153	9	17	19,532	nie
Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Połajewie	328	17	19,29	44,77	nie
Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Boruszynie	109	8	13,62	17,68	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Połajewo

Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Połajewo jest podobny, jednak najlepiej wyposażona jest największa szkoła w Połajewie. Liczba sal lekcyjnych w SP w Młynkowie i SP w Boruszynie wynosi 11, a w SP w Połajewie 19. Jedynie szkoła w Połajewie posiada salę gimnastyczną i jest ona w dobrym stanie. Ponadto, sala gimnastyczna w SP w Młynkowie jest w budowie (stan na grudzień 2023 r.). SP w Boruszynie posiada pracownię językową. Monitoring szkolny jest zamontowany w każdej z placówek. Każda posiada komputery do użytku uczniów (od 22 do 52 komputerów, wskaźnik od 6,375 do 4,954 uczniów na komputer), projektory multimedialne, świetlice i gabinet pielęgniarstwa. Szkoła w Młynkowie zapewnia także parking dla kadry i rodziców. W Szkołach w Połajewie i w Boruszynie uczniowie mają osobiste szafki. Żadna ze szkół nie może się pochwalić klasami dwujęzycznymi, sportowymi lub integracyjnymi, tak samo, żadna nie posiada uczniów – stypendystów.

Tab. 16. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Połajewo

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Młynkowie	Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Połajewie	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Boruszynie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	11	19	11
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	0	sala gimnastyczna - dobry	0
Pracownie językowe	nie	nie	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	24	52	22
Projektory multimedialne (szt.)	5	11	5
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	tak	tak
Świetlice (godziny otwarcia)	tak 7.00 -15.20	tak 6.45 -15.45	tak 7.00- 14.50

Parkingi dla kadry / rodziców	tak	nie	nie
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	tak	tak	tak
Liczba stypendystów (os.)	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Połajewo

W szkołach na terenie gminy organizowane są także zajęcia dodatkowe:

- koła zainteresowań: z języka polskiego, języka angielskiego, geograficzne, robotyki i programowania, matematyczne, informatyczne, logicznego myślenia, historyczne, plastyczne, taneczne, teatralne, małego patrioty.
- zajęcia sportowe: piłka nożna, piłka ręczna, badminton, tenis stołowy, szachy.

Gmina Połajewo realizuje także zadanie dowozu uczniów do szkół i przedszkoli na terenie gminy. W roku szkolnym 2022/2023 własnym środkiem transportu objęto 226 uczniów. Natomiast przewoźnik z zewnątrz dowozi 14 dzieci do Zespołu Szkół Specjalnych w Gębicach. W roku szkolnym 2022/2023 - 3 dzieci niepełnosprawnych ma zwracane koszty dojazdu do specjalistycznych placówek szkolnych.

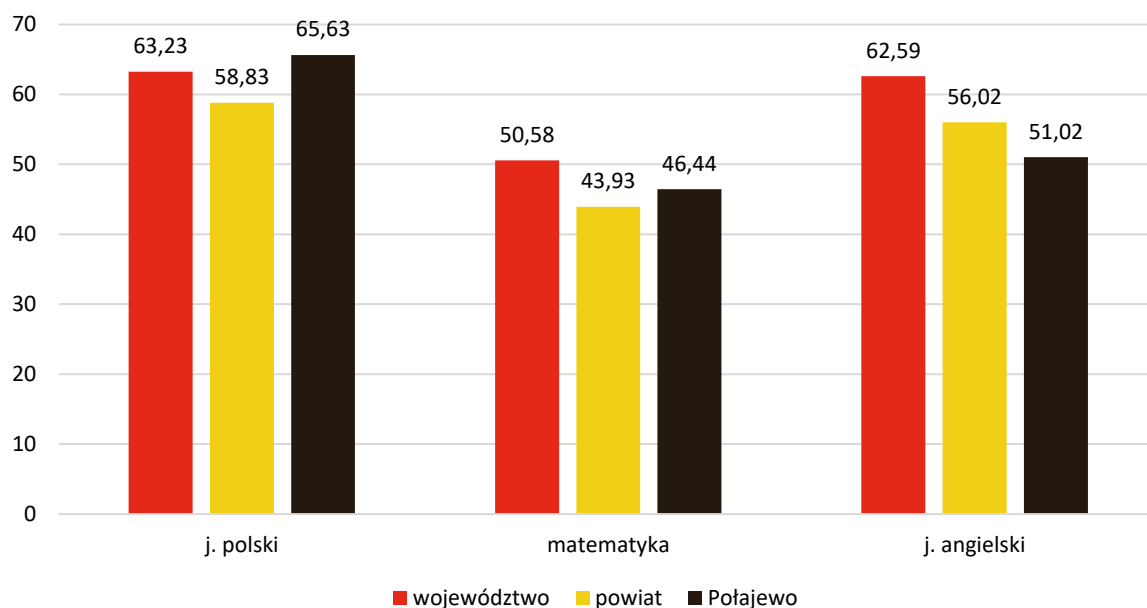
Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy corocznie spada. W 2022 roku uczęszczają do szkół w Gminie o 110 uczniów mniej niż w 2018, co jest ponad 16% spadkiem. Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gmin, po wzroście w 2020 roku (90 uczniów), wróciła w 2022 roku do podobnych poziomów co w 2018 roku (odpowiednio 78 i 77 uczniów).

Tab. 17. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Połajewo uczęszczająca do szkół na terenie Gminy

	2018	2019	2020	2021	2022
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	661	621	595	594	551
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	77	88	90	85	78

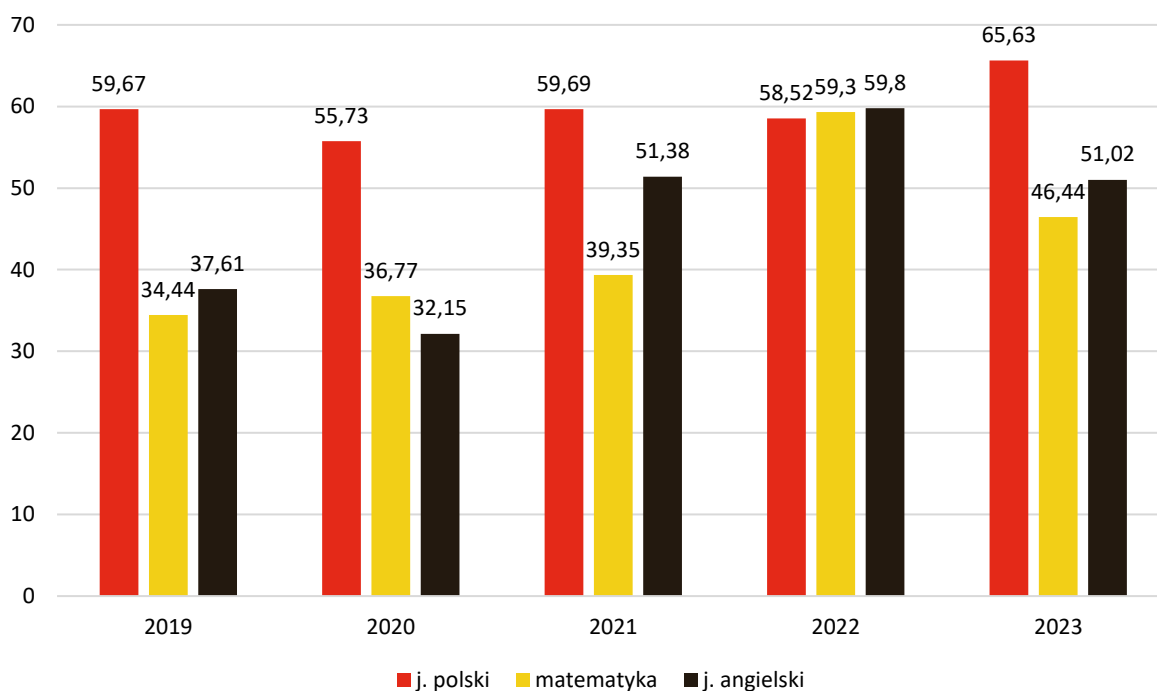
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Połajewo

W celu określenia jakości nauczania na poziomie podstawowym w Gminie Połajewo przeanalizowano wyniki egzaminu ósmoklasisty jakie osiągnęli uczniowie gminnych szkół. Na poniższym wykresie zestawiono wyniki gminnych szkół z poszczególnych przedmiotów w 2023 roku i porównano je ze średnią w powiecie oraz województwie. Wyniki dla Gminy z egzaminu z języka polskiego są wyższe od średniej dla szkół w powiecie i od średniego wyniku dla województwa wielkopolskiego. Jeśli chodzi o egzamin z matematyki to wynik Gminy znajduje się pomiędzy średnią dla województwa i powiatu. Przy egzaminie z języka angielskiego widać, że wynik gminy jest gorszy od średniego wyniku dla powiatu i województwa.



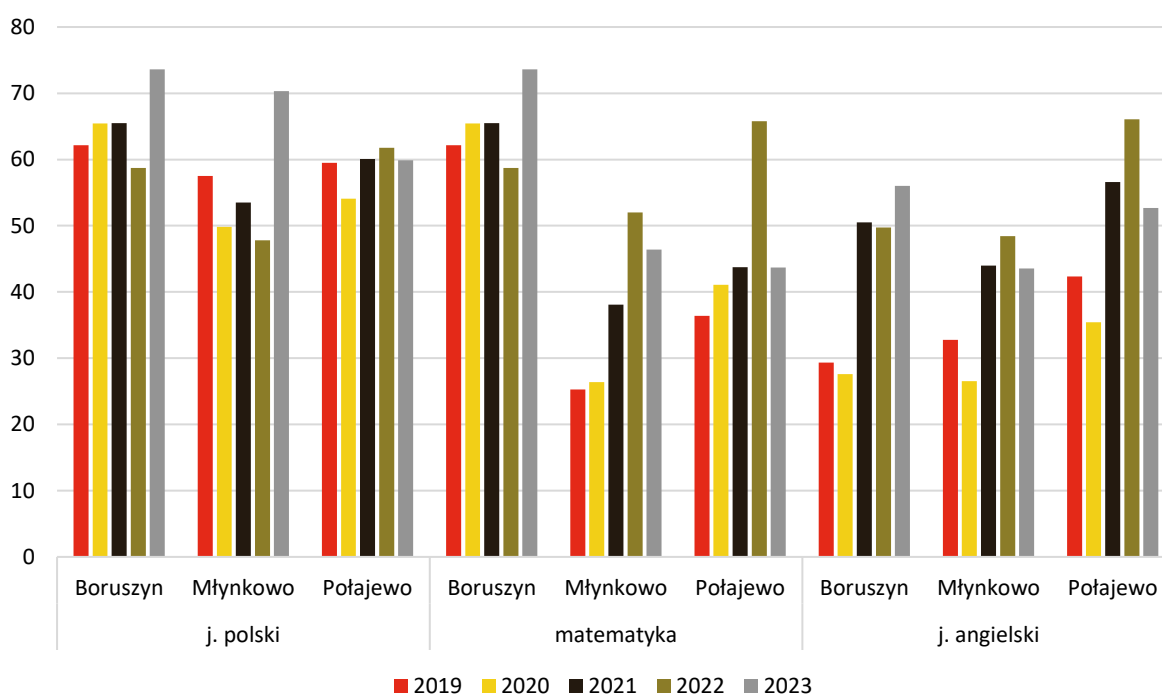
Ryc. 38. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Poľajewo w roku 2023 na tle powiatu i województwa
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2023.

Przeanalizowano wyniki z poszczególnych egzaminów w ujęciu 5 letnim. W przypadku języka polskiego najwyższy wynik uczniowie gminnych szkół uzyskali w 2023 roku. Matematyka wypadła najźabiej poza rokiem 2020, jednak jest to trend obserwowany w całym kraju. Przez cały badany okres średnia wyników z matematyki wzrasta. Najwyższy wynik osiągnięto w roku 2022 i był zdecydowanie wyższy niż w pozostałych analizowanych latach, dlatego w roku 2023 znowu zanotowano spadek. Jeśli chodzi o wyniki z egzaminu z języka angielskiego sytuacja jest podobna do egzaminu z matematyki, ale doszło też do zauważalnego spadku wyniku w roku 2020.



Ryc. 39. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Poľajewo w latach 2019-2023
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2023.

Na koniec zestawiono wyniki z egzaminu z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego dla poszczególnych szkół w Gminie Połajewo. Najwyższe wyniki z egzaminu z języka polskiego osiągała co roku Szkoła Podstawowa w Boruszynie, z wyjątkiem 2022 roku, kiedy to lepszą średnią wyników osiągnęła Szkoła Podstawowa w Połajewie. Szkoła Podstawowa w Młynkowie z języka polskiego zazwyczaj osiągała najniższe wyniki, ale w roku 2023 miała ona lepszą średnią od Szkoły Podstawowej w Połajewie. Z kolei patrząc na wyniki z egzaminu z matematyki, to jedynie szkoła w Boruszynie osiągała corocznie średnią powyżej 50%. Najniższa wartość dla tej szkoły wystąpiła w 2022 roku i wyniosła 58,71% a najwyższa wystąpiła rok później w 2023 i wyniosła 73,63%. Szkoły w Młynkowie i Połajewie, tylko w roku 2022 osiągnęły średnią wyników z egzaminu z matematyki na poziomie odpowiednio 52% i 65,77%. Szkoła w Połajewie w pozostałych latach osiągała wyniki w przedziale od 36,38% do 43,76%. Z kolei Szkoła w Młynkowie osiągała wyniki z przedziału od 25,28% do 46,38%, kiedy w 2018 i 2019 roku występowały średnie wyników poniżej 30%. Patrząc na wyniki z egzaminów z języka angielskiego, szkoły w Gminie Połajewo nie osiągały wysokich średnich. Każdego roku najwyższe z nich osiągała szkoła w Połajewie (przedział: 35,42%-66,05%). Szkoły w Boruszynie i Młynkowie osiągały zbliżone wyniki.



Ryc. 40. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych na terenie Gminy Połajewo w latach 2019-2023
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2023.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2018-2022. Wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały, łącznie o ponad 4 mln zł pomiędzy 2018 i 2022 rokiem. Najwyższy udział stanowiły wydatki bieżące przeznaczane na wynagrodzenia i pochodne. Gmina w badanym okresie największe środki na wydatki majątkowe w dziale oświaty i wychowania przeznaczyła w 2020 i 2022 roku i było to odpowiednio 217 tys. zł w roku 2020 i prawie 1 mln zł w roku 2022. W pozostałych latach kwoty te były niższe i utrzymywały się na poziomie od 22 tys. zł w 2018 roku do 178 tys. zł w 2021 roku. Ponadto warto zauważyć, że stopień pokrycia wydatków subwencją oświatową jest coraz niższy i spadł z 64% w roku 2018 do 49% w roku 2022, czyli około 15%.

Tab. 18. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Połajewo w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	9 542 787,20	10 461 605,17	11 287 808,01	11 648 785,27	13 674 429,09
Wydatki bieżące, w tym:	9 520 863,96	10 289 794,60	11 071 128,18	11 470 896,06	12 677 340,54
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	7 010 665,88	7 881 035,02	8 439 562,03	8 867 944,65	9 765 828,29
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	2 510 198,08	2 408 759,58	2 631 566,15	2 602 951,41	2 911 512,25
Wydatki majątkowe	21 923,24	171 810,57	216 679,83	177 889,21	997 088,55
SUBWENCJA OŚWIATOWA	6 065 438,00	6 059 179,00	6 382 459,00	6 532 378,00	6 755 480,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	3 477 349,20	4 402 426,17	4 905 349,01	5 116 407,27	6 918 949,09
Stopień pokrycia	64%	58%	57%	56%	49%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Połajewo

Kultura i sport

Podmiotem realizującym zadania z zakresu zaspokajania potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa jest Gminny Ośrodek Kultury przy ul. Obornickiej 1 w Połajewie. Funkcjonują w nim różne sekcje i zespoły, m.in.:

- Towarzystwo Śpiewu im. Św. Cecylii w Połajewie,
- Młodzieżowa Kapela Dudziarska,
- Grupa tańca hip-hop „BQL”,
- Grupa teatralna „Gęba”,
- Orkiestra Dęta Gminnego Ośrodka Kultury w Połajewie,
- Klub Seniora.

a także inne organizacje skupione wokół GOK-u:

- Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Oddziału Gminnego w Połajewie,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Gminy Połajewo,
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Połajewie.

GOK czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 21.00. Większość zajęć odbywa się w godzinach 15.00-21.00. Istnieje także możliwość skorzystania z „kącika rekreacyjnego”, w poniedziałek w godzinach 18-20, we wtorek i środę w godz. 12-20, a w czwartek i piątek po uprzednim umówieniu się telefonicznie.

Gminny Ośrodek Kultury posiada dużą salę widowiskową, kuchnię wraz z zapleczem, salę kominkową, izbę pamięci chóru „Cecylia”, salę taneczną, świetlicę socjoterapeutyczną, bibliotekę publiczną wraz z czytelnią internetową.

Pod tym samym adresem, co GOK, funkcjonuje Biblioteka Publiczna. Znajduje się w niej wypożyczalnia dla dorosłych oraz oddział dla dzieci i młodzieży, a także czytelnia internetowa. Funkcjonuje ona od siedmiu do ośmiu godzin dziennie, od 8.00 (poza poniedziałkiem; 9.00) do 15.00 w środę, 16.00 we wtorek i czwartek, lub 17.00 w poniedziałek i piątek. Księgozbiór zawiera 12 227 woluminów, z czego 5 738 literatury pięknej dla dorosłych, 2 169 literatury pięknej dla dzieci i młodzieży, oraz 4 320 literatury popularnonaukowej. W 2022 r. biblioteka otrzymała 5 700 zł z Programu Operacyjnego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja Czytelnictwa” na rozwój księgozbioru bibliotek, dzięki czemu zakupiono dodatkowo wiele książek o różnej tematyce. W ciągu roku przybyło 400 woluminów. W roku 2022 udostępnionych zostało 4283 książek na zewnątrz oraz 1811 na miejscu. Zostało wypożyczonych 4894 czasopism oraz udzielono 8714 informacji. Biblioteka otrzymała także książki z darów, m.in. z Biblioteki Publicznej i Centrum Kultury w Trzciance, z centrum Animacji Kultury w Poznaniu oraz jako bezpłatne egzemplarze od wydawnictw, w których kupowano książki.

Na terenie Gminy Połajewo istnieje także dosyć rozwinięta infrastruktura sportowa. Do niej należą:

- **sala sportowa** znajdująca się w Połajewie przy Szkole Podstawowej. Sala jest wyposażona w urządzenia gimnastyczne, tenis stołowy czy siłownię. Sala pełni również funkcje widowiskowe. Odbývają się tu różnego rodzaju zawody sportowe i wydarzenia kulturalne. W 2021 roku sala została gruntownie wyremontowana.
- **boisko „Orlik”** – powstało w ramach Programu „Moje Boisko – Orlik 2012”. Boisko znajduje się przy ul. Nowej na terenie Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Połajewie. Nowoczesny, bezpieczny i nieodpłatny kompleks sportowo-rekreacyjny jest ogólnodostępny dla mieszkańców i gości. Obiekt jest wyposażony w szatnie z prysznicami, boisko do tenisa ziemnego, koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej i nożnej. Odbývają się tu regularne rozgrywki piłki nożnej, zawody i turnieje. Obiekt jest pod stałą opieką animatorów sportowych.
- **boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Boruszynie** powstałe w 2017 roku. Boisko o całkowitych wymiarach 28,20 x 44,00 m, o nawierzchni poliuretanowej, z polami gry do piłki ręcznej, koszykówki, dwóch do siatkówki i tenisa. Inwestycja została dofinansowana przez Ministra Sportu i Turystyki ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF) w ramach Programu Rozwoju Szkolnej Infrastruktury Sportowej.
- **stadion piłkarski** w Połajewie przy ul. Parkowej, na którym trenują i grają członkowie Ludowego Klubu Sportowego „Płomień” Połajewo. Płyta boiska o wymiarach 100 x 64 m posiada nawierzchnię trawiastą oraz bieżnię. Dla kibiców przygotowano 600 miejsc siedzących. Na terenie boiska znajduje się wielofunkcyjny budynek wyposażony w dwie szatnie z prysznicami, pomieszczenie kuchenne, pokój dla sędziów i toalety.
- **boisko sportowe w Młynkowie** – przy drodze do Boruszyna znajduje się trawiaste boisko sportowe o wymiarach 105 x 62 m, na którym trenują i grają członkowie Klubu Sportowego „Huragan” Młynkowo. Dla kibiców przygotowano 100 miejsc siedzących. Na terenie boiska znajduje się budynek wyposażony w dwie szatnie z prysznicami, pokój dla sędziów i toalety.
- **boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Młynkowie** – ze sztuczną nawierzchnią, z polem gry o wymiarach 20 x 40 m. Obiekt jest dostosowany do różnego rodzaju gier

zespołowych: piłki ręcznej, nożnej, siatkówki czy koszykówki. Boisko jest ogólnodostępne i bezpłatne. W godzinach dopołudniowych jest wykorzystywane na potrzeby szkoły. Popołudniami chętnie spotyka się tutaj młodzież.

- **skate park** - przy ul. Krótkiej w Połajewie, na tzw. barakach, znajduje się skate park. 3 urządzenia i asfaltowa nawierzchnia są chętnie wykorzystywane przez młodzież z Połajewa i okolic. Miłośnicy jazdy i akrobacji na deskorolkach, rolkach i rowerach typu BMX mają tu możliwość trenowania swoich umiejętności. Skate park jest ogólnodostępny i bezpłatny.
- **siłownie zewnętrzne i place zabaw.** Na terenie całej gminy, w każdej miejscowości, znajdują się nowe place zabaw oraz siłownie zewnętrzne wyposażone w kilka urządzeń. W większości są umiejscowione przy oddziałach przedszkolnych lub salach wiejskich. W Połajewie, na tzw. barakach, siłownia zewnętrzna składa się z ośmiu podwójnych urządzeń ustawionych przy placu zabaw. Chętni mogą skorzystać m.in. z: wyciskania, twistera, biegacza, orbitreka, wyciągu, prasy nożnej i wielu innych.
- **boiska sportowe do piłki nożnej znajdują się w miejscowościach Krosin, Boruszyn, Tarnówko, Sierakówko oraz Krosinek.** Odbývają się na nich mecze piłki nożnej, zawody sportowe, imprezy rozrywkowe.
- **boisko wielofunkcyjne w Przybychowie,** wybudowane w 2020 roku. Nawierzchnia boiska jest ze sztucznej trawy, a jego wymiary całkowite to 22 x 44 m.
- **bieżnia prosta przy Szkole Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Połajewie** – wybudowana w 2022 roku bieżnia lekkoatletyczna o następujących parametrach: bieżnia prosta 100-metrowa, 4-torowa, ze strefą startu (dobieg) o długości 3,0 m oraz strefą hamowania (wybieg) o długości 17,0 m, nawierzchnia bieżni jest poliuretanowa (natrysk), skocznia do skoku w dal, zeskokcznia o wymiarach 2,75 x 9,0 m wypełniona piaskiem płukanym.

Na terenie Gminy Połajewo działają dwa stowarzyszenia kultury fizycznej:

Ludowy Klub Sportowy „Płomień” Połajewo

Uczestniczy w rozgrywkach piłki nożnej klasy „A” grupa II, Juniorów, Młodzików oraz Orlików, prowadzonych przez Wojewódzki Związek Piłki Nożnej w Poznaniu. Prowadzi w formie zorganizowanej zajęcia treningowe oraz działalność wg własnych ustaleń klubowych. Zrzesza 88 zawodników: 22 seniorów, 21 Juniorów, 25 młodzików i 20 Orlików. W roku 2022 Klub otrzymał dotację celową z budżetu gminy na realizację zadania publicznego pod tytułem: „Organizacja rozgrywek sportowych” w wysokości 37 000,00 zł.

Klub Sportowy „Huragan” Młynkowo

Uczestniczy w rozgrywkach piłki nożnej klasy „A” grupa II prowadzonych przez Wielkopolski Związek Piłki nożnej w Poznaniu. Prowadzi w formie zorganizowanej zajęcia treningowe oraz działalność wg własnych ustaleń klubowych. Zrzesza w swych szeregach 20 zawodników, w tym 4 młodzieżowców. W roku 2022 Klub otrzymał dotację celową z budżetu gminy na realizację zadania publicznego pod tytułem: „Rozgrywki Sportowe”, w wysokości 20 000,00 zł. Sport szkolny realizowany jest przez Szkoły Podstawowe w Połajewie, Młynkowie i Boruszynie według wytycznych i zaleceń władz szkolnych.

Szczegółowe informacje o obiektach sportowych i kulturalnych znajdują się w tabeli poniżej.

Tab. 19. Stan infrastruktury kulturalnej i sportowej na terenie gminy

Nazwa obiektu i lokalizacja	Charakterystyka obiektu	Zajęcia organizowane dla mieszkańców
Gminny Ośrodek Kultury w Połajewie	po remoncie	
Świetlica Wiejska w Przybychowie	po remoncie	
Świetlica Wiejska w Boruszynie	po remoncie	
Świetlica Wiejska w Sierakówku	po remoncie	
Świetlica Wiejska w Tarnówku	po remoncie	
Świetlica Wiejska w Krosinie	po remoncie	
Świetlica Wiejska w Młynkowie	po remoncie	
Świetlica Wiejska w Krosinku	do remontu	
Sala Sportowa przy SP Połajewo	po remoncie	Możliwość wynajmu sali dla zainteresowanych mieszkańców gminy; odbywają się tu różnego rodzaju zawody sportowe i wydarzenia kulturalne.
Boisko Orlik, Połajewo	nowe (powstało w ramach Programu „Moje Boisko – Orlik 2012”)	Kompleks sportowo-rekreacyjny jest ogólnodostępny dla mieszkańców i gości. Odbywają się tu regularne rozgrywki piłki nożnej, zawody i turnieje. Obiekt jest pod stałą opieką animatorów sportowych.
Stadion Piłkarski, Połajewo	do remontu	Stadion sportowy, na którym trenują i grają członkowie Ludowego Klubu Sportowego „Płomień” Połajewo.
Boisko Sportowe, Młynkowo	do remontu	Na tym boisku trenują i grają członkowie Klubu Sportowego „Huragan” Młynkowo.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Połajewo

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Na terenie Gminy Połajewo działa aktualnie 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (jednostek operacyjno-taktycznych), realizujących swoje zadania statutowe:

- 2 działające w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (KSRG): OSP w Połajewie i OSP w Przybychowie;
- 7 działających poza KSRG.

Wszystkie jednostki OSP biorą aktywny udział w wydarzeniach organizowanych na terenie gminy. Pomagają m. in. w organizacji ruchu podczas gminnych dożynek i podczas wydarzeń o charakterze religijnym, np. uroczystości Bożego Ciała.

Tab. 20. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (tak/nie)
OSP	Połajewo	tak
OSP	Sierakówko	nie

OSP	Przybychowo	tak
OSP	Krosin	nie
OSP	Krosin Klimas	nie
OSP	Krosinek	nie
OSP	Boruszyn	nie
OSP	Młynkowo	nie
OSP	Tarnówko	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Połajewo

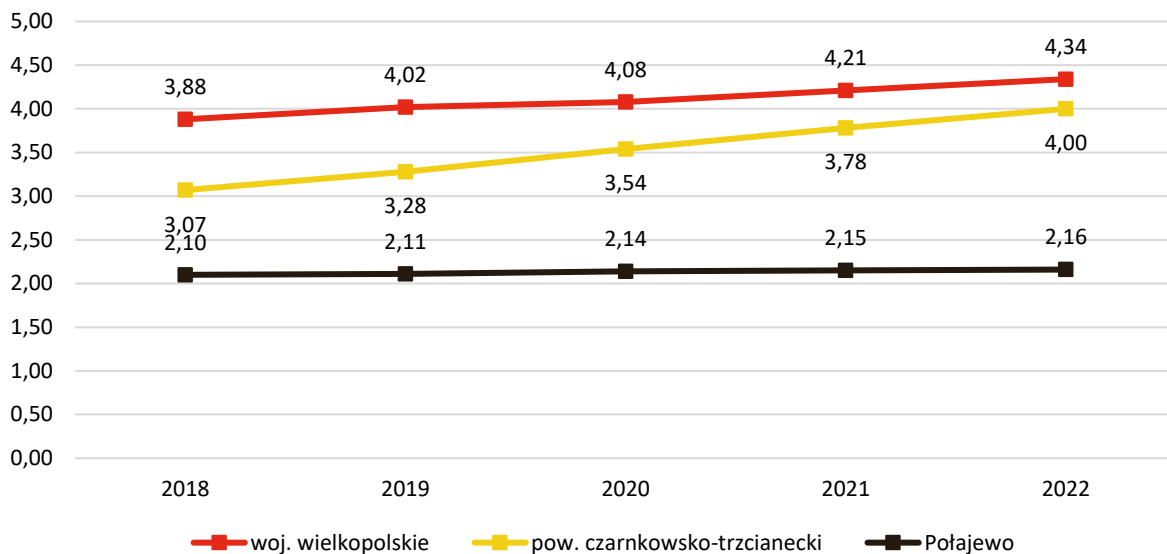
Na terenie Gminy nie ma komisariatu ani posterunku policji. Nie ma także punktów monitoringu. Według informacji z Urzędu Gminy w Połajewie występują przestępstwa o charakterze pospolitym, tj. drobne kradzieże cudzej rzeczy, uszkodzenia mienia oraz nietrzeźwi kierujący. Nie odnotowuje się zdarzeń szczególnie niebezpiecznych dla porządku prawnego tj. zabójstw, gwałtów i rozbojów z niebezpiecznym narzędziem.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Połajewo działalność prowadzą organizacje pozarządowe. Skupiają one sympatyków danych dziedzin, pozwalają wspólnie spędzać czas, realizować się i spełniać swoje pasje mieszkańcom Gminy. Pręźnie działają organizacje pozarządowe wspomagające rozwój społeczności lokalnych oraz świadczące pomoc na rzecz potrzebujących. Wśród nich wyróżnia się m.in.:

- Ochotnicze Straże Pożarne - 9 jednostek na terenie Gminy Połajewo,
- Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych w Połajewie,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Gminy Połajewo,
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Gminnej Spółdzielni "Samopomoc Chłopska" w Połajewie,
- Kółko Rolnicze w Młynkowie,
- Klub Sportowy "Huragan" Młynkowo,
- Ludowy Klub Sportowy "Płomień" Połajewo.

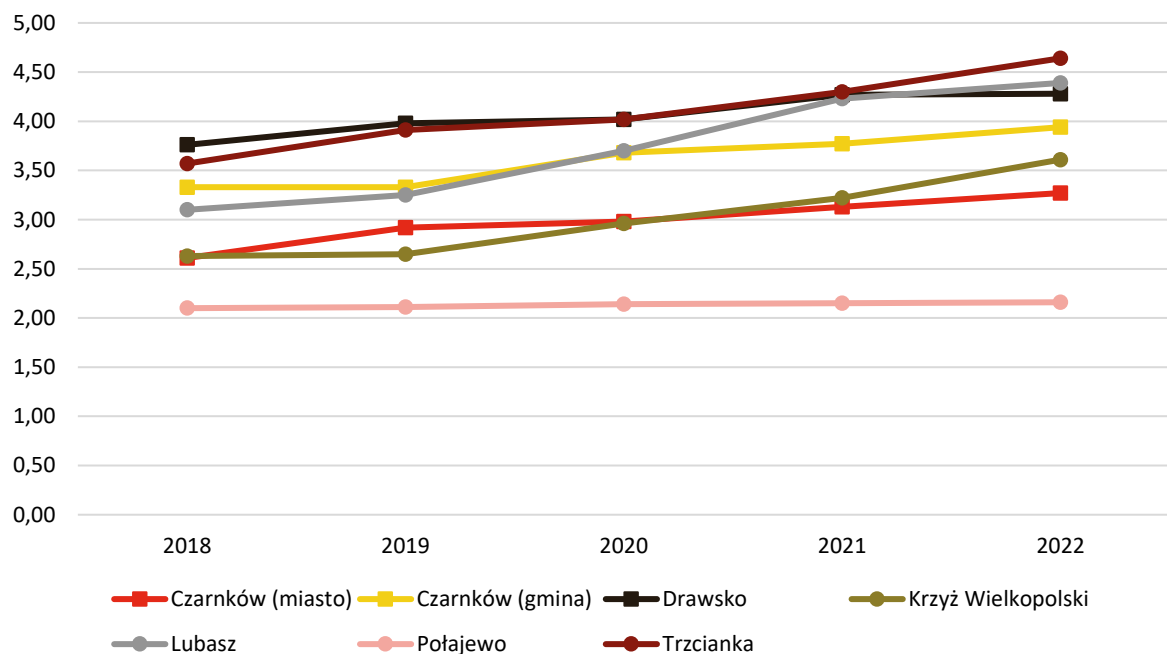
Jak wykazano powyżej na terenie Gminy Połajewo działa aktywnie w różnych dziedzinach wiele organizacji pozarządowych. Na poniższym wykresie przedstawiono kształtowanie się tej sytuacji w przeliczeniu na wskaźnik obrazujący liczbę działających w Gminie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Wartość wskaźnika zestawiono w latach 2018-2022 i porównano ze średnią dla powiatu i województwa. Wskaźnik dla Gminy Połajewo jest prawie ten sam w badanym okresie i jest on zdecydowanie niższy od średnich dla powiatu i województwa, w których z kolei dochodzi do widocznych przyrostów. Niestety pokazuje to małe zaangażowanie społeczne w kreowanie nowych inicjatyw i samoorganizowanie się, a także brak rozwoju na tym polu.



Ryc. 41. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Połajewo na tle powiatu i województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wspomniany wyżej wskaźnik zestawiono również z grupą porównawczą, gdzie Gmina Połajewo osiąga niższe wskaźniki od wszystkich analizowanych gmin. W pozostałych gminach, na przestrzeni badanych 5 lat doszło do wzrostu wskaźnika, w przeciwieństwie do Gminy Połajewo. Jest to sytuacja negatywna, ponieważ stwierdzić można, że mieszkańcy Gminy Połajewo nie są tak aktywni społecznie i nie uczestniczą w działalności organizacji pozarządowych jak mieszkańcy innych gmin powiatu.



Ryc. 42. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Połajewo na tle porównywanych jednostek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Połajewo należy do stowarzyszeń i związków międzygminnych takich jak:

- Czarnkowsko-Trzcianecka Lokalna Grupa Działania – partnerstwo trójsektorowe, składające się z przedstawicieli władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców,
- Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych – szkolenia, kursy, doradztwo prawne, opinie.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna dla mieszkańców Gminy Połajewo zapewniana jest przez takie placówki jak:

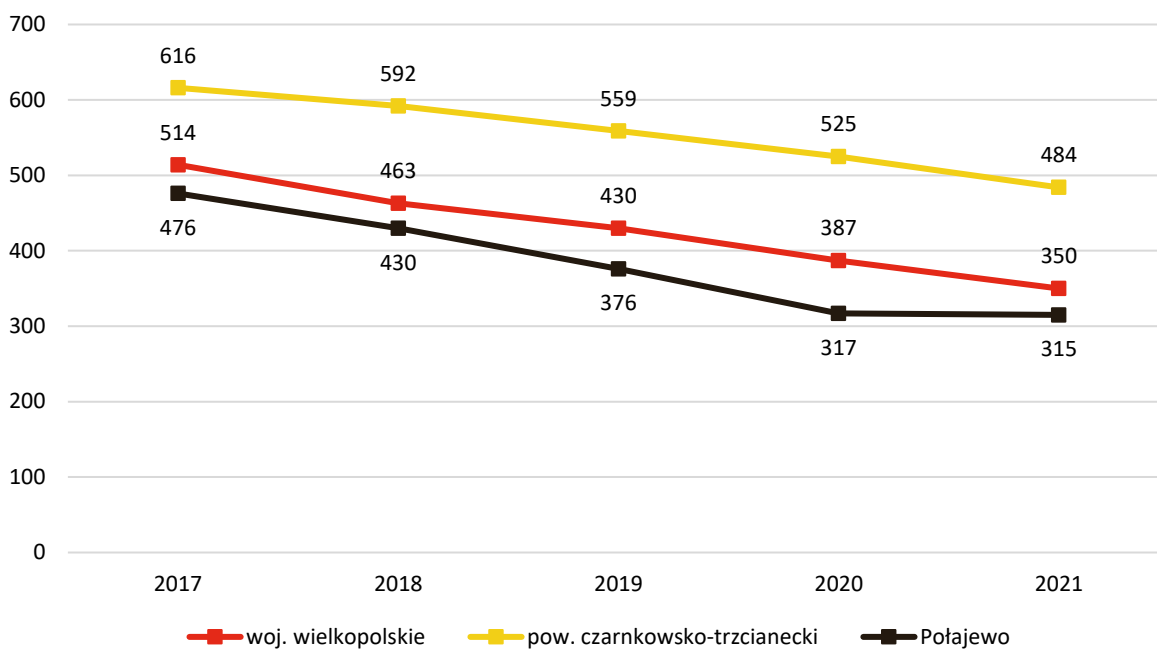
- Przychodnia Lekarska Elżbieta Nagel – Połajewo,
- Przychodnia Lekarska Helena Knap-Czechowska, Gabinet Lekarza POZ – Połajewo,
- Apteka „Passiflora” ul. Rynek 24, 64-710 Połajewo,
- Apteka „Lipowa” ul. Rynek 12, 64-710 Połajewo,
- Apteka „Czajka” Młynkowo 64, 64-711 Młynkowo.

Najbliższa stacja pogotowia znajduje się w Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Czarnkowie, Poradni Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej, przy ul. Kościuszki 94, oraz w Szpitalu Powiatowym im. Jana Pawła II w Trzciance (Szpitalny Oddział Ratunkowy przy ul. Sikorskiego 9, 64-980 Trzcianka). Znajdują się one w odległości odpowiednio 21 km i 39 km od Połajewa.

Gmina współpracuje także z podmiotem „Open Ośrodek Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów im. Aliny Pieńkowskiej Spółka Akcyjna” w zakresie realizacji programów profilaktycznych.

Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Połajewo odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Połajewie. Do podstawowych zadań pomocy społecznej należą: wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań mających na celu usamodzielnienie osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem.

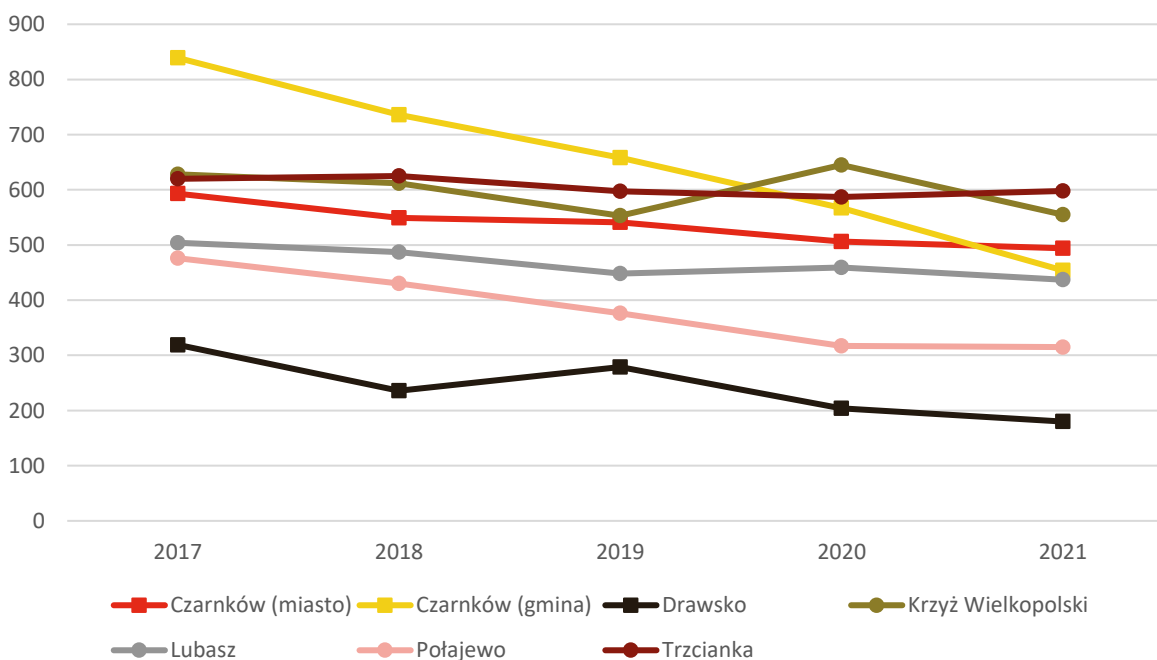
Wykres poniżej przedstawia liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej GOPS w Połajewie w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w latach 2017-2021. Od roku 2017 dostrzec można tendencję spadkową wskaźnika w powiecie i województwie, oraz w Gminie Połajewo. Dla ostatniej ten wskaźnik jest niższy niż dla dwóch pozostałych. W 2021 roku spadek wskaźnika dla Gminy zdecydowanie wyhamował, podczas gdy średnie dla województwa i powiatu spadają z podobną dynamiką jak w poprzednich latach.



Ryc. 43. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Połajewo na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując liczbę beneficjentów OPS w gminach powiatu, Gmina Połajewo ma jedno z najniższych wskaźników. Jedynie gmina Drawsko posiada niższe wskaźniki w latach 2017-2021. Wszystkie gminy powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego osiągnęły niższe wskaźniki w 2021 roku od tych z roku 2017. Największe spadki nastąpiły w gminach Drawsko, Połajewo i gminie wiejskiej Czarnków.



Ryc. 44. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Połajewo i grupie porównawczej w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy, nałożonym przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu. Na mocy uchwały nr XV/118/2016 Rady Gminy w Połajewie z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Połajewo określone zostały szczegółowe kryteria warunkujące możliwości ubiegania się o mieszkanie z zasobu Gminy.

Liczba mieszkań komunalnych na przestrzeni ostatnich lat zmniejsza się. W roku 2018 takich mieszkań było 26, a w roku 2022 już tylko 20. Gmina nie prowadzi obecnie aktywnej polityki mieszkaniowej.

ANKIETA**Strategia Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030***Szanowni Państwo,**W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Połajewo na lata 2024-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.**Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!***Część I****Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.**

Społeczeństwo						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz Gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (Klub Seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielných?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						

Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?							
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?							
Środowisko i przestrzeń							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Estetykę swojej Gminy?							
Jakość powietrza w gminie?							
Ofertę Gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?							
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?							
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?							
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?							
Świadomość ekologiczną mieszkańców?							
System odbioru odpadów na terenie Gminy?							
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w Gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?							
Walory środowiska przyrodniczego w Gminie?							
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy?							
Infrastruktura techniczna							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Stan dróg w Gminie?							
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?							
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?							
Jakość sieci wodociągowej?							
Jakość sieci kanalizacyjnej?							
Dostęp do Internetu w Gminie?							
Turystyka i rekreacja							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Atrakcyjność turystyczną Gminy?							
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie?							
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?							
Poziom bazy gastronomicznej?							
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?							
System ścieżek rowerowych?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dzieci?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dorosłych?							

Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w Gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w Gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie Gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w Gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

Metryczka

Płeć: kobieta mężczyzna

Wiek: poniżej 18 lat 18-25 lat 26-35 lat 36-45 lat 46-55 lat 56-65 lat

powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

uczeń/student rolnik przedsiębiorca osoba pracująca osoba bezrobotna

emeryt / rencista inne (jakie?)

Zamieszkanie:

jestem mieszkańcem Gminy nie jestem mieszkańcem Gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
Racjonalnie zagospodarowana i bezpieczna przestrzeń	Opracowanie Planu ogólnego, który zawierał będzie wytyczne do prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej, odpowiadającej na wyzwania Gminy Połajewo,				
	Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego				
	Wyznaczenie terenów zwartej zabudowy mieszkaniowej z poszanowaniem rolniczych przestrzeni produkcyjnych				
	Wyznaczenie terenów pod OZE w miejscach nieuciążliwych dla mieszkańców i na słabych glebach				
	Dążenie do zwiększenia dostępności przestrzennej, w tym transportu zbiorowego				
	Poprawa walorów estetycznych przestrzeni publicznej i miejscowości				
	Stosowanie projektowania uniwersalnego i uwzględnianie zasad dostępności przy budowie i rozbudowie obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni wspólnych na terenie Gminy				
	Wspieranie działalności jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym budowy i modernizacji remiz strażackich i zapewnieniu odpowiedniego wyposażenia				
	Zwiększenie punktów monitoringu w przestrzeni gminnej				
Rozbudowana i nowoczesna infrastruktura	Współpraca z zarządami dróg wszystkich kategorii w sprawach przebudowy i budowy dróg oraz bezpieczeństwa drogowego				
	Budowa i modernizacja gminnej infrastruktury drogowej, a w miejscach gdzie jest to możliwe rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych				
	Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz budowa oświetlenia na terenach rozwijającej się zabudowy				
	Budowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych na terenach rozwijającej się zabudowy				
	Dążenie do podłączenia wszystkich gminnych miejscowości do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej				
	Modernizacja istniejącej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej				
	Rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków				
	Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków				
	Współpraca z operatorami sieci internetowych w celu poprawy jakości Internetu na terenie Gminy.				

Adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska	Działania mające na celu utworzenie gminnego PSZOK				
	Rozwijanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie segregacji odpadów i obiegu zamkniętym				
	Promowanie nawyków proekologicznych wśród mieszkańców i zachęcanie do zdrowego i ekologicznego życia poprzez konkursy, tematycznie imprezy, upowszechnianie wiedzy				
	Wspieranie wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji i montażu instalacji OZE przez mieszkańców i przedsiębiorców				
	Wymiana źródeł ciepła, termomodernizacja i montaż instalacji OZE na gminnych obiektach				
	Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, krajobrazu oraz różnorodności biologicznej				
	Rozwój i zachowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury				
	Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
Zrównoważone i nowoczesne rolnictwo	Współpraca z lokalnymi rolnikami w zakresie organizacji szkoleń, spotkań i warsztatów dla mieszkańców dotyczących prowadzenia gospodarstw w sposób neutralny dla środowiska i dostosowania produkcji rolniczej do zmian klimatu				
	Utworzenie lokalnego targowiska, na którym realizowana będzie sprzedaż bezpośrednia od rolników oraz sprzedaż produktów lokalnych				
	Wsparcie dla rolników indywidualnych w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych				
	Wsparcie innowacji w rolnictwie oraz wzmacnianie pozycji producentów rolnych działających na terenie Gminy				
	Wsparcie organizacyjne mieszkańców chcących założyć gospodarstwo agroturystyczne, ekoturystyczne, ekologiczne bądź wsparcie w wypromowaniu produktu lokalnego				
	Realizacja programów w zakresie odbioru odpadów powstałych w rolnictwie, w tym folii, opakowań po nawozach czy środkach ochrony roślin				
	Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców	Tworzenie stref aktywności gospodarczej zachęcających do lokowania przedsiębiorstw na terenie Gminy			
Inicjowanie i promowanie działań na rzecz wzrostu zainteresowania inwestorów i					

	przedsiębiorców terenami inwestycyjnymi w obrębie Gminy				
	Dążenie do przyciągnięcia dużych inwestorów propagujących działania proekologiczne				
	Wspieranie podmiotów zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej				
	Wdrażanie instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji, nabywaniu kompetencji i zdobywaniu doświadczenia zawodowego mieszkańców, w szczególności osób młodych				
	Wspieranie i aktywizacja mieszkańców pozostających długotrwale bez zatrudnienia				
Zwiększona rozpoznawalność Gminy Połajewo oparta na potencjale turystycznym	Rozwój zaplecza turystycznego, w tym bazy gastronomicznej i noclegowej				
	Wsparcie rozwoju agroturystyki				
	Tworzenie oznakowanych i wyposażonych w infrastrukturę szlaku tras pieszych, edukacyjnych i rowerowych				
	Promocja miejsc oraz obiektów o znaczeniu kulturowym				
	Utworzenie produktu lokalnego i wykorzystanie go do celów promocyjnych				
	Opracowanie przewodnika turystycznego zawierającego najciekawsze i najważniejsze miejsca w Gminie oraz informacje o odbywających się wydarzeniach i działających przedsiębiorcach				
	Promocja Gminy we współpracy z lokalnymi mediami				
	Rozwój współpracy z gminami partnerskimi, w tym zagranicznymi, przedsiębiorcami, stowarzyszeniami				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
Wysoka jakość nauczania na terenie Gminy Połajewo	Utrzymanie i rozwój infrastruktury oraz bazy dydaktycznej i sportowej w szkołach				
	Wprowadzanie innowacji w sposobie nauczania				
	Zapewnienie uczniom możliwości uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych wspierających rozwój i zaspokajających ich potrzeby w zakresie hobby				
	Wsparcie dla uczniów wymagających pomocy w wyrównaniu szans rozwojowych				
	Zwiększenie częstotliwości uczestnictwa gminnych szkół i ich uczniów w programach rządowych i europejskich oraz konkursach i wydarzeniach ponadgminnych				
	Wspieranie gminnych szkół w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym unijnych				
	Wdrożenie systemu stypendialnego				

	Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla wszystkich uczniów gminnych szkół				
Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańców	Wsparcie rodziców w powrocie na rynek pracy poprzez utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3				
	Dalszy rozwój e-usług oraz usprawnienie kanałów informacyjnych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa cyfrowego i ochrony danych osobowych				
	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez rozwój usług cyfrowych i zwiększenie dostępu do nich, w tym nauka korzystania z Internetu i nowoczesnych technologii				
	Integracja społeczna mieszkańców poprzez organizację wydarzeń i spotkań międzypokoleniowych				
	Wsparcie osób z niepełnosprawnością i ich rodzin poprzez wprowadzenie opieki wytchnieniowej i asystenta osoby z niepełnosprawnością				
	Rozwój świadczenia usług prewencji i rozwiązywania problemów społecznych				
	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niesamodzielnych, uzależnionych, itp.				
	Organizacja mobilnych usług indywidualnych dla osób starszych, w tym opieka pielęgniarstwa, usługi techniczne i naprawcze, itp.				
	Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia, w tym organizacja programów profilaktycznych				
	Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej i usług rehabilitacyjnych				
Poprawa dostępności opieki zdrowotnej i usług poprzez organizację transportu dla osób starszych i niesamodzielnych					
Rozwinięta oferta sportowa oraz kulturalna zapewniająca integrację międzypokoleniową	Zapewnienie oferty kulturalnej odpowiadającej oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców z różnych grup wiekowych				
	Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne				
	Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wspieranie ich postrzegania jako centrów aktywności społecznej				
	Modernizacja, rozbudowa i odpowiednie utrzymanie obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych				
	Wspieranie działalności lokalnych organizacji pozarządowych				
	Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju oferty kulturalnej i sportowej				
	Kultywowanie lokalnych tradycji i krzewienie tożsamości dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców				

	Wykorzystanie istniejących produktów kulturalnych i ich rozwój w celu przyciągnięcia turystów				
--	---	--	--	--	--